

Evaluatie projectsubsidies Fonds Podiumkunsten

Eindrapport

KWINK
GROEP

Evaluatie projectsubsidies Fonds Podiumkunsten

Eindrapport

Den Haag, 1 / 06 / 2023

Auteur: Fritzi Reijerman
Pauline Modderman
Rosanna Cohn
Lara Janssen

Inhoud

1. Inleiding	5
1.1. Achtergrond en aanleiding	5
1.2. Doelen van de evaluatie	5
1.3. Onderzoeksmethoden	6
1.4. Context	6
1.5. Leeswijzer	8
2. Productiesubsidie	9
2.1. Inleiding	9
2.2. Conclusies: doelbereik	10
2.3. Resultaten van de regeling	11
2.4. Inrichting van de regeling	12
2.5. Aanbevelingen	15
3. Opdracht en reeks compositie of libretto	16
3.1. Inleiding	16
3.2. Conclusies: doelbereik	18
3.3. Resultaten van de regelingen	19
3.4. Inrichting van de regelingen	23
3.5. Aanbevelingen	25
4. Werkbijdrage muzikauteur	26
4.1. Inleiding	26
4.2. Conclusies: doelbereik	27
4.3. Resultaten van de regeling	28
4.4. Inrichting van de regeling	31
4.5. Aanbevelingen	33
5. Werkbijdrage theatertekst	34
5.1. Inleiding	34
5.2. Conclusies: het doelbereik	35
5.3. Resultaten van de regeling	36
5.4. Inrichting van de regeling	37
5.5. Aanbevelingen	39
6. Programma urban projecten	40

6.1. Inleiding	40
6.2. Conclusies: het doelbereik	41
6.3. Resultaten van de regeling	42
6.4. Inrichting van de regeling	44
6.5. Aanbevelingen	45
7. De regelingen in samenhang	47
7.1. Regelingoverstijgende signalen	47
7.2. De wijze waarop de regelingen zich tot elkaar verhouden	52
7.3. Conclusies en aanbevelingen	56
Bijlage I: Kwantitatieve analyse	60
Overzicht zes regelingen	60
Productiesubsidie	63
Opdracht compositie of libretto	73
Reeks compositie of libretto	77
Werkbijdrage muzikauteur	78
Werkbijdrage theatertekst	81
Programma urban projecten	83
Bijlage II: Lijst met gesprekspartners	86
Bijlage III: Leden van de klankbordgroep	87

1. Inleiding

Voor u ligt het rapport van de evaluatie van zes projectsubsidieregelingen van het Fonds Podiumkunsten. In dit inleidende hoofdstuk leest u de achtergrondinformatie en aanleiding van deze evaluatie (paragraaf 1.1), vindt u de doelen van de evaluatie die aan dit rapport ten grondslag liggen (paragraaf 1.2) en beschrijven we de ingezette onderzoeksmethoden (paragraaf 1.3). Ook beschrijven we de context van de evaluatie (paragraaf 1.4). We sluiten dit hoofdstuk af met een leeswijzer (paragraaf 1.5).

1.1. Achtergrond en aanleiding

Het Fonds Podiumkunsten (hierna: het FPK) is het Rijkscultuurfonds voor muziek, theater, muziektheater, dans en festivals in Nederland. Het FPK geeft namens de Rijksoverheid ondersteuning aan alle vormen van professionele podiumkunst en heeft een verantwoordelijkheid in het stimuleren van dynamiek en vernieuwing binnen de podiumkunsten.

Het FPK verstrekt onder andere verschillende projectsubsidies, die mogelijkheden bieden aan verschillende soorten makers en gezelschappen. Deze evaluatie heeft tot doel het FPK zicht te bieden op de mate waarin en de wijze waarop de subsidieregelingen hun doelen hebben gerealiseerd in de periode 2017 – 2021. Daarnaast geeft deze evaluatie het FPK een beeld van de manier waarop de regelingen samen bijdragen aan de werkprijktijk van makers en gezelschappen.

In dit onderzoek evalueren we de volgende zes subsidieregelingen apart en in samenhang:

1. Productiesubsidie
2. Opdracht compositie of libretto
3. Reeks opdrachten compositie of libretto
4. Werkbijdrage muzikanteur
5. Werkbijdrage theatertekst
6. Programma urban projecten

1.2. Doelen van de evaluatie

De evaluatie heeft vier doelen:

1. Zicht krijgen op de mate waarin en de manier waarop de regelingen bijdragen aan het realiseren van de gestelde doelen van de regelingen.
2. Zicht krijgen op de aansluiting van de regelingen bij de praktijk van de podiumkunstensector.
3. Zicht krijgen op de samenhang tussen de zes regelingen, daarbij oog houdend voor andere regelingen van het FPK.
4. Overkoepelend een beeld krijgen van de manier waarop de regelingen bijdragen aan algemene doelen zoals artistieke ontwikkeling en vernieuwing, instroom en doorstroom van makers, pluriformiteit, ontwikkeling van publiek(sgroepen) en geografische spreiding.

1.3. Onderzoeksmethoden

Om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden, hebben wij gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksmethoden. Via deze methoden zijn zoveel mogelijk relevante feiten, cijfers en opvattingen van betrokkenen en belanghebbenden (ook wel ‘percepties’) verzameld. Aan de hand van deze feiten, cijfers en percepties zijn wij tot eigen oordeelsvorming gekomen op de verschillende onderdelen van deze evaluatie. Hieronder sommen we de onderzoeksmethoden op en lichten we ze achtereenvolgens kort toe.

- **Opstellen Theories of Change (ToC’s).** We zijn de evaluatie gestart met het opstellen van ToC’s per regeling en één algemene ToC over de projectsubsidies van het FPK. De ToC expliciteert via welke tussenstappen de opgestelde regelingen hebben bijgedragen aan de beoogde impact van de regelingen. Door het opstellen van de ToC’s konden we gericht reconstrueren of de doelen van de regelingen zijn behaald en of de regelingen hebben bijgedragen aan de doelstellingen van het FPK. De eerste opzet voor de ToC per regeling hebben we gemaakt op basis van beschikbare documenten (zoals de toelichting op de regelingen en de aanvraagdossiers). Vervolgens hebben we per regeling groeps gesprekken gevoerd met medewerkers van het FPK, om de ToC’s te bespreken en aan te scherpen. Tot slot zijn de ToC’s gepresenteerd aan de klankbordgroep ter reactie en vaststelling.
- **Kwantitatieve analyse.** Door de kwantitatieve gegevens van de subsidieregelingen te analyseren, brachten we het feitelijke gebruik van de regeling in kaart. Hiervoor hebben we onder andere gekeken naar het aantal aanvragen, het aantal gehonoreerde aanvragen, de genres/discipline van aanvragen, de geografische verdeling van subsidieaanvragers, de bedragen, aantal (beoogde) speelbeurten, aantal afgewezen aanvragen en type aanvragers. Voor de kwantitatieve analyse hebben we de beschikbare gegevens van het FPK bestudeerd en geanalyseerd. De resultaten van de kwantitatieve analyse zijn bijgevoegd in Bijlage I.
- **Focusgroepen en telefonische interviews met aanvragers.** Om informatie op te halen bij aanvragers hebben we focusgroepen georganiseerd. In totaal zijn vijf focusgroepen georganiseerd, met per focusgroep circa 10 deelnemers. Naast focusgroepen hebben we 42 semigestructureerde telefonische interviews afgenomen met zowel gehonoreerde als niet-gehonoreerde aanvragers van de verschillende regelingen.
- **Verdiepende gesprekken met het FPK overige stakeholders.** We hebben ook verdiepende gesprekken gevoerd met medewerkers van het FPK en met andere stakeholders dan aanvragers, zoals brancheorganisaties uit de podiumkunsten, het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Raad voor Cultuur. In Bijlage II hebben we de volledige lijst met gesprekspartners opgenomen.

Dit onderzoek is begeleid door een klankbordgroep waarin verschillende partijen vertegenwoordigd waren. In Bijlage III is een overzicht van de leden van de klankbordgroep opgenomen. De klankbordgroep is drie keer bijeengekomen. Allereerst bij de start van het onderzoek om te spreken over de onderzoeks aanpak. Vervolgens hebben we de eerste bevindingen gepresenteerd aan de klankbordgroep. Daarnaast is het conceptrapport met de klankbordgroep gedeeld, waarop de leden van de klankbordgroep schriftelijk konden reageren. Tot slot is het definitieve rapport gedeeld met de klankbordgroep, waarna een laatste gesprek heeft plaatsgevonden tussen een aantal leden van de klankbordgroep, het FPK en KWINK groep om van gedachten te wisselen over de toekomst naar aanleiding van de aanbevelingen van deze evaluatie.

1.4. Context

We vinden het belangrijk om voorafgaand aan de hoofdstukken over de geëvalueerde projectsubsidies, enkele contextuele ontwikkelingen te beschrijven. Deze ontwikkelingen zijn (blijvend) van invloed op het doelbereik van de subsidieregelingen en/of hebben een grote rol gespeeld in de gevoerde gesprekken en zijn van invloed op de percepties van betrokkenen:

1. De schaarste van gelden zorgt voor frustraties en discussies over de verdeling van het geld.

- Na periodes van bezuiniging in de culturele sector ervaren veel makers en culturele instellingen weinig financiële zekerheid. Dat leidt tot frustraties over eigen afwijzingen, ondanks dat de aanvraag soms wel degelijk goed beoordeeld was door de adviescommissie. Daarnaast leidt het tot meer geabstraheerde discussies over de verdeling van het beschikbare geld. Elke discipline en elk genre draagt in gesprekken goede argumenten aan waarom hun discipline of genre te weinig financiering ontvangt. Ook door makers in elke fase in hun carrière worden goede argumenten aangedragen waarom er meer geld beschikbaar gemaakt zou moeten worden voor hun discipline, genre of carrièrefase.

2. In de podiumkunstensector wordt een debat gevoerd over diversiteit en inclusie.

- De afgelopen jaren wordt in de cultuursector gedebatteerd over de vraag hoe en in hoeverre organisaties hun beleid moeten aanpassen om diversiteit en inclusie in hun sector te bevorderen. Ook het FPK heeft hier in de afgelopen jaren over nagedacht en heeft activiteiten ondernomen om bijvoorbeeld nieuwe groepen makers te bereiken. Vragen die spelen, zijn bijvoorbeeld: wanneer wordt geïnvesteerd in nieuwe groepen of nieuwe genres? In hoeverre heeft dat effect op het beschikbare budget voor de groepen of genres die reeds een duurzame relatie met het FPK onderhouden? Dit leidt vanzelfsprekend tot verschil van mening over de wijze waarop en de mate waarin diversiteit en inclusie een rol zouden moeten spelen in bijvoorbeeld criteria van regelingen. Deze verschillende meningen en invalshoeken zijn ook regelmatig teruggekomen in de gesprekken die we hebben gevoerd met mensen uit het veld.

3. De COVID-19-pandemie heeft de podiumkunstensector in korte tijd veranderd.

- Als gevolg van de COVID-19-maatregelen waren veel culturele instellingen lange tijd dicht. Ook veel plekken waar bijvoorbeeld musici geld kunnen verdienen (zoals de horeca- en de entertainment- en evenementenbranche) waren lange tijd gesloten. Er werden via het FPK nieuwe gelden beschikbaar gesteld om makers en instellingen overeind te houden. Deze regelingen zijn over het algemeen positief ontvangen door het veld. Al deze COVID-19-maatregelen hebben geleid tot veranderingen in de sector; sommige veranderingen zijn tijdelijk van aard, anderen lijken te blijven. Zo lijkt er bijvoorbeeld blijvend meer vraag te zijn naar regelingen voor het stimuleren van individuele makers, omdat veel makers in de COVID-19-pandemie aan eigen projecten zijn begonnen en op hun eigen benen moesten staan. De COVID-19-gelden hebben deze ontwikkeling ook gestimuleerd. Volgens makers en brancheorganisaties zet deze ontwikkeling zich voort, ook nu de horeca- en de entertainment- en evenementenbranche weer open zijn. Verder is er op podia (tijdelijk) minder ruimte voor nieuwe programmering, omdat voorstellingen die in COVID-19-tijd zijn gemaakt, pas later uitgevoerd konden worden.

Het FPK dient te midden van deze ontwikkelingen (en in aansluiting op haar opdracht en doelstellingen) keuzes te maken, die vervolgens landen in de subsidieregelingen. De schaarste aan geld, de verschillende percepties over welke ontwikkelingen wel/niet gestimuleerd moeten worden en overige contextuele ontwikkelingen maken dat het FPK onmogelijk alle instellingen en makers die ze van goede kwaliteit vindt, kan ondersteunen.

In dit evaluatierapport hebben we ernaar gestreefd om te beschrijven welke keuzes navolgbaar zijn, welke keuzes goed landen in de sector en welke keuzes op minder begrip kunnen rekenen.

Tot slot vinden we het belangrijk om te noemen dat het FPK is gebonden aan de opdracht die het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) geeft. Het ministerie van OCW maakt elke vier jaar een beleidskader waarin staat wat het ministerie van OCW belangrijk vindt; zoals kwaliteit, vernieuwing, geografische spreiding, een divers aanbod of publieksopbouw. Het FPK ontwikkelt vervolgens regelingen die passen binnen dit beleidskader. Daarnaast krijgt het FPK in enkele gevallen extra geld om te verdelen naar

aanleiding van een politieke keuze. Dat betekent dat het FPK niet tot doel heeft en ook niet geheel vrij is om aan alle wensen van de sector te voldoen. Zo kunnen de criteria van de regelingen niet zomaar aangepast of weggestreept worden.

1.5. Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken beantwoorden we de onderzoeksvragen. In hoofdstukken 2 t/m 6 behandelen we per hoofdstuk de individuele regelingen (hoofdstuk 2: productiesubsidie, hoofdstuk 4: werkbijdrage muzikanteur, hoofdstuk 5: werkbijdrage theatertekst en hoofdstuk 6: programma urban projecten), met als uitzondering de reeks opdrachten compositie en de opdracht compositie/libretto. Deze behandelen we samen in één hoofdstuk (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 7 behandelen we de regelingen in samenhang.

De hoofdstukken waarin de individuele regelingen worden beschreven, kennen steeds dezelfde opbouw. Deze opbouw volgt de structuur van de opgestelde ToC's. In de inleiding beschrijven we allereerst feitelijke achtergrondinformatie over bijvoorbeeld de beoordelingscriteria en budgetten. Daarnaast presenteren we in de inleiding de ToC van de betreffende regeling. Daarna lopen we de onderdelen van de ToC van achter naar voren langs. Hiermee maken we inzichtelijk of de doelen zijn behaald (*outcome*), welke resultaten van de regeling hier een indicatie voor zijn (*output*) en welke keuzes in de inrichting van de regeling hier wel of niet aan hebben bijgedragen (*throughput*). Ieder hoofdstuk sluit af met een paragraaf waarin wordt beschreven wat wij het FPK willen meegeven voor de toekomst.

Na de individuele hoofdstukken volgt het hoofdstuk waarin we het doelbereik van de regelingen in samenhang (de *impact* van de projectsubsidieregelingen) beschrijven. Dit hoofdstuk kent een andere opzet, die we in het hoofdstuk zelf nader toelichten.

Figuur 1. Structuur van de ToC.

2. Productiesubsidie

In dit hoofdstuk behandelen we de evaluatie van de productiesubsidies. In de inleiding beschrijven we feitelijke achtergrondinformatie over bijvoorbeeld de vereisten voor aanvragers en budgetten. Ook presenteren we de gereconstrueerde ToC. Daarna lopen we de onderdelen van de ToC van achter naar voren langs. Hiermee maken we inzichtelijk of de doelen zijn behaald (2.2 Conclusies: doelbereik), welke resultaten hier een indicatie voor zijn (2.3 Resultaten van de regeling) en welke keuzes in de inrichting van de regeling hier wel of niet aan hebben bijgedragen (2.4 Inrichting van de regeling). In 2.3 en 2.4 zijn onze bevindingen steeds dikgedrukt. In de teksten daaronder zijn de bevindingen uitgewerkt aan de hand van de voor die bevinding relevante feiten en percepties. Het hoofdstuk sluit af met een paragraaf waarin wordt beschreven wat wij het FPK willen meegeven voor de toekomst (2.5 Aanbevelingen).

2.1. Inleiding

De productiesubsidies zijn subsidies voor het ontwikkelen, uitvoeren of hernemen van voorstellingen, concerten en concoursen. Het doel van deze subsidies is “de kwaliteit van de podiumkunsten te bevorderen en een publiek daarvoor te bereiken”.¹

Vereisten voor aanvragers	Beoordelingscriteria
<p>Instellingen kunnen deze subsidie aanvragen. Het gaat om instellingen die voornamelijk gericht zijn op het ontwikkelen, uitvoeren of hernemen van professionele voorstellingen of concoursen.</p> <p>De aanvragende organisatie mag geen ander statutair doel hebben (bijvoorbeeld amateurkunst of welzijn) en/of producties willen realiseren waarbij vrijetijdsbesteding van betrokkenen voorop staat. Ook is de subsidie niet bedoeld voor producties van studenten kunstvakonderwijs.</p>	<p>Aanvragen worden beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:</p> <ul style="list-style-type: none">• Artistieke kwaliteit van het plan• Ondernemerschap• Bijdrage aan de pluriformiteit van het podiumkunstenaanbod in Nederland• Geografische spreiding

Tabel 1. Criteria productiesubsidie.

Er zijn vier aanvraagrondes per jaar. Per ronde mag één aanvraag per instelling ingediend worden. Wanneer in het kader van een productiesubsidie ook één of meer nieuwe composities, libretto's of theaterteksten worden gemaakt, kan daarvoor aanvullend een subsidie worden aangevraagd. Tot 2021 was het mogelijk een afgewezen aanvraag opnieuw in te dienen. Deze mogelijkheid is vanaf 2021 afgeschaft.

In de periode 2017-2021 was het vooraf vastgestelde subsidieplafond jaarlijks tussen de €3.500.000 en €4.750.000 (gemiddeld €3.920.000) en instellingen kregen gemiddeld circa €42.000 per gehonoreerde aanvraag. Vanaf 2017 is de productiesubsidie ‘ontschot’: de aanvragen zijn vanaf toen niet meer per discipline behandeld en er was geen subsidieplafond per discipline meer.

¹ https://fondspodiumkunsten.nl/nl/subsidies/maken_en_produceren/productiesubsidie/ (geraadpleegd op 17 november 2022).

In onderstaande figuur is uiteengezet welke activiteiten het FPK inzet, welke beoogde effecten die hebben en aan welke doelstellingen daarmee wordt bijgedragen.

Figuur 2: Theory of Change van de productiesubsidie.

2.2. Conclusies: doelbereik

In deze paragraaf gaan we in op het doelbereik van de regeling en op welke manier de resultaten en inrichting van de regeling hier wel of niet aan bijdragen. In de paragrafen daarna onderbouwen we de bevindingen over resultaten en inrichting.

Het doel van de productiesubsidies is de kwaliteit en diversiteit van de podiumkunsten te bevorderen en een publiek daarvoor te bereiken.

Conclusie 1: Het Fonds Podiumkunsten draagt met de productiesubsidie bij aan het bevorderen van de kwaliteit van de podiumkunsten en het bereiken van een publiek daarvoor.

De productiesubsidie stelt instellingen in staat om producties te ontwikkelen en uit te voeren. De productiesubsidie heeft geleid tot een groot aantal uitvoeringen: in de periode 2017 – 2021 zijn er met de productiesubsidie 6547 uitvoeringen gerealiseerd. Deze uitvoeringen waren regelmatig van hogere kwaliteit of groter dan de aanvragers zonder de productiesubsidie hadden kunnen realiseren. De standplaats van veel van de gehonoreerde aanvragen is Amsterdam is (46%), de voorgenomen speelbeurten zijn gespreid over het hele land. Hierdoor wordt op veel plekken publiek bereikt. Van de voorgenomen uitvoeringen vindt 16% plaats in Amsterdam, 15% in de regio Zuid, 13% in de regio West, 13% in de regio Noord en 11% in de regio Oost. Het FPK heeft het begrip diversiteit niet expliciet gedefinieerd (zie voor nadere toelichting *hoofdstuk 7: de regelingen in samenhang*); wanneer de diversiteitsdoelstelling wordt gehaald, is dus niet eenduidig vast te stellen.

Conclusie 2: De manier waarop de productiesubsidie is ingericht draagt bij aan het doelbereik.

Het FPK beoordeelt de aanvragen op de criteria artistieke kwaliteit van het plan, ondernemerschap, bijdrage aan de pluriformiteit van het podiumkunstenaanbod in Nederland en geografische spreiding. Door de toepassing van deze criteria bevordert het FPK de kwaliteit en diversiteit van de podiumkunsten. Immers, hierdoor worden producties van hoge kwaliteit gesubsidieerd, waarbij er ook op wordt gelet dat de productie een interessante bijdrage is aan dat wat er al is of dat wat al wordt gemaakt. Ook wordt gevraagd om speellijsten, waardoor de kans dat het publiek daadwerkelijk bereikt wordt groot is.

Conclusie 3: In de eerste vier jaar van de evaluatieperiode is de productiesubsidie sterk overvraagd. Als het budget voor de productiesubsidies groter was geweest, zouden er nog meer producties van hoge kwaliteit gemaakt zijn en was het doelbereik mogelijk groter geweest.

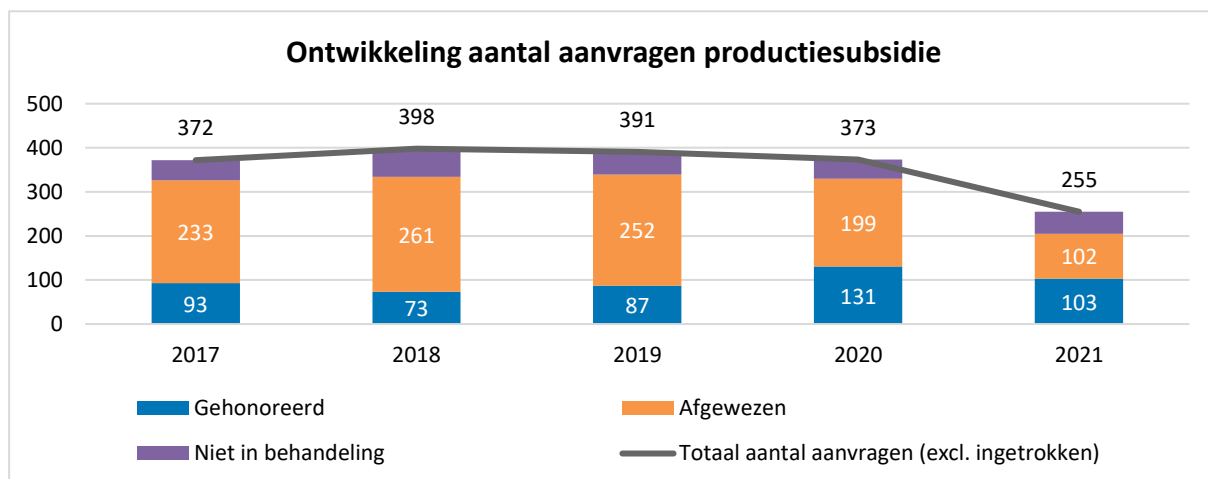
De productiesubsidie werd met name in de jaren 2017 tot en met 2020 sterk overvraagd. Over de gehele evaluatieperiode gezien is de overvraging jaarlijks circa €9 miljoen. Gemiddeld zijn 28% van alle aanvragen voor de productiesubsidie gehonoreerd. Van de aanvragen die in de B-categorie vallen (honoreren indien budget toereikend is), wordt gemiddeld 78% per jaar afgewezen. Dit betekent dat een groot deel van de aanvragen die wel voor subsidie in aanmerking kwam, geen subsidie kreeg. Als het budget voor de productiesubsidies groter was geweest, zouden er dus nog meer producties van hoge kwaliteit gemaakt zijn.

Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat er ook genoeg afname nodig is, zodat de producties daadwerkelijk getoond worden. Of en hoeveel meer ruimte er is voor producties van hoge kwaliteit, kunnen we op basis van deze evaluatie niet vaststellen.

2.3. Resultaten van de regeling

Het beschikbare budget voor de productiesubsidie is in 2020 iets verhoogd en in de overige jaren stabiel gebleven. De productiesubsidie werd met name in de jaren 2017 t/m 2020 sterk overvraagd. Hierdoor is een groot aantal kwalitatief goede aanvragen niet gehonoreerd. Als het budget voor de productiesubsidies groter was geweest, zouden er dus nog meer producties van hoge kwaliteit gemaakt zijn.

De productiesubsidie werd met name in de jaren 2017 tot en met 2020 sterk overvraagd. Over de gehele evaluatieperiode gezien is de overvragen jaarlijks circa €9 miljoen. Gemiddeld is 28% van alle aanvragen voor de productiesubsidie gehonoreerd. Van de aanvragen die in de B-categorie vallen, is gemiddeld 78% per jaar afgewezen. Dit betekent dat een groot deel van de aanvragen die wel voor subsidie in aanmerking komen, geen subsidie krijgt. Als het budget voor de productiesubsidies groter was geweest, zouden er dus nog meer producties van hoge kwaliteit gemaakt zijn.

Figuur 3. Ontwikkeling in het aantal aanvragen voor de productiesubsidies.

In vergelijking met de jaren ervoor zijn in 2020 meer aanvragen gehonoreerd. Dit komt enerzijds doordat de laatste subsidieronde van 2019 begin 2020 is afgerond. Daardoor is in de cijfers de uitkomst van zes subsidierondes meegenomen. Daarnaast was in 2020 per ronde een hoger budget beschikbaar dan in 2019.² In de jaren 2017 – 2019 en 2021 lag het beschikbare budget tussen de €3.500.000 en €3.875.000.

² Fonds Podiumkunsten – Jaarverslag 2020, p. 20.

De productiesubsidie stelt aanvragers in staat om producties te ontwikkelen: in de periode 2017 – 2021 zijn met de productiesubsidie ten minste 6547 uitvoeringen gerealiseerd. Aanvragers hadden zonder de subsidie niet een productie van dezelfde grootte en/of kwaliteit kunnen realiseren.

De 279 gehonoreerde projecten (die op moment van de evaluatie reeds hadden verantwoord), hebben ten minste 6547 uitvoeringen gerealiseerd. In de gesprekken hebben de aanvragers aangegeven dat ze zonder de subsidie niet een productie van dezelfde grootte en/of kwaliteit hadden kunnen realiseren. Ook enkele afgewezen aanvragers hebben benoemd dat hun productie wel is doorgedaan, maar in kleinere vorm (bijvoorbeeld met minder dansers). Er zijn ook (gehonoreerde en niet-gehonoreerde) aanvragers die aangeven dat het FPK één van de fondsen is waarbij ze aanvragen, en dat er dus ook kans is dat de productie op de voorgenomen manier doorgaat als het FPK de aanvraag niet honoreert.

Het aantal voorgenomen uitvoeringen lag hoger dan 6547: circa 75% van wat is voorgenomen is gerealiseerd. Grotendeels is dit te verklaren door de COVID-19-maatregelen: voor in 2019 en 2020 gehonoreerde aanvragen was het percentage gerealiseerde uitvoeringen respectievelijk 63% en 60%, terwijl het percentage gerealiseerde uitvoeringen van gehonoreerde aanvragen uit 2017 89% was, en uit 2018 88%.

2.4. Inrichting van de regeling

De criteria aan de hand waarvan het FPK de aanvragen beoordeelt zijn logisch. Wel is meer duidelijkheid over de toepassing van de criteria pluriformiteit en spreiding nodig. Het FPK kan de keuzes in de toepassing van deze criteria goed onderbouwen, maar aanvragers zijn hiervan vaak niet goed op de hoogte.

Het FPK beoordeelt de aanvragen op de criteria artistieke kwaliteit van het plan, ondernemerschap, bijdrage aan de pluriformiteit van het podiumkunstenaanbod in Nederland en geografische spreiding. Dat de aanvragen beoordeeld worden op kwaliteit en ondernemerschap staat bij aanvragers niet ter discussie. Voor pluriformiteit en spreiding geldt dat veel aanvragers dit logische criteria vinden, maar dat ze kritisch zijn op de manier waarop de criteria worden ingevuld en toegepast.

Aanvragers zijn kritisch op de toepassing van het criterium pluriformiteit. Sommigen zijn kritisch omdat ze vinden dat het onduidelijk is hoe het FPK dit criterium precies toepast, anderen vinden dat het FPK de pluriformiteit van hun productie onvoldoende erkent. Vooral afgewezen aanvragers geven daarbij aan dat het FPK hun aanvraag onterecht als weinig pluriform aanmerkt, omdat het FPK weinig oog heeft voor de details. Het FPK kijkt volgens hen enkel naar de discipline, terwijl het vernieuwende of unieke van een productie volgens aanvragers vaak 'in de details' zit. Het FPK geeft zelf ook aan dat ze kijken wat vanuit het publiek gezien, in grote lijnen pluriform is. Dit kan ook niet anders, want op detailniveau is iedere aanvraag uniek en onderscheidend. Dat het FPK met deze blik kijkt naar pluriformiteit, maakt dat het logisch is dat aanvragers regelmatig vinden dat het FPK het vernieuwende of unieke van hun aanvraag onvoldoende ziet.

Er zijn beperkt (verantwoordings)gegevens beschikbaar om feitelijk iets te zeggen over de pluriformiteit van het gehonoreerde aanbod. Wel is te zien dat de verdeling van disciplines over gehonoreerde aanvragen, in verhouding staat tot de verdeling van disciplines over het totaal aantal aanvragen. Dit betekent dat per discipline een proportioneel aantal aanvragen wordt gehonoreerd.

Voor het criterium geografische spreiding geldt dat een aanvrager punten kan krijgen voor vestigingsplaats en voor waar de productie gespeeld gaat worden, waarbij meer punten gegeven worden voor speelplaatsen en vestigingsplaats buiten de Randstad. Bij veel aanvragers is niet bekend dat dit de manier is waarop het criterium wordt toegepast en bestaat onduidelijkheid over hoe het criterium geografische spreiding precies

wordt beoordeeld. In de toelichting op de regeling staat bij de uitleg van dit criterium ook alleen: “Criterium d kijkt waar de activiteiten plaatsvinden en welke rol de voorstellingen of concerten daar naar verwachting hebben.”³

We merken tot slot op dat de kritiek op de criteria met name groot is, omdat de concurrentie groot is. Er is dus vaak een hoge score op alle criteria nodig om in aanmerking te komen voor subsidie. Een aanvrager kan een lagere score op het ene criterium dus niet ‘compenseren’ met een hoge score op een ander criterium. Mogelijk leidt dit ertoe dat een aanvraag die heel vernieuwend is (en die dus veel punten krijgt op pluriformiteit), maar weinig speelplekken door het land heeft (en die dus weinig punten krijgt op geografische spreiding) weinig kans heeft om gehonoreerd te worden.

De voorgenomen uitvoeringen zijn gespreid over het land. Voor een landelijk fonds is het logisch dat geografische spreiding een belangrijk criterium is. Voor sommige typen aanvragers leidt dit er wel toe dat de regeling minder goed aansluit bij de werkpaktijk.

Hoewel de standplaats van veel van de gehonoreerde aanvragen Amsterdam is (46%), vinden de uitvoeringen gespreid over het land plaats. We beschikken alleen over gegevens over de spreiding van voorgenomen en niet van de gerealiseerde speelplaatsen. Deze cijfers laten zien dat het criterium geografische spreiding er toe leidt dat de voorgenomen speelbeurten gespreid zijn over het hele land. Van de voorgenomen uitvoeringen vindt 16% plaats in Amsterdam, 15% in de regio Zuid, 13% in de regio West, 13% in de regio Noord en 11% in de regio Oost (in de regio’s Den Haag, Midden, Rotterdam, Utrecht (stad) en in het buitenland vinden tussen de 4 en 8% van de voorgenomen uitvoeringen plaats).

Een voor de hand liggende verklaring voor het grote aantal aanvragen uit Amsterdam is de aanwezigheid van veel culturele instellingen in Amsterdam. Daarnaast is een mogelijke verklaring voor het grote aantal honoreringen van de aanvragen uit Amsterdam, dat grote, gevestigde gezelschappen (die veelal in die regio zijn gevestigd) ‘makkelijker’ op tournee kunnen en publiek kunnen trekken buiten hun directe omgeving (oftewel: een Amsterdams gezelschap gaat eerder op tournee in Groningen, dan dat een Gronings gezelschap naar Amsterdam gaat) en dus alsnog hoog kunnen scoren op het spreidingscriterium. Dat is ook terug te zien in de spreidingscijfers: voorgenomen voorstellingen zijn gespreid over het hele land.

Veel aanvragers hebben aangegeven het logisch te vinden dat het Fonds Podiumkunsten (als landelijk fonds) stuurt op geografische spreiding. Soms is er kritiek op het criterium geografische spreiding, omdat het volgens aanvragers op sommige punten niet goed aansluit bij de werkpaktijk. Vaak genoemde voorbeelden waarbij de regeling volgens aanvragers niet goed aansluit zijn:

- Producties die verbonden zijn aan een bepaalde locatie, en die dus niet op tournee kunnen. Ze zijn verbonden aan een locatie om inhoudelijke/artistische redenen of omdat het afbouwen en opbouwen van de set die gebruikt wordt veel tijd en geld kost.
- Het gegeven dat festivals anders werken dan meer traditionele speelplekken. Festivals doen vaak seriebespelingen: een productie staat dan bijvoorbeeld op twee festivals met twintig speelbeurten. Qua totaal aantal speelbeurten is dit dan voldoende, maar qua spreiding niet.
- Bepaalde genres waarvoor buiten de Randstad zeer beperkt publiek is.

Het FPK houdt met dit laatste punt wel rekening: per (sub)genre wordt ingeschat hoe goed het mogelijk is om op tournee te gaan en op basis daarvan worden punten toegekend. Deze toepassing van het criterium is echter beperkt bekend bij aanvragers.

³ Fonds Podiumkunsten – toelichting Deelregeling projectsubsidies Fonds Podiumkunsten, p. 2.

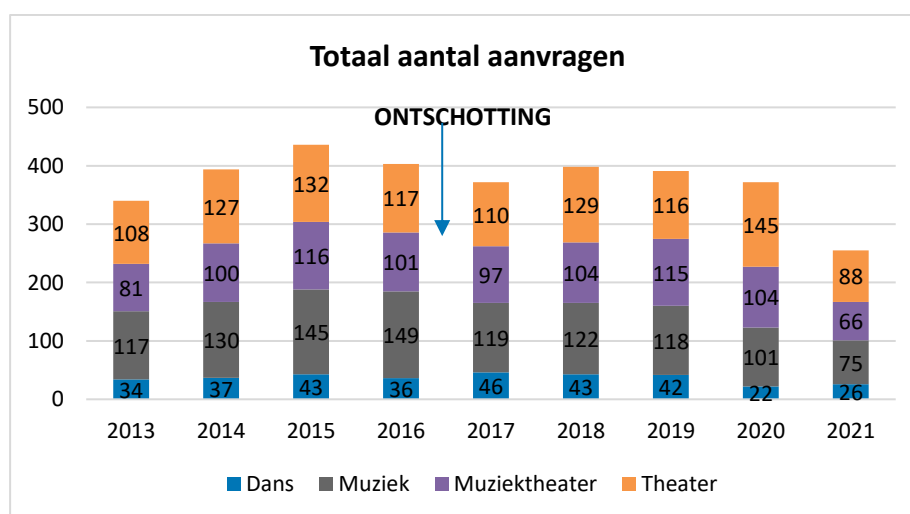
Er zijn signalen dat de subsidiebedragen die instellingen aanvragen en ontvangen vanuit de productiesubsidie onvoldoende zijn om producties volgens de principes uit de Fair Practice Code te financieren. De concurrentie binnen de productieregeling en de veeleisendheid van criteria spelen hier waarschijnlijk een rol bij.

Instellingen bepalen zelf welk bedrag ze aanvragen bij de productiesubsidie. De adviescommissie bekijkt vervolgens of de begroting passend is bij de plannen van de aanvrager. De Fair Practice Code speelt hierbij volgens het FPK een belangrijke rol. De Fair Practice Code is een gedragscode voor ondernemen en werken in kunst, cultuur en creatieve industrie. Onderdeel van de Fair Practice Code is *Fair Chain, Fair Share en Fair Pay*. Dat betekent kortgezegd dat iedereen onder eerlijke omstandigheden werkt en tegen een redelijke vergoeding.⁴

Hoewel instellingen zelf bepalen voor welk bedrag ze productiesubsidie aanvragen, komen uit de werkpraktijk signalen dat de subsidiebedragen die instellingen ontvangen vanuit de productiesubsidie soms te laag zijn om de productie conform de principes uit de Fair Practice Code te financieren. Als een van de redenen hiervoor is genoemd dat de concurrentie binnen de regeling groot is, waardoor de kans op honorering laag is. Met name jonge aanvragers vragen mogelijk een lager bedrag aan dan ze nodig hebben, in de hoop dat dit de kansen op honorering vergroot. Ook bestaan bij een aantal stakeholders uit de sector twijfels of binnen de adviescommissies voldoende expertise is om te beoordelen of begrotingen realistisch zijn. Daarbij is de begroting één van de aspecten waar het FPK in de beoordeling naar kijkt. Dit kan ertoe leiden dat aanvragen met een te laag ingeschatte begroting, wel subsidie krijgen en dus een productie produceren waarbij ze niet kunnen voldoen aan de principes uit de Fair Practice Code.

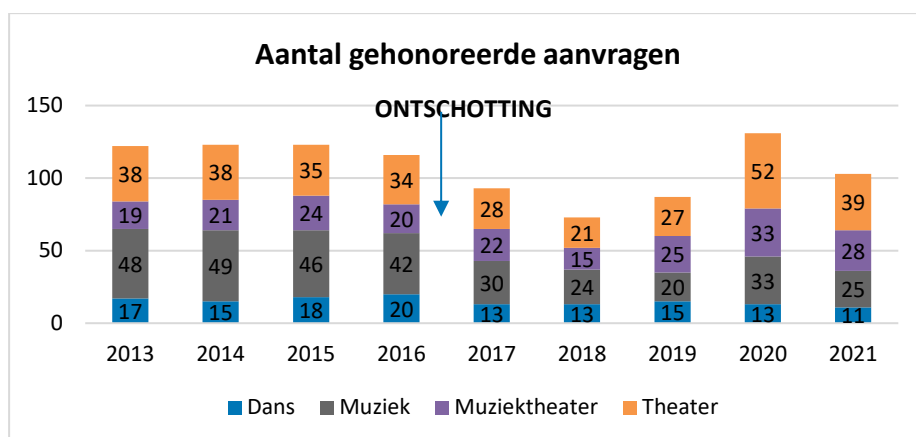
De ‘ontschotting’ van de regeling is een positieve ontwikkeling, omdat aanvragers hierdoor minder het gevoel hebben binnen een hokje aan te moeten vragen. De ontschotting lijkt geen of heel weinig effect te hebben op de aanvragen en/of honoreringen.

Vanaf 2017 is de productiesubsidie ‘ontschot’: de aanvragen zijn vanaf toen niet meer per discipline behandeld en er was geen subsidieplafond per discipline meer. In figuur 4 hieronder is het totaal aantal aanvragen per discipline opgenomen, voor en na de ontschotting van de regeling. Te zien is dat het aantal aanvragen per discipline in de periode voor de ontschotting en na de ontschotting op vergelijkbare wijze schommelt zonder grote uitschieters. Hetzelfde geldt voor het aantal honoreringen per discipline (figuur 5).

Figuur 4. Totaal aantal aanvragen productiesubsidie per discipline.

⁴ <https://fairpracticecode.nl/nl/over/wat-de-fair-practice-code> (geraadpleegd op 17-11-2023).

Figuur 5. Aantal gehonoreerde aanvragen productiesubsidie per discipline.

In de periode na de ontschotting is de verdeling van honoreringen meer proportioneel aan de verdeling van aanvragen. Na de ontschotting is de verdeling van het bedrag nagenoeg gelijk gebleven, behalve dat een groter deel van de subsidie naar muziektheater is gegaan en een kleiner deel van de subsidie naar muziek. In de periode 2013 tot en met 2016 (de vier jaar voor de ontschotting) ging van het totale subsidiebudget in die vier jaar 20% naar muziektheater en 31% naar muziek. In de periode 2017 tot en met 2021 (de vijf jaar na de ontschotting) ging van het totale subsidiebudget in die vijf jaar 31% naar muziektheater en 23% naar muziek. Het aantal aanvragers en gehonoreerde instellingen binnen de discipline muziektheater is wel ongeveer gelijk gebleven. Het aantal aanvragers en gehonoreerde instellingen binnen de discipline muziek is iets gedaald.

2.5. Aanbevelingen

Op basis van bovenstaande bevindingen en conclusies bevelen we het FPK het volgende aan:

- **Onderzoek de mate waarin het een drempel is om festivals als speelplek op te voeren, en of er mogelijkheden zijn deze drempel weg te nemen.** In de evaluatie zijn signalen naar voren gekomen dat producties waarbij al afspraken zijn gemaakt met festivals (en er dus speelgarantie is), niet zijn gehonoreerd, omdat het om festivals gaat. We bevelen het FPK aan om nader te onderzoeken of dit inderdaad vaak speelt en of het binnen de doelen van de regeling past om deze drempel te verlagen.
- **Zoek naar manieren om te borgen dat aanvragers kunnen voldoen aan de principes uit de Fair Practice Code.** Het is belangrijk dat iedereen in de culturele sector tegen een redelijke vergoeding kan werken. Er zijn signalen dat de producties waarvoor productiesubsidie is verstrekt, niet altijd volgens de principes uit de Fair Practice Code hebben plaatsgevonden, ook omdat er te lage begrotingen zijn ingediend. We bevelen het FPK aan te onderzoeken wat de rol van het FPK kan zijn om bij te dragen aan een goede toepassing van de Fair Practice Code. Mogelijkheden zijn om de begroting door personen met specifieke expertise op dit vlak te laten beoordelen (in plaats van door de adviescommissies), of om bij het samenstellen van de commissies bijzonder goed te letten op expertise met het beoordelen van begrotingen, mede aan de hand van de Fair Practice Code.
- **Verduidelijk hoe de criteria pluriformiteit en geografische spreiding worden toegepast.** Voor veel aanvragers is het onduidelijk hoe het FPK de criteria pluriformiteit en geografische spreiding toepast. Vaak kennen aanvragers de afwegingen die het FPK maakt niet. We bevelen het FPK aan om richting aanvragers transparanter te zijn over de toepassing van de criteria.

3. Opdracht en reeks compositie of libretto

In dit hoofdstuk staan twee subsidieregelingen centraal: (1) de opdracht compositie of libretto en (2) de reeks opdrachten compositie of libretto. In de inleiding beschrijven we feitelijke achtergrondinformatie over bijvoorbeeld de beoordelingscriteria en budgetten. Ook presenteren we de gereconstrueerde ToC's. Daarna lopen we de onderdelen van de ToC van achter naar voren langs. Hiermee maken we inzichtelijk of de doelen zijn behaald (3.2 Conclusies: doelbereik), welke resultaten hier een indicatie voor zijn (3.3 Resultaten van de regelingen) en welke keuzes in de inrichting van de regelingen hier wel of niet aan hebben bijgedragen (3.4 Inrichting van de regelingen). In 3.3 en 3.4 zijn onze bevindingen steeds dikgedrukt. In de teksten daaronder zijn deze bevindingen uitgewerkt aan de hand van de voor die bevinding relevante feiten en percepties. Het hoofdstuk sluit af met een paragraaf waarin wordt beschreven wat wij het FPK willen meegeven voor de toekomst (3.5 Aanbevelingen).

3.1. Inleiding

Opdracht compositie of libretto

De opdracht compositie of libretto is een subsidie voor het geven van een opdracht om een compositie of libretto te schrijven. Het doel van de regeling is om “de kwaliteit en diversiteit van de Nederlandse podiumkunsten te bevorderen en een publiek daarvoor te bereiken door instellingen te stimuleren opdrachten te verstrekken voor nieuw repertoire”.⁵

Een instelling die een compositie of libretto wil laten maken door een specifieke muziek- en/of tekstauteur (hierna: componist), kan een subsidie opdracht compositie of libretto aanvragen. De aanvraag wordt dus gedaan door een opdrachtgever (zoals een orkest, ensemble, festival of koor) en niet door de componist zelf.

Vereisten voor aanvragers	Beoordelingscriteria
<p>De aanvragers dienen het volgende aan te leveren:</p> <ul style="list-style-type: none">• Een inhoudelijk plan waarin de motivatie voor de keuze van de muzikauteur, de uitvoeringsmogelijkheden en publieksbereik en de betekenis van het resultaat van de activiteiten voor de podiumkunsten in Nederland worden beschreven• Een schriftelijke afspraak tussen de opdrachtgever en muziek- en tekstauteur(s)• Het cv van de muziek- en tekstauteur(s)	<p>Aanvragen worden beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:</p> <ul style="list-style-type: none">• Motivering van de keuze voor de muzikauteur voor deze opdracht<ul style="list-style-type: none">○ NB: de muzikauteur dient actief en geïntegreerd te zijn in de professionele podiumkunsten in Nederland• Publieksbereik (hoe vaak wordt het werk uitgevoerd voor welk publiek én in hoeverre wordt verwacht dat het werk een tweede leven krijgt).• Betekenis van het resultaat van de activiteiten voor de podiumkunsten in Nederland

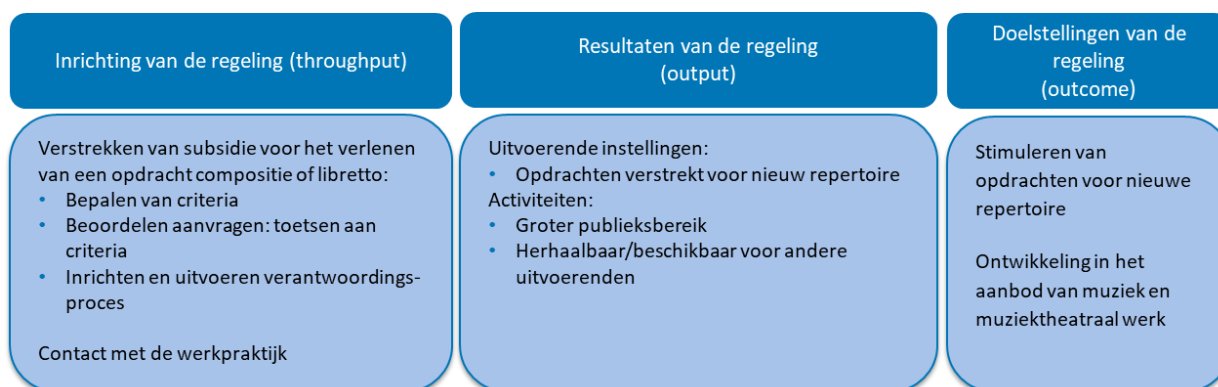
⁵ https://fondspodiumkunsten.nl/nl/subsidies/tekst_en_compositie/opdracht_compositie_of_libretto/.

	Aanvullend kan in de beoordeling worden gekeken naar de bijdrage die aanvragen leveren aan de pluriformiteit van het podiumkunstenaanbod.
--	---

Tabel 2. Criteria opdracht compositie of libretto.

Er zijn twee aanvraagrondes per jaar. Een instelling kan voor maximaal drie werken per jaar een aanvraag indienen. In de periode 2017-2021 was het vooraf vastgestelde subsidieplafond jaarlijks € 475.000,00. Gehonoreerde aanvragers kregen gemiddeld circa €10.986,00 subsidie.

In onderstaande figuur is uiteengezet welke activiteiten het FPK inzet voor deze regeling, welke beoogde effecten die hebben en aan welke doelstellingen daarmee wordt bijgedragen.

Figuur 6. ToC Opdracht compositie of libretto.

Reeks opdrachten compositie of libretto

De reeks opdrachten compositie of libretto is een subsidie voor het geven van een meerdere opdrachten door dezelfde instelling (bijvoorbeeld een festival of symfonieorkest) aan verschillende componisten om een compositie of libretto te schrijven. Met deze regeling bedient het FPK een klein veld van ervaren opdrachtgevers. Het doel van de regeling is “ervaren opdrachtgevers ruimte geven om in langere lijnen te werken aan een opdrachtenbeleid en zo de kwaliteit en diversiteit van de Nederlandse podiumkunsten te bevorderen en een publiek daarvoor te bereiken”.⁶

Een instelling die meerdere composities of libretto’s wil laten maken binnen een tweejarig plan, kan een subsidie voor het verlenen van een reeks opdrachten compositie of libretto aanvragen. De gehonoreerde aanvrager ontvangt een subsidiebedrag van maximaal €100.000,00 voor een periode van twee jaar. Binnen die twee jaar kunnen verschillende opdrachten worden verleend aan componisten.

Vereisten voor aanvragers	Beoordelingscriteria
De aanvragers dienen: <ul style="list-style-type: none"> • Een aantoonbare historie als opdrachtgever te hebben • Een helder beleid met betrekking tot het tot stand komen van nieuw repertoire te hebben 	Aanvragen worden beoordeeld aan de hand van de volgende criteria: <ul style="list-style-type: none"> • Opdrachthistorie (hoe heeft de aanvrager in het verleden opdrachten verstrekt, is er een praktijk van opdrachtverstrekking, hoe bestendig is die praktijk en is die praktijk van belang voor de ontwikkeling van het muziekleven in Nederland?)

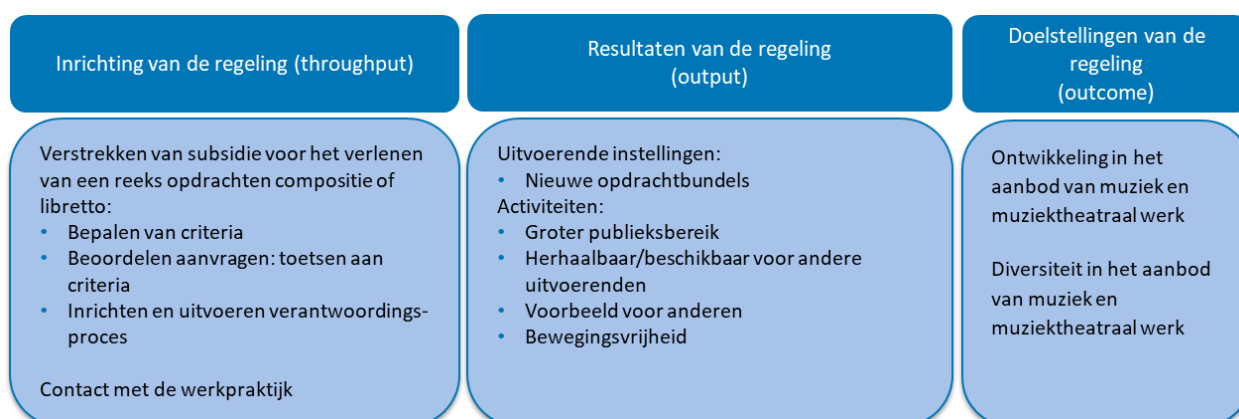
⁶ https://fondspodiumkunsten.nl/nl/subsidies/tekst_en_compositie/reeks_opdrachten_compositie_of_libretto/.

	<ul style="list-style-type: none"> • Opdrachtbeleid (hoeveel opdrachten en welk type opdrachten, hoe past dit bij de artistieke identiteit van de opdrachtgever?) • Publieksbereik (hoeveel uitvoeringen en welk publieksbereik, krijgen werken een tweede leven?) • Betekenis van het resultaat van de activiteiten voor de podiumkunsten in Nederland <p>De aanvraag moet betrekking hebben op twee kalenderjaren.</p>
--	---

Tabel 3. Criteria reeks opdrachten compositie of libretto.

De aanvragen werden in 2021 in twee rondes behandeld. Eén voor ensembles en festivals en daarnaast één voor orkesten, specifiek voor symfonisch repertoire. Voor 2021 bestond dit onderscheid nog niet. Het subsidieplafond was in 2017 €600.000, in 2019 €750.000 en in 2021 €675.000. Gehonoreerde aanvragers kregen gemiddeld circa €88.693 subsidie.

In onderstaande figuur is uiteengezet welke activiteiten het FPK inzet, welke beoogde effecten die hebben en aan welke doelstellingen daarmee wordt bijgedragen.

Figuur 7. ToC Reeks opdrachten compositie of libretto.

3.2. Conclusies: doelbereik

In deze paragraaf gaan we in op het doelbereik van de regeling en op welke bevindingen over de resultaten en inrichting van de regeling hier wel of niet aan bijdragen. In de paragrafen daarna gaan we in op de onderbouwing voor de bevindingen over resultaten en inrichting.

De doelstelling van de opdracht compositie of libretto is het stimuleren van opdrachten voor nieuw repertoire en daarmee de ontwikkeling in het aanbod van muziek en muziektheatraal werk.

De doelstelling van de reeks compositie of libretto is het stimuleren van ontwikkeling en diversiteit in het aanbod van muziek en muziektheatraal werk. Dat gebeurt door ervaren opdrachtgevers de ruimte te geven om in langere lijnen te werken aan een opdrachtenbeleid.

Conclusie 1: Beide regelingen (de opdracht en de reeks) dragen bij aan nieuw repertoire en daarmee aan de kwaliteit en diversiteit van muziek en muziektheatraal werk.

De regelingen realiseren dat componisten nieuw werk ontwikkelen en dat dit werk in de jaren zonder COVID-19-maatregelen ook wordt uitgevoerd (zo blijkt uit de verantwoordingscijfers van voor de COVID-19-periode). De opdrachtconstructie werkt goed (zeker naast de werkbijdrage muzikauteur waar componisten individueel kunnen aanvragen) en biedt veel soorten instellingen de mogelijkheid om connecties te bouwen en onderhouden met componisten en hun nieuwe muziek. Dit vergroot het aanbod van muziek en muziektheatraal werk dat bovendien is gemaakt binnen een kader van criteria dat de artistieke kwaliteit waarborgt.

Het nieuwe repertoire dat wordt gemaakt, bereikt bovendien het Nederlandse publiek vanwege het criterium over publieksbereik dat door het FPK is geformuleerd. Dit criterium leidt binnen deze regelingen, in tegenstelling tot veel andere regelingen, niet tot veel discussie. Het past bij het karakter van de regelingen waarin instellingen aanvrager zijn. Dit beeld wordt bevestigd door het feit dat het aantal aanvragen stabiel is, het honoreringsratio redelijk is en de aanvragers over het algemeen tevreden zijn over de criteria van de regeling.

Het feit dat de aanvraag nu alleen wordt ingediend door een opdrachtgever, leidt nog wel tot een spanningsveld. Wanneer componisten explicieter betrokken zouden worden bij de aanvraag, komt dit de kwaliteit van de aanvragen naar verwachting ten goede.

Conclusie 2: Hoewel beide regelingen goed functioneren, zien we dat de regelingen nog te weinig bijdragen aan het ontwikkelen van nieuw werk door vrouwelijke componisten en nieuw werk via amateurgezelschappen.

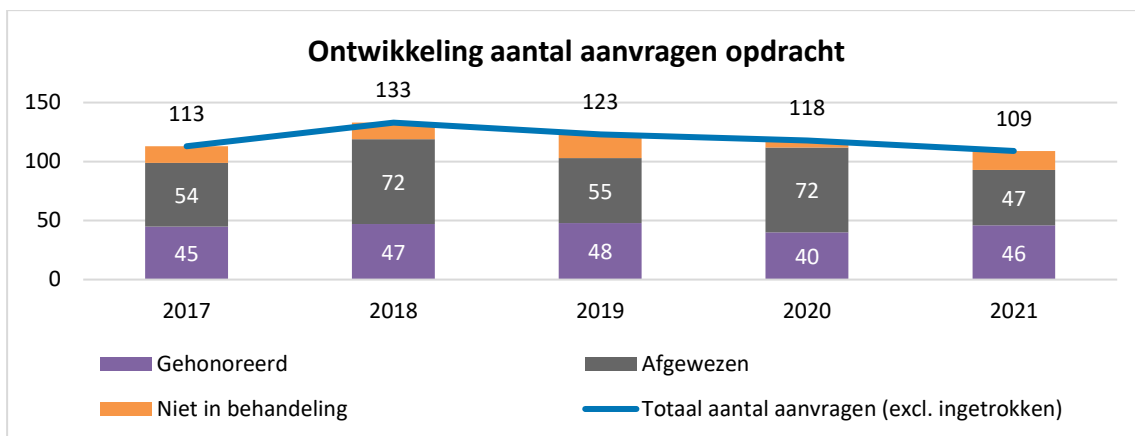
We constateren op basis van de ervaring uit de sector dat het aantal aanvragen met vrouwelijke componisten niet representatief is voor het aantal vrouwelijke componisten in Nederland. Het FPK kan de diversiteit van de Nederlandse podiumkunstensector nog verder vergroten wanneer het FPK aanvragen met vrouwelijke componisten meer stimuleert, zowel in de reeks- als de opdrachtregeling.

Tot slot kan het doelbereik nog verder worden vergroot door de inrichting van de opdrachtregeling toegankelijker te maken voor amateurgezelschappen, omdat deze gezelschappen nu nog knelpunten ervaren terwijl deze organisaties wel worden gezien als belangrijke en kwalitatief interessante opdrachtgevers voor nieuwe muziek en muziektheatraal werk.

3.3. Resultaten van de regelingen

Het aantal aanvragen voor de opdrachsubsidie is relatief stabiel en het percentage van gehonoreerde aanvragen ten opzichte van het totaal aantal aanvragen is redelijk in verhouding tot andere geëvalueerde regelingen (niet heel hoog en niet heel laag).

In de figuur hieronder ziet u het aantal aanvragen per jaar voor de opdracht in de evaluatieperiode. De afgelopen jaren zijn voor de opdracht tussen de 109 en 133 aanvragen per jaar gedaan. Een kleine daling in het aantal aanvragen na 2018 is grotendeels te verklaren door de gevolgen van de COVID-19-pandemie (onzekerheid in de sector, minder mogelijkheid tot uitvoeringen, etc.).

Figuur 8. Aantal aanvragen opdracht compositie of libretto.

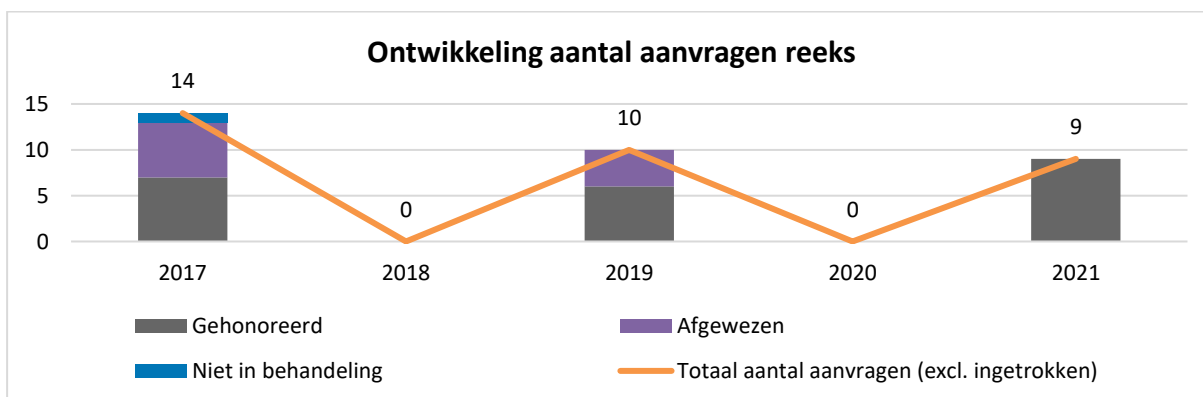
In de tabel hieronder leest u het percentage gehonoreerde aanvragen ten opzichte van alle aanvragen en ten opzichte van alle in behandeling genomen aanvragen. Het gemiddelde honoreringspercentage ligt op 38% van het totaal aantal aanvragen. Vergeleken met het honoreringspercentage van de andere geëvalueerde projectsubsidies (die vaak veel hoger of juist veel lager liggen), is dit een redelijk percentage.

	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Percentage gehonoreerde aanvragen (t.o.v. alle aanvragen)	40%	35%	39%	34%	42%	38%
Percentage gehonoreerde aanvragen (t.o.v. in behandeling genomen aanvragen)	45%	39%	47%	36%	49%	43%

Tabel 4. Percentage gehonoreerde aanvragen opdracht compositie of libretto.

Het aantal aanvragen voor de reeks is in de evaluatieperiode gedaald en het percentage van gehonoreerde aanvragen ten opzichte van het totaal aantal aanvragen is zeer hoog. De reeks stelt een kleine 'vijver' van potentiële aanvragers met een aantoonbare opdracht historie in staat om in relatieve vrijheid opdrachten te verstrekken aan componisten.

In de figuur hieronder ziet u het aantal aanvragen per jaar voor de reeks in de evaluatieperiode. De afgelopen jaren zijn voor de opdracht tussen de 14 en 9 aanvragen gedaan. De regeling staat één keer in de twee jaar open voor aanvragen. Daarom ziet u dat er in 2018 en 2020 geen aanvragen zijn gedaan.

Figuur 9. Aantal aanvragen reeks compositie of libretto.

In de figuur zien we een laag en een dalend aantal aanvragen. Deze daling is gedeeltelijk te verklaren door de gevolgen van de COVID-19-pandemie (onzekerheid in de sector, weinig mogelijkheden om uitvoeringen te organiseren), maar lijkt ook te komen door een lage aanvraagbereidheid van symfonieorkesten. In de gesprekken hebben zowel het FPK als vertegenwoordigers van symfonieorkesten aangegeven dat de regeling tot 2021 als onvoldoende toegankelijk werd ervaren door deze groep aanvragers. Sinds 2021 is er budget gereserveerd voor symfonieorkesten enerzijds en ensembles en festivals anderzijds. Bovendien is in samenwerking met het werkveld een eigen beoordelingskader ontwikkeld voor symfonieorkesten dat beter zou moeten aansluiten bij hun werkpraktijk. Volgens gesprekspartners maken deze ontwikkelingen de regeling toegankelijker voor symfonieorkesten. Het FPK geeft aan dat dit in 2021 nog niet tot een stijging van het aantal aanvragen heeft geleid, door een onhandige communicatie-aanpak in dat specifieke jaar. Zowel de orkesten als het FPK verwachten met een betere communicatie-aanpak een stijging van het aantal aanvragen in 2023.

In de tabel hieronder leest u het percentage gehonoreerde aanvragen ten opzichte van alle aanvragen en ten opzichte van alle in behandeling genomen aanvragen. Het gemiddelde honoreringspercentage ligt op 70% van het totaal aantal aanvragen. Dat is een heel hoog percentage vergeleken met de andere geëvalueerde subsidieregelingen.

	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Percentage gehonoreerde aanvragen (t.o.v. alle aanvragen)	50%	nvt	60%	nvt	100%	70%
Percentage gehonoreerde aanvragen (t.o.v. in behandeling genomen aanvragen)	54%	nvt	60%	nvt	100%	71%

Tabel 5. Percentage gehonoreerde aanvragen reeks compositie of libretto.

Er is momenteel geen sprake van druk op het budget van de reeks. In de onderzochte jaren ligt het totaal aangevraagde bedrag tussen de €660.659 en €123.200 hoger dan het subsidieplafond.

In deze regeling worden dus weinig aanvragen gedaan, maar relatief veel van die aanvragen worden gehonoreerd. Dat suggereert een hoge drempel voor het doen van een aanvraag. Ook in de gesprekken hebben veel gesprekspartners aangegeven dat het aanvragen voor de reeks een hoge drempel kent. De eis rondom de opdrachtshistorie die de aanvrager dient aan te tonen, is hoog. Dat maakt dat de regeling een ‘kleine vijver’ aan potentiële aanvragers bedient.

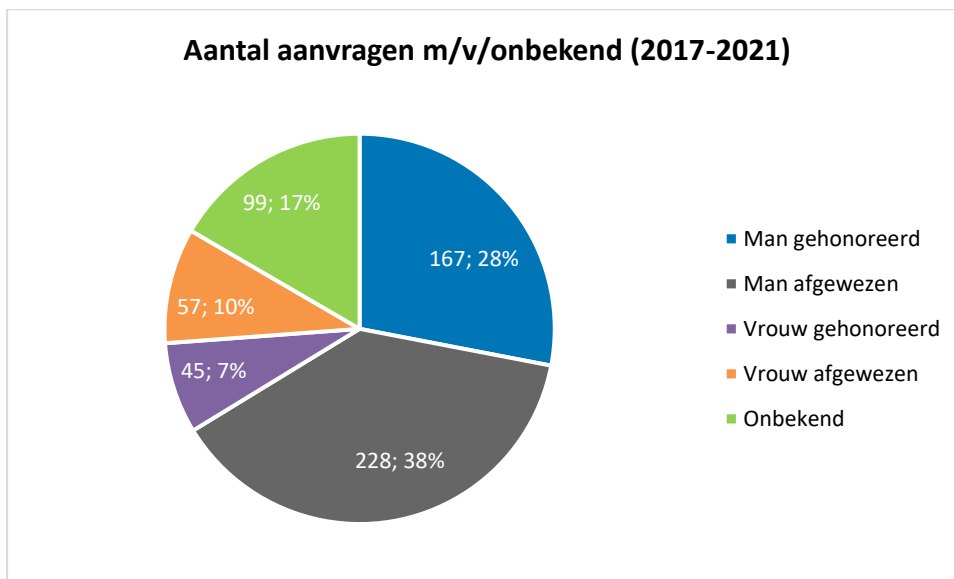
Deze hoge drempel wordt door de meeste gesprekspartners niet als een probleem gezien en de hoge drempel is ook een bewuste keuze van het FPK. De grote opdrachtshistorie van de huidige aanvragers zorgt ervoor dat, na honorering, grote vrijheid geboden kan worden bij het verstrekken van opdrachten. Het is aannemelijk dat dit leidt tot doelbereik: een kleine groep ervaren opdrachtgevers draagt direct en in samenhang bij aan ontwikkeling in het aanbod van muziek en muziektheatraal van de Nederlandse podiumkunsten.

Het is opvallend dat er weinig aanvragen worden gedaan met/voor vrouwelijke componisten. Dit komt de diversiteit van de Nederlandse podiumkunsten niet ten goede. Het FPK zou het aanvragen met een vrouwelijke componist meer kunnen aanmoedigen.

In deze evaluatie hebben we specifiek onderzocht wat de man/vrouw verhouding is van componisten voor wie een opdracht wordt aangevraagd. We hebben geen onderzoek gedaan naar andere vormen van diversiteit (bijvoorbeeld leeftijd, achtergrond, etc.).

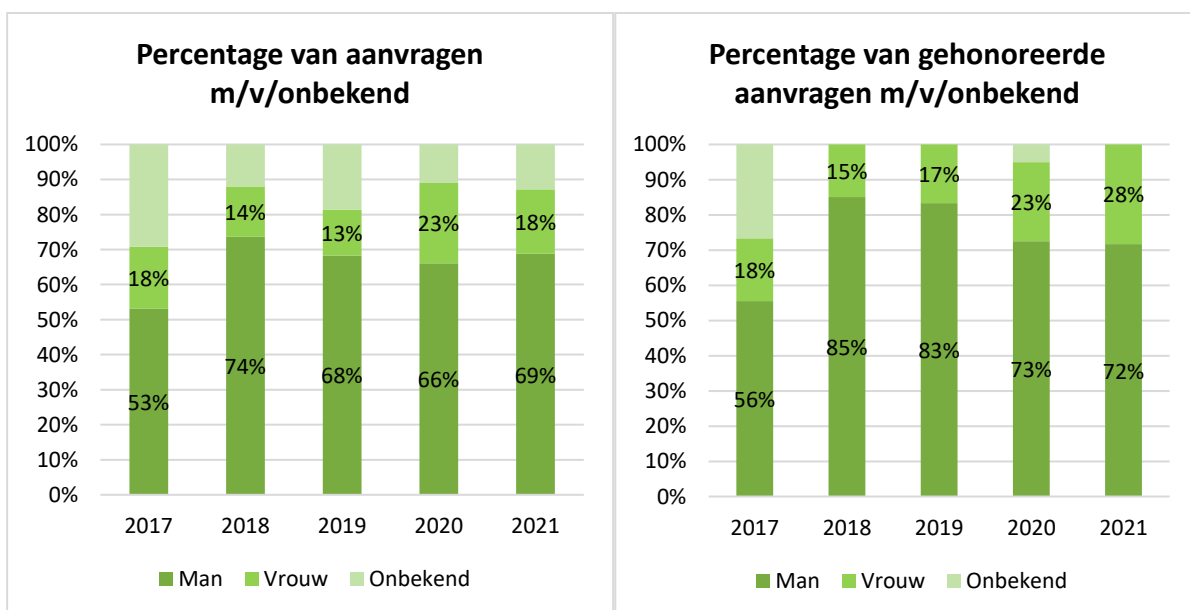
De figuur hieronder toont de verdeling van het aantal aanvragen voor mannelijke en vrouwelijke componisten in de opdrachsubsidie. Gemiddeld zijn er veel meer mannelijke componisten voor wie subsidie wordt

aangevraagd (ten minste 66% van het aantal aanvragen). Het aantal vrouwelijke componisten voor wie wordt aangevraagd is ten minste 17% van het totaal. Van zo'n 17% van de aanvragen is onbekend of het een mannelijke, vrouwelijke of mogelijk non-binaire componist betref.

Figuur 10. Aantal aanvragen m/v/onbekend opdracht compositie of libretto.

Wanneer we kijken naar de ontwikkeling van de man-vrouw verhouding van componisten (zie ook de figuren hieronder), zien we dat het aantal vrouwelijke componisten voor wie wordt aangevraagd stabiel is gebleven in de laatste vijf jaar, met een iets hoger percentage in 2020 (23% van het totaal aantal aanvragen). We zien dat het percentage gehonoreerde aanvragen voor een vrouwelijke componisten iets is toegenomen, terwijl het aantal aanvragen voor vrouwen stabiel is gebleven. Aanvragen met vrouwelijke componisten worden de afgelopen jaren over het algemeen minstens net zo goed beoordeeld als aanvragen met mannelijke componisten, maar het aantal aanvragen met vrouwelijke componisten blijft achter.

Figuur 11. Ontwikkeling m/v-verhouding in aanvragen en honoreringen van aanvragen.

Voor de aanvragen binnen de reeks is onbekend hoeveel opdrachten naar mannelijke dan wel vrouwelijke componisten zijn gegaan, maar de verwachting van veel gesprekspartners is dat de verschillen tussen de percentages van beide regelingen niet groot zullen zijn.

Veel gesprekspartners uit het veld hebben aangegeven dat zij steeds meer vrouwelijke componisten tegenkomen in het veld. De gemiddelde 17% is volgens veel gesprekspartners geen representatief percentage. Het feit dat het percentage aanvragen voor vrouwen bovendien stabiel blijft, verbaast veel gesprekspartners en de meeste vinden dat hier een verandering zou moeten plaatsvinden.

Het FPK hoopt ook dat er steeds meer aanvragen voor vrouwen zullen binnenkomen in de toekomst, maar geeft ook aan dat zij beperkt invloed hebben op de aanvragen die binnenkomen. Momenteel voeren zij geen beleid op het stimuleren van aanvragen met meer vrouwelijke componisten. Alleen wanneer een aantal aanvragen dezelfde beoordeling hebben gekregen en allen rond de zaaglijn uitkomen, kunnen zij diversiteit een rol laten spelen in de beoordeling. Aanvullend kan namelijk in de beoordeling worden gekeken naar de bijdrage die aanvragen leveren aan de pluriformiteit van het podiumkunstenaanbod in Nederland.

De meerderheid van de gesprekspartners uit het veld heeft aangegeven dat zij het logisch zouden vinden als het FPK aanvullende activiteiten zou verrichten om het veld te stimuleren om aanvragen met vrouwelijke componisten te doen (zowel in de opdracht als de reeks). Bijvoorbeeld door middel van meer expliciete communicatie over man/vrouw-verhoudingen of door in de toelichting bij de regeling explicieter op te nemen dat het een doorslaggevend criterium zou kunnen zijn. Enkele gesprekspartners vinden ook dat het FPK de criteria zou moeten aanpassen om een meer evenwichtige man-vrouw verhouding te realiseren.

Vanwege het grote draagvlak voor een grotere inspanning van het FPK op dit punt, lijkt het ons passend als het FPK zoekt naar manieren om een meer evenwichtige man-vrouw verhouding te stimuleren.

3.4. Inrichting van de regelingen

De criteria van zowel de opdrachtregeling als de reeks compositie of libretto zijn toegankelijk en logisch voor het grootste deel van het werkveld.

In gesprekken hebben zowel aanvragers, het FPK als vertegenwoordigers in de sector aangegeven dat de criteria bijdragen aan goede aanvragen, waarin opdrachtgevers aan het denken worden gezet over de match tussen de opdrachtgever en de componist.

Veel gesprekspartners benoemen verder dat de opdrachtconstructie goed werkt. Het is waardevol wanneer instellingen opdrachten verschaffen, omdat het bijdraagt aan het daadwerkelijk opvoeren van nieuw gecomponeerde muziek. Met name in het klassiek/hedendaags gecomponeerde genre is dat waardevol, omdat in dit genre vaak reeds bestaande muziek van bekende componisten wordt uitgevoerd en door deze subsidie wordt het componeren van 'nieuwe' klassieke muziek gestimuleerd.

Aanvragers van de reeks benoemen specifiek dat zij daadwerkelijk veel vrijheid en vertrouwen voelen in het geven van interessante opdrachten aan componisten wanneer de subsidie gehonoreerd is.

Het criterium over publieksbereik leidt in deze regelingen tot relatief weinig kritiek van gesprekspartners. Volgens veel gesprekspartners past het criterium van publieksbereik binnen deze regelingen, omdat instellingen (veelal met uitvoeringsmogelijkheden) aanvrager zijn.

Deze tevreden houding rondom de criteria en de constructie van het opdrachtgeverschap lijken bij te dragen aan de doelstellingen van deze specifieke regelingen: het stimuleren van opdrachtgeverschap (opdracht) en het bieden van ruimte om langs lange lijnen te werken aan opdrachtenbeleid (reeks).

De opdrachtregeling is voor amateurgezelschappen relatief ontoegankelijk vanwege keuzes in de inrichting.

Van alle aanvragen in de opdrachtregeling die tussen 2019 en 2022 zijn gedaan, was 17% van een amateurgezelschap. In deze jaren is 33% van de aanvragen van amateurgezelschappen gehonoreerd, tegenover 50% van de aanvragen door professionele gezelschappen.

Ook gesprekspartners hebben aangegeven dat amateurgezelschappen relatief weinig aanvragen doen en bovendien minder vaak een gehonoreerde aanvraag krijgen. Volgens gesprekspartners ervaren amateurgezelschappen regelmatig knelpunten bij het doen van een aanvraag. Bijvoorbeeld:

- Amateurgezelschappen kennen regelmatig jaarlijkse bestuurswissels, waardoor de relatief langlopende aanvraag- en beoordelingscyclus niet goed past bij hun werkpraktijk. Wanneer een nieuw bestuur aantreedt hebben zij even tijd nodig om plannen te maken, vervolgens (met vaak relatief weinig ervaring met het doen van een aanvraag) een aanvraag te schrijven en ook de uitvoering ervan te plannen. Binnen de huidige cyclus van de FPK-regelingen ervaren de amateurgezelschappen te weinig tijd voor deze stappen.
- Het realiseren van speelbeurten of speelplekken is relatief lastig en intensief voor amateurgezelschappen. Zij hebben in tegenstelling tot veel andere opdrachtgevers/aanvragers geen vaste speelplekken en kennen een vaste cyclus van slechts enkele speelbeurten (bijvoorbeeld een kerstconcert en een zomerconcert). Hierbij plaatst het FPK de nuance dat het FPK bij iedere specifieke aanvrager kijkt naar de realistische mogelijkheden voor publieksbereik bij het beoordelen van een subsidieverzoek.
- De reeks is specifiek minder toegankelijk voor amateurgezelschappen vanwege de vaak beperkte opdrachthistorie en het feit dat er geen opdrachtenbeleid geschreven is of kan worden. Dit wordt door de meeste gesprekspartners niet als een probleem ervaren, omdat de reeks is bedoeld voor opdrachtgevers die een tweejarig opdrachtenbeleid opstellen (waardoor de reeks voor de meeste amateurgezelschappen geen passende subsidieregeling is).

Amateurgezelschappen zijn volgens gesprekspartners een zeer belangrijke en serieus te nemen opdrachtgever voor compositieopdrachten in de muziekwereld. Het is volgens velen belangrijk dat de opdrachtregeling toegankelijker wordt voor amateurgezelschappen.

Gezien het feit dat de opdrachtregeling door het FPK is opengesteld voor amateurgezelschappen (in tegenstelling tot andere regelingen van het FPK), concluderen we dat het FPK stappen zou kunnen zetten om de regeling ook in de praktijk toegankelijker te maken voor deze groep.

Het feit dat de aanvraag alleen door de opdrachtgever ingediend kan worden, terwijl de componist het geld ontvangt, is onlogisch.

De aanvraag voor zowel de reeks- als de opdrachtregeling wordt gedaan door de opdrachtgever. Het gehele bedrag dat het FPK verstrekt bij een gehonoreerde aanvraag, wordt via de opdrachtgever uitgekeerd aan de componist(en). Deze constructie kent een spanningsveld om twee redenen:

1. De opdrachtgever maakt in de praktijk vaak kosten voor de opdracht (zoals kosten voor de uitgever bij heruitvoering of kosten voor het organiseren van een uitvoering van de nieuwe compositie), maar ontvangt hier geen vergoeding voor. Het FPK heeft bij de inrichting van de regeling overwogen om een deel van de subsidie beschikbaar te stellen voor productionele kosten. Hiervoor is niet gekozen, omdat de regelingen zijn bedoeld voor het realiseren van slechts een onderdeel van een productie, te weten de compositie. Bovendien ontvangen veel orkesten en andere subsidies voor het uitvoeren van repertoire.

Het gevolg van deze keuze, is volgens gesprekspartners dat het opdrachtgeverschap onaantrekkelijk is voor kleinere organisaties en organisaties die geen andere subsidies ontvangen (zoals bijvoorbeeld amateurgezelschappen)

2. De componist heeft weinig invloed op de kwaliteit van de aanvraag, terwijl deze wel het geld ontvangt (en daarmee een groot belang heeft bij een goed geschreven aanvraag). In de praktijk zien gesprekspartners dat de componist óf gevraagd wordt de aanvraag grotendeels op te stellen, óf juist niet betrokken wordt bij het schrijven van de aanvraag.

Zowel door gesprekspartners bij het FPK als door gesprekspartners uit het veld is aangegeven dat het beter zou zijn als de componist een meer expliciete rol krijgt in de aanvraagprocedure van de opdrachtregeling. Bijvoorbeeld door in de aanvraag om een bijdrage van de componist te vragen die ook vanuit het eigen perspectief refereert aan de match tussen opdrachtgever en componist. Voor een aanvraag voor de reeks geldt dat er nog geen specifieke componisten gekozen hoeven te worden. Het spanningsveld zal in deze regeling blijven bestaan.

Daarnaast vinden we het logisch als het FPK onderzoekt of en hoe de productionele kosten van kleinere opdrachtgevers (die geen/weinig andere subsidies ontvangen) opgevangen kunnen worden.

3.5. Aanbevelingen

Op basis van bovenstaande bevindingen en conclusies bevelen we het FPK het volgende aan:

- **Onderzoek hoe het FPK kan bijdragen aan het vergroten van het aantal aanvragen met vrouwelijke componisten.** Dit kan in ieder geval door de communicatie over de regeling daarop aan te passen. Daarnaast zou de regeling, wanneer het FPK dat passend acht, ook een meer 'emanciperende rol' kunnen vervullen door ook de criteria aan te passen. Bijvoorbeeld door het criterium over de betekenis van het resultaat voor de podiumkunsten in Nederland (ook voor aanvragers) uit te werken, waardoor diversiteit een expliciete rol krijgt in dit criterium.
- **Organiseer betrokkenheid van de gekozen componist bij de aanvraagprocedure voor de opdrachtregeling.** Bijvoorbeeld door in de aanvraag om een bijdrage van de componist te vragen die ook vanuit het eigen perspectief reflecteert op de match tussen opdrachtgever en componist.
- **Onderzoek of en hoe de productionele kosten die gerelateerd zijn aan de opdracht van kleinere opdrachtgevers (die geen/weinig andere subsidies ontvangen), opgevangen kunnen worden binnen de opdrachtregeling.** Zo wordt de opdrachtregeling aantrekkelijker voor kleinere opdrachtgevers, die nu mogelijk een drempel ervaren. Er kan gedacht worden aan het opvangen van kosten voor een première of breder het opvoeren van het gecomponeerde stuk of kosten voor het uitvoeren van het stuk (en/of het recht om het stuk als opdrachtgever te blijven uitvoeren zonder aanvullende kosten). Het FPK kan onderzoeken op welke manier in de aanvraag kan worden herkend of de productiekosten niet reeds via een andere subsidie (van het FPK zelf of elders) worden gedekt.
- **Maak de opdrachtregeling toegankelijker voor amateurgezelschappen.** Bijvoorbeeld door de aanvraag- en beoordelingscyclus te veranderen en/of versnellen en door in de toelichting bij de regeling aan te geven hoe het aantal speelbeurten van amateurgezelschappen beoordeeld worden ten opzichte van professionele aanvragers.

4. Werkbijdrage muzikanteur

In dit hoofdstuk behandelen we de evaluatie van de werkbijdrage muzikanteur. In de inleiding beschrijven we feitelijke achtergrondinformatie over bijvoorbeeld de beoordelingscriteria en budgetten. Ook presenteren we de gereconstrueerde ToC. Daarna lopen we de onderdelen van de ToC van achter naar voren langs. Hiermee maken we inzichtelijk of de doelen zijn behaald (4.2 Conclusies: doelbereik), welke resultaten hier een indicatie voor zijn (4.3 Resultaten van de regeling) en welke keuzes in de inrichting van de regeling hier wel of niet aan hebben bijgedragen (4.4 Inrichting van de regeling). In 4.3 en 4.4 zijn onze bevindingen steeds dikgedrukt. In de teksten daaronder zijn deze bevindingen uitgewerkt aan de hand van de voor die bevinding relevante feiten en percepties. Het hoofdstuk sluit af met een paragraaf waarin wordt beschreven wat wij het FPK willen meegeven voor de toekomst (4.5 Aanbevelingen).

4.1. Inleiding

De werkbijdrage muzikanteur is een werkbijdrage gericht op individuele muzikanteurs. De subsidie is bedoeld voor muzikanteurs die willen investeren in de artistieke kwaliteit van hun werkpraktijk. Het doel van de werkbijdrage is om de ontwikkeling en de diversiteit binnen de podiumkunsten te stimuleren.⁷

Vereisten voor aanvragers	Beoordelingscriteria
<p>Individuele muzikanteurs kunnen de werkbijdrage aanvragen. Deze auteurs moeten voldoen aan een aantal kenmerken:</p> <ul style="list-style-type: none">• Actief en geïntegreerd in de professionele podiumkunsten in Nederland. Dit geldt voor muzikanteurs in alle muziekgenres (zoals pop, jazz, R&B, folk) met enige ervaring.• Volgt <u>geen</u> kunstvakopleiding (op zowel bachelor- als masterniveau).	<p>Aanvragen worden beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kwaliteit van eerder werk van de aanvrager (hierbij wordt gekeken naar vakmanschap, oorspronkelijkheid en zeggingskracht);• Bijdrage aan de artistieke werkpraktijk van de aanvrager (hoe dragen de plannen bij aan de artistieke werkpraktijk van de aanvrager? Welke ontwikkeling wil de aanvrager doormaken, wat is de verwachte kwaliteit van het te schrijven werk en hoe zal dat werk bijdragen aan de werkpraktijk?)• Ondernemende houding van de aanvrager (bijvoorbeeld de wijze waarop de aanvrager naar buiten treedt met diens werk en een publiek vindt voor het werk)• Betekenis van het resultaat van de activiteiten voor de podiumkunsten in Nederland.

Tabel 6. Criteria werkbijdrage muzikanteur.

Er zijn twee aanvraagrondes per jaar. Een werkbijdrage wordt voor drie of zes maanden verstrekt. Een aanvrager kan hoogstens één keer per jaar een werkbijdrage ontvangen, ongeacht de hoogte van de bijdrage. De aanvrager kan in de aanvraag aangeven welke van de twee normbedragen op zijn plaats is. Uiteindelijk bepaalt het FPK de hoogte van het gehonoreerde bedrag. In de periode 2017 – 2021 was het vooraf vastgestelde subsidieplafond tussen de €490.000 en €1.064.000. In 2020 en 2021 is het subsidieplafond tijdelijk

⁷ Zie: https://fondspodiumkunsten.nl/nl/subsidies/tekst_en_compositie/werkbijdrage_muzikanteur/.

meer dan verdubbeld ten opzichte van de jaren hiervoor. Deze verdubbeling is te verklaren doordat het FPK vanwege de COVID-19 pandemie met behulp van steunmiddelen het bedrag heeft kunnen verhogen om aan meer muzikaleurs subsidie te kunnen verstrekken. De gehonoreerde aanvragers ontvingen in deze periode gemiddeld een financiële bijdrage van circa €8.507.

In onderstaand figuur is uiteengezet welke activiteiten het FPK inzet, welke beoogde effecten die hebben en aan welke doelstellingen daarmee wordt bijgedragen.

Figuur 12. ToC werkbijdrage muzikaleur.

4.2. Conclusies: doelbereik

In deze paragraaf gaan we in op het doelbereik van de regeling en op welke bevindingen over de resultaten en inrichting van de regeling hier wel of niet aan bijdragen. In de paragrafen daarna gaan we in op de onderbouwing voor de bevindingen over resultaten en inrichting.

Het doel van de werkbijdrage is: de ontwikkeling en diversiteit in het aanbod van muziek en muziektheatraal werk stimuleren. De regeling geeft hier invulling aan door de individuele muzikaleur de gelegenheid te geven tijd vrij te maken in de artistieke kwaliteit van de eigen werkpraktijk te investeren.

Conclusie 1: Het FPK draagt met de werkbijdrage muzikaleur bij aan de ontwikkeling en diversiteit in het aanbod van muziek en muziektheatraal werk.

De regeling biedt muzikaleurs inderdaad de mogelijkheid om in vrijheid hun artistieke werkpraktijk te ontwikkelen. De werkbijdrage geeft muzikaleurs vertrouwen, eigenaarschap en vrijheid om nieuw werk te maken. Veel makers zijn dan ook blij met het bestaan van de regeling en zij noemen het bestaan soms zelfs noodzakelijk in de huidige tijd, waarin de zelfredzaamheid van de maker steeds meer centraal staat en makers niet meer afhankelijk willen zijn van grotere instellingen voor hun inkomen of het ontwikkelen van nieuw werk. De werkbijdrage biedt de kans en verlaagt de drempel om een muzikaal product te ontwikkelen.

De werkbijdrage stelt muzikaleurs in verschillende genres in staat om subsidie aan te vragen, waarmee het aannemelijk is dat de regeling bijdraagt aan een diverse sector. De toename van het aantal aanvragen uit de popsector bevestigt dat de investering van het FPK in het bereiken van nieuwe genres zijn vruchten heeft afgeworpen. Investeren in vergroten van bekendheid onder een bepaald genre, zorgt dus voor meer diversiteit in aanvragers.

Conclusie 2: Hoewel we concluderen dat het FPK bijdraagt aan de gestelde doelen, zijn er ook belangrijke aspecten die het doelbereik beperken.

In de praktijk blijkt de regeling nog niet altijd even toegankelijk voor alle genres, bijvoorbeeld gezien het feit dat aanvragen uit sommige genres (met name de klassieke en hedendaags gecomponeerde muziek) relatief vaker gehonoreerd worden dan aanvragen uit andere genres.

Daarnaast vinden veel aanvragers de aanvraagprocedure en de criteria 'zwaar'. Ook het FPK zelf vindt de beoordelingsprocedure omvangrijk en arbeidsintensief.

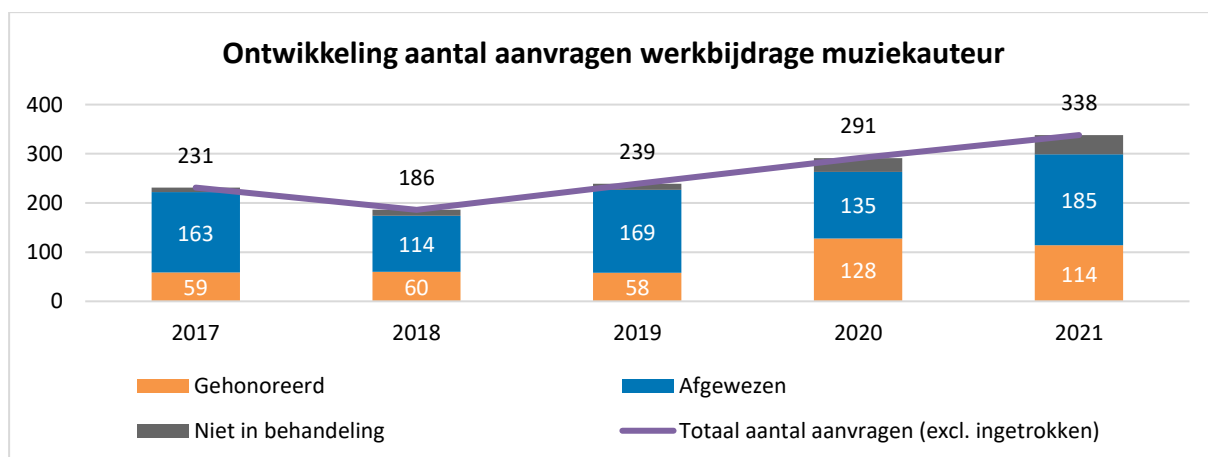
Om de regeling ook in de toekomst uitvoerbaar te houden voor zowel het FPK als de aanvragers, is het van belang om de aanvraagprocedure en de criteria enigszins anders in te richten. Daarbij dient oog gehouden te worden voor de taligheid van de procedure, het relatief grote aantal (brede) criteria en de complexiteit van het criterium 'betekenis van het resultaat van de activiteiten voor de podiumkunsten in Nederland'.

De opzet van de regeling en de criteria lijken gedeeltelijk in contrast te zijn met de ontwikkeltijd die de werkbijdrage zou moeten geven aan de muzikant. Vooral de focus op bijdrage van het resultaat aan het muzikantschap en de focus op ondernemerschap kennen een spanningsveld met het relatief vrije doel van de regeling.

4.3. Resultaten van de regeling

Het aantal aanvragen blijft groeien sinds 2018, met name binnen de popmuziek, en de druk op de regeling is groot, zelfs na de tijdelijke verhoging van het subsidieplafond in 2020 en 2021.

In de figuur hieronder ziet u het aantal aanvragen per jaar voor de werkbijdrage muzikant in de evaluatieperiode. De afgelopen jaren zijn voor de werkbijdrage tussen de 186 en 338 aanvragen per jaar gedaan.

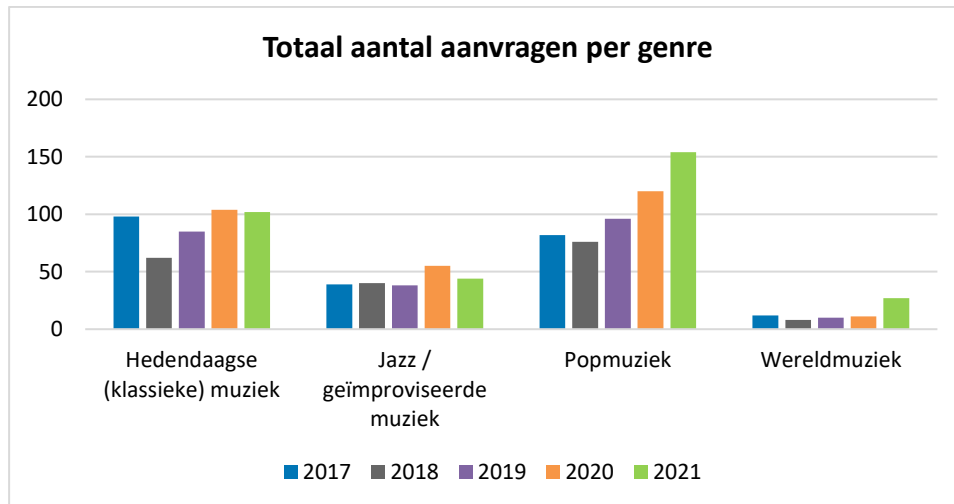
Figuur 13. Aantal aanvragers werkbijdrage muzikant.

Het aantal aanvragen groeit sinds 2018. Ook het aantal honoreringen groeit, met name in 2020 zijn relatief veel aanvragen gehonoreerd, namelijk 44% ten opzichte van alle aanvragen.

De verklaring hiervoor is dat er meer budget beschikbaar kwam voor deze regeling. Het budget voor deze regeling is namelijk tussen 2017 en 2021 verdubbeld, van €490.000 naar €1.032.000. Deze stijging is te

verklaren doordat het FPK vanwege de COVID-19 pandemie met behulp van steunmiddelen het bedrag heeft kunnen verhogen om aan meer muzikanten subsidie te kunnen verstrekken.

Opvallend is dat voornamelijk het aantal aanvragen uit het popgenre groeit. Het aantal aanvragen vanuit de overige genres blijft stabiel. In de figuur hieronder ziet u het aantal aanvragen per genre in de evaluatieperiode (weergegeven per jaar).

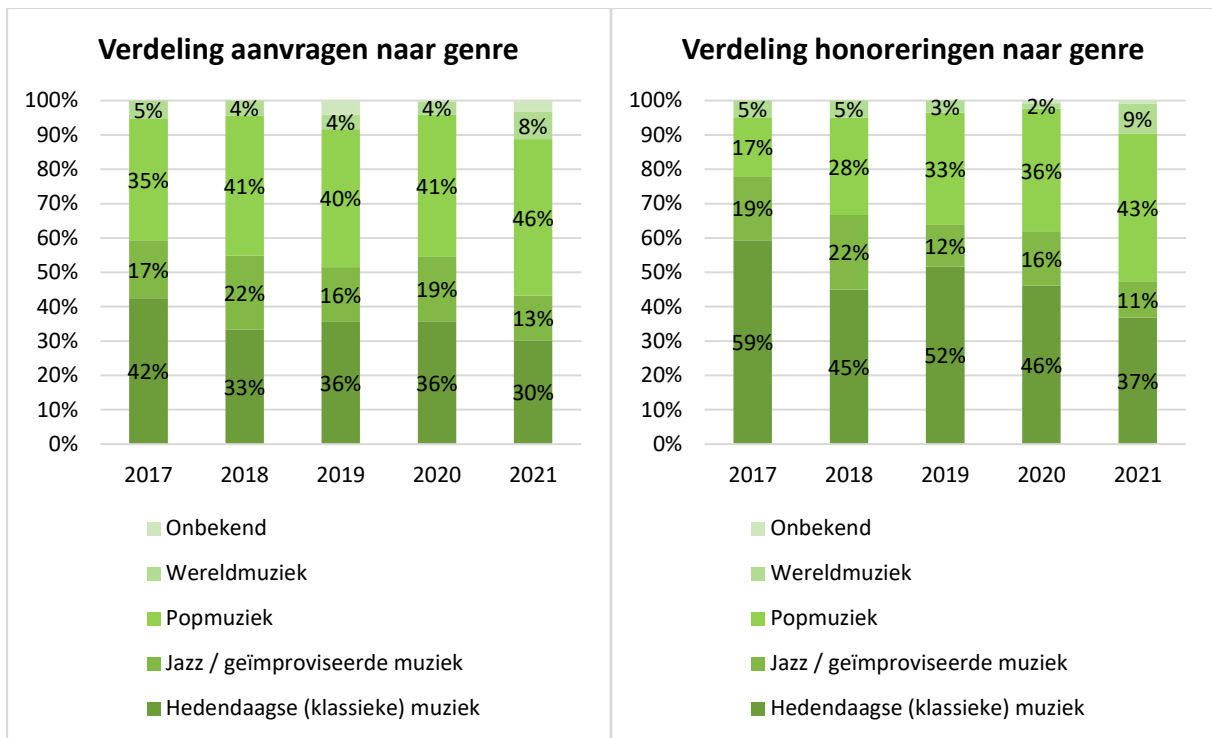
Figuur 14. Aantal aanvragen per genre (werkbijdrage muzikant).

Er zijn een aantal verklaringen voor de toename van het aantal aanvragen uit de popmuziek:

- Het FPK is sinds 2017 begonnen met het promoten van de regeling bij muzikanten in het popgenre, waardoor de bekendheid van de regeling is vergroot.
- Brancheorganisaties en (muziek-)opleidingen zijn gestart met het communiceren over de regeling en zijn in sommige gevallen zelfs gestart met het ondersteunen van muzikanten bij het schrijven van een aanvraag.
- Vanwege COVID-19-maatregelen zijn meer muzikanten gestart met het aanvragen van de werkbijdrage, omdat de hoeveelheid inkomsten door opdrachten of optredens in bijvoorbeeld cafés tijdens de pandemie daalde.

De regeling wordt vaker aangevraagd voor popmuziek, maar aanvragen voor klassiek werk worden relatief vaker gehonoreerd. Er zijn relatief minder aanvragen uit de jazz- en wereldmuziek.

Hoewel de werkbijdrage relatief vaak voor door populauteurs wordt aangevraagd, worden deze aanvragen niet het vaakst gehonoreerd. Een aanvraag voor hedendaagse (klassieke) muziek wordt relatief vaker gehonoreerd. In de figuur op de volgende pagina ziet u het aantal honoreringen per genre naast het aantal aanvragen per genre. Daarin ziet u dat in 2021 30% van de aanvragen uit de hedendaagse (klassieke) muziek kwam, terwijl 37% van de gehonoreerde aanvragen uit dit genre kwam. 46% van de aanvragen kwam uit de popmuziek, terwijl 43% van de honoreringen uit dit genre komt. In eerdere jaren waren deze verschillen nog sterker.

Figuur 15. Verdeling aanvragen en honoreringen naar genre.

Deze verhouding, kan verschillende oorzaken hebben. Zo zou het aan de beoordeling van de aanvragen liggen, maar ook aan de kwaliteit van de aanvragen in de verschillende genres. Muzikanten in de hedendaagse (klassieke) muziek zijn meer gewend om subsidies aan te vragen voor hun werk dan popmuzikanten.

Daarnaast valt in de grafieken op dat er relatief weinig aanvragen worden gedaan uit de jazz en geïmproviseerde muziek en uit de wereldmuziek. Als verklaring voor het aantal aanvragen uit de wereldmuziek is door gesprekspartners uit de muzieksector aangegeven dat wereldmuzikanten, die vaak een internationale achtergrond hebben, mogelijk niet zo bekend zijn met de regeling. Het is niet bekend hoeveel aanvragen specifiek uit het urban genre worden gedaan in deze regeling (dit genre valt onder de categorie popmuziek).

Hoewel de werkbijdrage een muzikant de kans biedt zich te ontwikkelen, is het gehonoreerde budget vaak niet toereikend (genoeg) om alle kosten van een muzikant te dekken.

Volgens aanvragers worden voor het ontwikkelen van nieuwe muziek, naast een tijdsinvestering, ook kosten gemaakt. Hierbij kan gedacht worden aan kosten voor het inhuren van een producer of het aanschaffen van nieuwe instrumenten, noodzakelijk voor het ontwikkelen van nieuw werk. Deze 'extra' kosten mogen echter niet in rekening worden gebracht in de aanvraag. Het doel van het subsidiebedrag is om de tijdsinvestering van de muzikant te dekken, aldus het FPK.

Volgens aanvragers is bovendien de hoogte van het bedrag niet toereikend voor het daadwerkelijk ontwikkelen van nieuw werk. De normbedragen zijn geënt op de ontwikkeltijd van een muzikant, terwijl in de praktijk ook andere mensen worden ingehuurd met behulp van dit bedrag, zoals een producer. Deze producer én de oorspronkelijke muzikant worden in de praktijk 'onderbetaald' conform de honorariarichtlijnen uit de *fair practice code*. Muzikanten kunnen vanwege het beperkte budget van de subsidie, niet de daadwerkelijke vergoeding voor het inhuren van bijvoorbeeld een producent opnemen in de aanvraag.

Het FPK is zich bewust van deze spanning, maar geeft tegelijkertijd aan dat de werkbijdrage niet meer is dan een bijdrage. Het moet de aanvrager de kans geven om zich te kunnen ontwikkelen. Dit betekent niet dat de werkbijdrage muzikanteur gebruikt moet worden voor het bekostigen van een eindproduct, het kan een ontwikkeling ten behoeve van een eindproduct bekostigen.

Hier ontstaat een spanningsveld tussen het doel van de regeling en de werkpraktijk. Waar de regeling ruimte geeft aan muzikanteurs om zich te ontwikkelen, blijkt in de praktijk dat het geld nodig is voor het praktisch realiseren van een eindproduct (waardoor er in de praktijk soms weinig ontwikkeltijd overblijft).

4.4. Inrichting van de regeling

De inrichting van de aanvraagprocedure is in de kern intensief voor zowel aanvragers als het FPK zelf.

Veel aanvragers die we hebben gesproken, zijn blij met het bestaan van de werkbijdrage muzikanteur, maar zijn tegelijkertijd kritisch op het aanvraagproces. Zo vinden aanvragers het lastig om in hun aanvraag invulling te geven aan de criteria en kost het doen van aanvragen veel tijd, terwijl de bedragen die gehonoreerde aanvragers ontvangen volgens aanvragers niet voldoende zijn om de kosten van het ontwikkelen en/of maken van een (nieuw) muzikaal werk te dekken.

Ook het FPK zelf heeft aangegeven dat het beoordelen van het groeiende aantal aanvragen voor hen zeer arbeidsintensief is. Dat ligt volgens het FPK met name aan het relatief grote aantal beoordelingscriteria vergeleken met de hoogte van de bedragen die worden verdeeld. Nu het aantal aanvragen groeit, knelt deze 'zware' beoordeling intern steeds meer. Het FPK geeft verder aan te begrijpen dat de procedure ook door aanvragers als intensief wordt ervaren.

Veel aanvragers vinden daarnaast de periode tussen het doen van een aanvraag en het ontvangen van een beoordeling lang. Gesprekspartners benoemen dat kortere termijnen tussen het doen van de aanvraag en de start van de uitvoering beter passen bij de werkpraktijk van de aanvrager en bij de hoogte van de te verdelen bedragen.

Veel aanvragers benoemen aanvullend dat zij in de aanvraagprocedure veel hebben gehad aan de ondersteuning van het FPK bij het doen van een aanvraag (het voorleggen van een conceptaanvraag). De aanvragers ervaren het contact met het FPK als prettig. Het FPK is behulpzaam en geeft nuttige feedback. Aanvragers geven in aanvulling hierop aan dat het FPK nog meer informatie over de procedure en de criteria zou kunnen verspreiden onder nieuwe aanvragers.

De inrichting van de aanvraagprocedure is dus intensief voor zowel aanvragers als het FPK zelf. Het lijkt daarom logisch om te zoeken naar een nieuwe inrichting die behapbaar is voor zowel aanvragers als het FPK zelf.

De aanvraagprocedure is talig ingericht en dat staat het doelbereik in de weg.

Binnen deze regeling doen aanvragers een schriftelijke aanvraag en sturen zij aanvullend fragmenten van bestaand muzikaal werk mee. De kritiek van aanvragers en brancheverenigingen op de inrichting van de regeling, richt zich in het bijzonder op de taligheid van de aanvraagprocedure. Juist binnen deze regeling lijkt dit bezwaarlijk:

- De aanvragen in deze regeling worden gedaan door individuele makers ten behoeve van hun eigen artistieke ontwikkeling. Individuele makers in de muziekwereld beschikken lang niet altijd over de schriftelijke vaardigheden die nodig zijn voor het doen van een goede aanvraag, aldus henzelf en veel vertegenwoordigers uit de sector. Dat komt bijvoorbeeld doordat de muziekwereld zeer internationaal is,

doordat muzikanten niet gewend zijn om wervende teksten te schrijven (dat is niet hun vak) en doordat veel aanvragers binnen deze regeling nog weinig ervaring hebben met het doen van een aanvraag. Door sommige aanvragers wordt voor het schrijven van hun aanvraag advies ingewonnen of expertise ingehuurd, maar niet alle aanvragers beschikken over deze (financiële/netwerk) mogelijkheden. De talige inrichting van de aanvraag maakt de regeling dus minder inclusief.

- De aanvraag draait in de kern om het aantonen van de artistieke kwaliteit van eerder werk en nieuwe plannen, ten behoeve van individuele ontwikkeling van makers. Hoewel de mogelijkheid bestaat om audiofragmenten toe te voegen bij de aanvraag, ervaren de individuele makers veel moeite met het schriftelijk vertalen van muzikale artistieke kwaliteit naar tekst. Veel gesproken aanvragers hebben aangegeven dat adviescommissies hun schriftelijke toelichting vaak verkeerd geïnterpreteerd hebben, conform de toelichting bij hun beoordeling.

Om doelbereik te realiseren (door middel van kwalitatief goede aanvragen zorgen dat diverse aanvragers met artistieke kwaliteit worden ondersteund in de ontwikkeling van hun werkpraktijk) lijkt het verstandig om juist binnen deze regeling meer ruimte te zoeken voor alternatieve vormen in de aanvraagprocedure.

Het beoordelingscriterium ‘betekenis van het resultaat voor de podiumkunsten in Nederland’ is erg breed en past niet goed bij het doel van de werkbijdrage muzikant.

Het doel van de werkbijdrage muzikant is om de ontwikkeling van muzikanten te stimuleren, waardoor uiteindelijk ook de Nederlandse podiumkunst in het algemeen zich ontwikkelt. Gesprekspartners zijn kritisch op het criterium ‘betekenis van het resultaat voor podiumkunsten in Nederland’. Waar de werkbijdrage muzikant simpelweg de muzikant in de gelegenheid moet stellen om tijd vrij te maken voor de ontwikkeling van de eigen artistieke kwaliteit, wordt hen nu gevraagd te reflecteren op iets wat zeer ver van hun invloedssfeer af ligt. Bovendien is het werk in de aanvraagfase nog niet ontwikkeld, waardoor het extra moeilijk is om te reflecteren op de betekenis ervan voor de Nederlandse podiumkunsten.

Gesprekspartners benoemen het logischer te vinden om in de aanvraag te moeten reflecteren op de beoogde impact van het werk, in plaats van de betekenis voor de Nederlandse podiumkunsten in den brede.

Het FPK herkent de spanning tussen het criterium ‘betekenis van het resultaat voor de podiumkunsten’ en het doel van de werkbijdrage. Het FPK geeft aan niet te verwachten dat het resultaat/eindproduct tijdens het schrijven van de aanvraag helemaal duidelijk is voor een aanvrager. Het FPK probeert met dit criterium te stimuleren dat aanvragers in een vroeg stadium stilstaan bij hun (potentiële) eindproduct.

Binnen deze regeling is veel kritiek op de samenstelling van de adviescommissies. Aanvragers hebben relatief vaak het gevoel dat de samenstelling van de adviescommissie grote invloed heeft op hun kans om gehonoreerd te worden.

In de gesprekken die hebben plaatsgevonden in het kader van de werkbijdrage muzikant, is vaak ontevredenheid geuit over de samenstelling van de adviescommissie. Voornamelijk niet gehonoreerde aanvragers geven aan dat zij zich regelmatig niet herkennen in de besluiten van de adviescommissie. Aanvragers vinden bijvoorbeeld dat hun muziek of hun toelichting niet goed begrepen is of dat de commissieleden geen zicht hadden op de ontwikkelingen in hun genre. Bovendien lezen zij vaak dat hun aanvraag op kleine details is afgewezen. Onder aanvragers bestaat het idee dat dit vaak ligt aan de samenstelling van de adviescommissie, waarin hun (sub)genre niet vertegenwoordigd was.

We zien dat het FPK in de praktijk gebruik maakt van preadviseurs die op het niveau van een subgenre de kwaliteit van het eerdere werk van de muzikant beoordelen, voordat de integrale adviescommissie de gehele aanvraag beoordeelt. Wanneer het genre van de aanvrager niet in de integrale adviescommissie

vertegenwoordigd was, kunnen de preadviseurs dus wel hun meer specifieke expertise hebben ingebracht in de vergadering van de integrale adviescommissie. Veel aanvragers zijn niet bekend met deze werkwijze. Veel aanvragers en enkele gesprekspartners uit de muziekwereld hebben aangegeven dat het goed zou zijn als de adviescommissies meer specifieke expertise zouden hebben.

Het FPK benadrukt dat de leden uit de adviescommissies dusdanig worden geselecteerd, samengesteld en ingelicht dat zij professioneel genoeg zijn om aanvragen uit verschillende (sub)genres (op kwaliteit) te beoordelen en dat de bredere adviescommissies juist beter kunnen beoordelen wat de aanvraag bijdraagt aan de gehele breedte van de sector. Bovendien worden aanvragen niet alleen beoordeeld op artistieke kwaliteit, maar ook op ondernemerschap. Het samenstellen van kleinere adviescommissie voor specifieke genres is volgens het FPK bovendien niet realistisch. Niet alleen vanwege het feit dat het onmogelijk is om alle genres te ondervangen, maar ook omdat het beoordelen van de aanvragen uit deze regeling in de huidige situatie al veel van de eigen organisatie vraagt.

4.5. Aanbevelingen

Op basis van bovenstaande bevindingen en conclusies bevelen we het FPK het volgende aan:

- **Communiceer duidelijk over het doel van de regeling.** Het is vooral belangrijk dat het FPK duidelijk communiceert over het feit dat de 'werkbijdrage muzikant' een 'bijdrage' is, die niet bedoeld is voor het realiseren van een eindproduct, maar voor het stimuleren van de artistieke ontwikkeling van een individuele muzikant.
- **Versimpel de huidige beoordelingscriteria en/of beperk het aantal criteria.** Door de huidige criteria te versimpelen en/of het aantal criteria te beperken, weet de aanvrager beter wat er in de aanvraag van hen wordt verwacht. Daarnaast zorgt het versimpelen van de criteria ervoor dat het beoordelen van de aanvragen meer uitvoerbaar wordt voor het FPK.
- **Verduidelijk de communicatie over het beoordelingsproces.** Er bestaat bij aanvragers veel onduidelijkheid en frustratie over de samenstelling van de integrale adviescommissie. Veel gesprekspartners hebben het idee dat hun aanvraag is afgewezen vanwege gebrek aan expertise in de adviescommissie. Het is daarom belangrijk dat het FPK de communicatie op dit punt verduidelijkt. Mocht na deze verbetering de ontevredenheid over de beoordeling onverminderd hoog blijven, dan geeft dit aanleiding om de samenstelling van de adviescommissie en de preadviseurs te wijzigen.
- **Vergroot de bekendheid van de regeling onder genres waarvoor momenteel minder aanvragen binnenkomen.** Om de diversiteit van het aanbod te stimuleren, kan het FPK overwegen te investeren in het vergroten van de bekendheid van de regeling onder verschillende genres, zoals wereldmuziek of de urban sector. De cijfers met betrekking tot aanvragen in het popgenre wijzen namelijk uit dat het vergroten van de bekendheid, leidt tot meer aanvragen binnen dat genre. Deze aanbeveling kent een spanningsveld met de uitvoerbaarheid van de regeling voor het FPK zelf. Een bredere bekendheid van de regeling kan echter wel degelijk het doelbereik van de regeling vergroten.
- **Onderzoek of het mogelijk is om de termijn tussen het doen van de aanvraag en de honorering te verkleinen.** Bijvoorbeeld door het openen van meer aanvraagrondes per jaar. Hierdoor sluit de regeling beter aan bij de behoefte van de aanvragers.

5. Werkbijdrage theatertekst

In dit hoofdstuk behandelen we de evaluatie van de werkbijdrage theatertekst. In de inleiding beschrijven we feitelijke achtergrondinformatie over bijvoorbeeld de beoordelingscriteria en budgetten. Ook presenteren we de gereconstrueerde ToC. Daarna lopen we de onderdelen van de ToC van achter naar voren langs. Hiermee maken we inzichtelijk of de doelen zijn behaald (5.2 Conclusies: doelbereik), welke resultaten hier een indicatie voor zijn (5.3 Resultaten van de regeling) en welke keuzes in de inrichting van de regeling hier wel of niet aan hebben bijgedragen (5.4 Inrichting van de regeling). In 5.3 en 5.4 zijn onze bevindingen steeds dikgedrukt. In de teksten daaronder zijn deze bevindingen uitgewerkt aan de hand van de voor die bevinding relevante feiten en percepties. Het hoofdstuk sluit af met een paragraaf waarin wordt beschreven wat wij het FPK willen meegeven voor de toekomst (5.5 Aanbevelingen).

5.1. Inleiding

De werkbijdrage theatertekst is een subsidie voor theaterauteurs om nieuw werk voor theater te schrijven. Het FPK werkt bij deze regeling samen met het Nederlands Letterenfonds. Het Letterenfonds levert een vierde van het subsidiebedrag en levert leden voor in de adviescommissie. Het FPK is verantwoordelijk voor de uitvoering.⁸ Het doel van de regeling is om bij te dragen aan de ontwikkeling van en diversiteit in het aanbod van teksten voor theater.

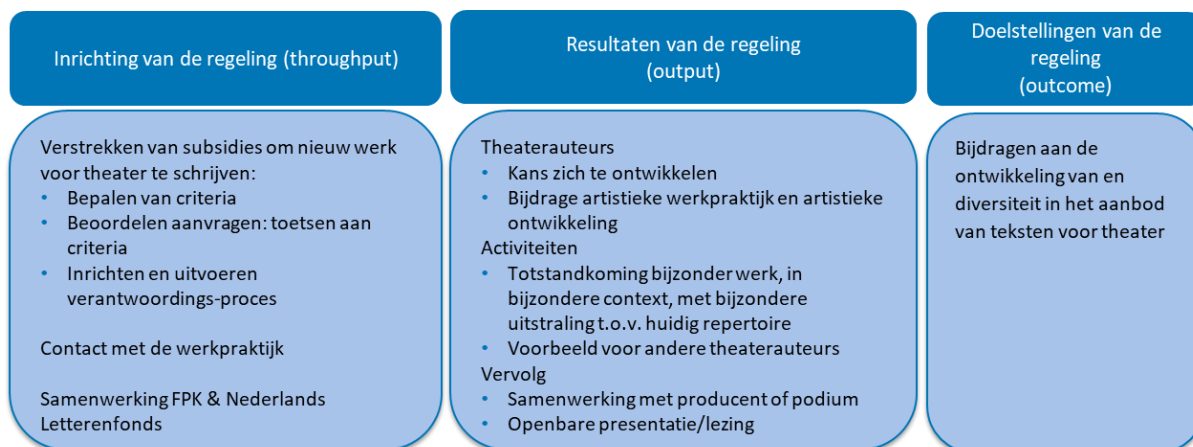
Vereisten voor aanvragers	Beoordelingscriteria
<p>Individuele theaterauteurs kunnen de regeling aanvragen. Deze auteurs moeten voldoen aan een aantal kenmerken:</p> <ul style="list-style-type: none">• Actief en geïntegreerd in de professionele podiumkunsten in Nederland• Ervaring met het schrijven van literair werk• Extra aangemoedigd: samenwerking met een producent die een podium biedt• Volgt op moment van aanvragen geen kunstvakopleiding op bachelor- of masterniveau	<p>Aanvragen worden beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kwaliteit van eerder werk van de aanvrager• Bijdrage aan de artistieke werkpraktijk van de aanvrager• Ondernemende houding van de aanvrager• Betekenis voor de podiumkunsten in Nederland

Tabel 7. Criteria werkbijdrage theatertekst.

Er is één aanvraagronde per jaar. Een theaterauteur kan hoogstens één keer per twee jaar subsidie ontvangen, mits voor een andere activiteit. In de periode 2017-2021 was het vooraf vastgestelde subsidieplafond jaarlijks tussen de €200.000 en €285.000 (gemiddeld €221.000) en aanvragers kregen gemiddeld circa €13.500.

In onderstaande figuur is uiteengezet welke activiteiten het FPK inzet, welke beoogde effecten die hebben en aan welke doelstellingen daarmee wordt bijgedragen.

⁸ https://fondspodiumkunsten.nl/nl/subsidies/tekst_en_compositie/werkbijdrage_theatertekst/

Figuur 16. Theory of Change van de werkbijdrage theatertekst.

5.2. Conclusies: het doelbereik

In deze paragraaf gaan we in op het doelbereik van de regeling en op welke bevindingen over de resultaten en inrichting van de regeling hier wel of niet aan bijdragen. In de paragrafen daarna gaan we in op de onderbouwing voor de bevindingen over resultaten en inrichting.

De doelstelling van de werkbijdrage theatertekst is het bijdragen aan de ontwikkeling van en diversiteit in het aanbod van teksten voor theater.

Conclusie 1: We concluderen dat het FPK met de werkbijdrage theatertekst bijdraagt aan de ontwikkeling van theaterauteurs en aan de grootte van het aanbod van theaterteksten.

De inrichting van de werkbijdrage theatertekst stelt theaterauteurs in staat de tijd te nemen om te schrijven en zich te ontwikkelen, zonder uitvoeringsverplichting en prestatiedruk. De verandering van het karakter van de regeling naar een subsidie die schrijvers individueel kunnen aanvragen (in plaats van een opdrachtregeling), is positief voor het doelbereik.

Ook is het aanbod van theaterteksten dankzij de werkbijdrage groter. Er is geen verantwoordingsverplichting (enkel op steekproefbasis), maar op basis van de resultaten is het aannemelijk dat de subsidies hebben geleid tot geschreven theaterteksten, die ook naar het publiek worden gebracht. De mate waarin de regeling bijdraagt aan de diversiteit van het aanbod, is waarschijnlijk beperkt. De inrichting van de regeling bevat beperkt onderdelen die bijdragen aan meer diversiteit in het aanbod. Daarnaast zijn er indicaties dat de gehonoreerde schrijvers nog weinig divers zijn, waar het gaat om culturele achtergrond en de kunstvorm die ze beoefenen (weinig cabaret of spoken word).

Conclusie 2: Hoewel we concluderen dat het FPK met de werkbijdrage bijdraagt aan de gestelde doelen, zijn er ook twee aspecten die het doelbereik beperken.

Ten eerste wordt door een beperkt aantal aanvragen het beschikbare subsidiebedrag niet volledig uitbetaald, terwijl het aannemelijk is dat er veel theaterauteurs zijn die geholpen zouden zijn met een subsidie om een werk te schrijven zonder opdrachtgever. Het doelbereik (aantal schrijvers dat in staat is te ontwikkelen en het aantal geschreven theaterteksten) had met het huidige budget dus groter kunnen zijn.

Ten tweede is het primaire doel van de regeling om schrijvers zich te laten ontwikkelen en ze iets te laten schrijven wat ze graag willen schrijven. Tegelijkertijd is het voor aanvragers een pre om al een relatie te hebben

met een producent. Dit zorgt ervoor dat de artistieke ontwikkeling die schrijvers doormaken, mogelijk beperkt wordt.

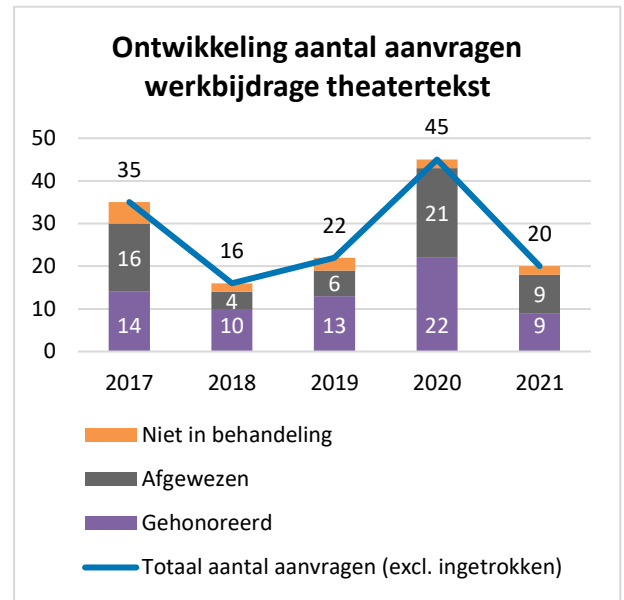
5.3. Resultaten van de regeling

Het aantal aanvragen voor de werkbijdrage theatertekst schommelt sterk per jaar. Er is sprake van onderbesteding van het totale beschikbare budget.

Het aantal aanvragen voor de werkbijdrage theatertekst schommelt tussen 16 en 45 aanvragen per jaar. Gemiddeld worden per jaar 13,6 aanvragen gehonoreerd.

Het subsidieplafond (de totaal beschikbare subsidie) is enkel in 2017 volledig uitgeput. In de periode 2018-2021 is elk jaar sprake van onderbesteding. Respectievelijk is in die jaren 75%, 78%, 93% en 62% van het budget besteed. Dit duidt op ondervraging van de regeling. Een kanttekening daarbij is dat het budget in 2020 eenmalig is opgehoogd vanwege het grote aantal aanvragen, wat betekent dat de onderbesteding van 2020 niet duidt op te weinig aanvragen.

Gemiddeld wordt 51% van alle aanvragen gehonoreerd. Aangezien er jaarlijks budget over is, betekent dit dat gemiddeld 49% van de aanvragen niet voldoende scoort op de criteria om voor subsidie in aanmerking te komen. Er worden dus te weinig kwalitatief goede aanvragen gedaan.

Figuur 17. Aantal aanvragen werkbijdrage theatertekst.

Het is waarschijnlijk dat een hoger aantal aanvragen leidt tot minder onderbesteding. In 2020 zijn relatief veel aanvragen gedaan. In dat jaar is een relatief groot deel van het budget gebruikt (93%).

De onderbesteding en ondervraging zijn geen indicaties van een gebrek aan vraag bij de doelgroep, maar zijn waarschijnlijk te verklaren door onvoldoende bekendheid van de regeling onder de doelgroep. Meer inzet van het FPK en tijd kunnen de ondervraging op termijn inperken.

Het FPK maakt de informatie over de regeling actief beschikbaar theaterauteurs, bijvoorbeeld door informatie aan te leveren bij auteursvakscholen. Aanvullend heeft het FPK in 2020 gewerkt aan de bekendheid van de regeling via de media (bijvoorbeeld een interview in de NRC). Te zien is dat dit waarschijnlijk invloed had op het aantal aanvragen, dat is toegenomen in 2020. In 2021 is het aantal aanvragen echter weer gezakt, wat er op duidt dat de inzet van het FPK niet heeft geleid tot een structurele toestroom van aanvragen. Onderbesteding is een indicatie dat aanbod (subsidie vanuit het FPK) en vraag (uit de sector) onvoldoende op elkaar aansluiten. Vanuit de sector (aanvragers en andere stakeholders) komt echter naar voren dat er wel degelijk vraag is naar subsidie bij theaterauteurs. Het aantal aanvragen reflecteert volgens hen niet de huidige vraag in de sector. De onderbesteding en ondervraging komen waarschijnlijk voort uit het feit dat de regeling is bedoeld voor individuele schrijvers, wat twee gevolgen heeft:

- Onvoldoende bekendheid. Ondanks de inzet van het FPK, is de regeling onvoldoende bekend bij theaterauteurs. Dit heeft twee mogelijke redenen. Ten eerste is de insteek van de regeling meerdere keren aangepast. Daardoor is voor theaterauteurs niet altijd duidelijk (geweest) of en waar zij als individuele schrijver subsidie konden aanvragen. Ten tweede is het volgens gesprekspartners

überhaupt ongebruikelijk in de theatersector dat individuele theaterauteurs voor zichzelf subsidie kunnen aanvragen, wat succesvolle verspreiding van de regeling kan beperken.

- Barrières om aan te vragen. Omdat het ongebruikelijk is dat individuele schrijvers voor zichzelf kunnen aanvragen, ontstaat er tevens een drempel om subsidie aan te vragen. De aanvraagprocedure is omvangrijk en kan inhoudelijk lastig zijn. Door gebrek aan ervaring met subsidieaanvragen, kan dit afschrikwekkend zijn. Een andere mogelijke barrière die is genoemd is dat er slechts één aanvraagmoment per jaar is én dat niet vooraf bekend is wanneer deze ronde opent en sluit. Dit kan knellen met de werkpraktijk van aanvragers, omdat het schrijven van een aanvraag tijdsintensief is en theaterauteurs het schrijven van een aanvraag niet altijd in hun schema kunnen inpassen.

Om een beter beeld te krijgen van de effecten van de inzet van het FPK om de regeling bekender te maken, moeten de aantallen aanvragen de komende jaren gemonitord worden. Dit omdat het FPK de laatste jaren haar inzet heeft verhoogd, maar de aantallen in 2020 en 2021 mede door de COVID-19-maatregelen beïnvloed zijn. Daarnaast is het mogelijk dat de regeling ook tijd nodig heeft om bekend te worden, aangezien het karakter van de regeling een aantal keer veranderd is.

De werkbijdrage theatertekst wordt ingezet voor het schrijven van teksten en draagt dus bij aan de grootte van het aanbod van theaterteksten. Er zijn echter indicaties dat de geschreven teksten of gehonoreerde auteurs de diversiteit in het aanbod nog beperkt vergroten.

In totaal zijn in de periode 2017-2021 68 aanvragen voor een werkbijdrage theatertekst gehonoreerd. In theorie betekent dit dat 68 theaterteksten tot stand hebben kunnen komen. De gehonoreerde aanvragers die in dit onderzoek zijn betrokken, zijn actief bezig om het stuk geproduceerd te krijgen. Ook zijn er voorbeelden genoemd waar dit al is gelukt.

Een aantal gehonoreerde auteurs geven aan dat zij door de subsidie vernieuwender durven te zijn, maar dit lijkt wel binnen het eigen genre te blijven. Het FPK richt zich volgens sommige gesprekspartners nog vooral op 'traditionele' theaterauteurs en –teksten, waardoor sommige aanvragers niet in aanmerking komen voor subsidie. Voorbeelden die zijn genoemd is dat schrijvers van *spoken word* en cabaretiers niet in aanmerking komen voor de subsidie. Verschillende gesprekspartners vinden dat het FPK vanuit de werkbijdrage een bredere vorm van producties met 'taal als basis' zou moeten steunen.

Uit de gehonoreerde aanvragen blijkt wel dat per ronde gehonoreerde schrijvers zich in verschillende carrièrefases bevinden en dat de regeling dus toegankelijk is voor verschillende ervaringsniveaus.

5.4. Inrichting van de regeling

De inrichting van de werkbijdrage theatertekst is over het algemeen helder, toegankelijk en passend. De manier waarop de regeling is ingericht draagt grotendeels bij aan de daarvoor gestelde doelen.

De wijze waarop de werkbijdrage theatertekst is ingericht, maakt het voor theaterauteurs mogelijk zich te ontwikkelen. Zo bevat de regeling geen opvoeringsplicht, behalve de eis dat er een publieke presentatie plaatsvindt. Dit zorgt ervoor dat een theaterauteur zich daadwerkelijk kan richten op de eigen ontwikkeling. Ook zijn gehonoreerde aanvragers positief over de hoogte van de bedragen, die hen echt in staat stellen om tijd te nemen om te schrijven.

Verschillende aanvragers hebben ook genoemd dat de vrijheid om een zelfgekozen stuk uit te schrijven, er ook voor zorgt dat ze vernieuwender durven te zijn. Op deze manier draagt de manier waarop de regeling is ingericht dus ook enigszins bij aan het gestelde doel om de diversiteit van het Nederlandse theaterrepertoire te

stimuleren. Tegelijkertijd is er onduidelijkheid over wat het FPK precies bedoelt met diversiteit. Met het criterium 'betekenis voor de podiumkunsten' stuurt het FPK enigszins op diversiteit van het aanbod, door aanvragen die gericht zijn op de totstandkoming van 'bijzonder' werk. Wat dit inhoudt, is echter voor gesprekspartners niet helder. Medewerkers van het FPK die de regeling uitvoeren geven tevens aan dat de diversiteit van aanvragen en aanvragers geen (grote) rol speelt in de beoordeling. Ook de beschrijving van de regeling, het aanvraagformulier en de criteria bevatten geen onderdelen die de diversiteit van schrijvers of theaterteksten meenemen.

Naast de artistieke ontwikkeling stimuleert de inrichting van de regeling ook het cultureel ondernemerschap van theaterauteurs. Schrijvers kunnen namelijk zelf subsidie aanvragen, voor een stuk dat zij zelf hebben gekozen. Schrijvers krijgen hierdoor autonomie.

Er bestaat echter nog wel een spanning door het gegeven dat het een pre is om al een samenwerking met een producent en podium te hebben. Er is meer duidelijkheid nodig over hoe het FPK de relatie met een producent precies meeweegt bij het beoordelen van de aanvragen.

Aanvragers (gehonoreerd en afgewezen) en stakeholders uit de sector ervaren de aanvraagprocedure over het algemeen als helder en toegankelijk. Het proces is omvangrijk en bevat lastige vragen, maar dit vinden de meeste aanvragers rechtvaardig. Verder zijn de criteria volgens aanvragers de juiste om te beoordelen of theaterauteurs subsidie moeten krijgen.

Wel zit er een spanning in de regeling, waar het gaat om de afspraken met een producent. De regeling is bedoeld om theaterauteurs zich te laten ontwikkelen en ze iets te laten schrijven wat ze graag willen schrijven. Tegelijkertijd is het een pre om al een relatie te hebben met een producent. De reden hiervoor is dat het theaterauteurs stimuleert om na te denken over de uiteindelijke productie van het werk. In de praktijk knelt dit onderdeel echter met de artistieke ontwikkeling. Aanvragers lopen bijvoorbeeld tegen de volgende zaken aan:

- Als er wel samenwerking wordt gezocht met een producent (omdat dit een pre is), kan dit de artistieke vrijheid van een schrijver beperken. Bijvoorbeeld omdat de producent invloed uitoefent op het stuk en het proces. Dit staat de ontwikkeling van de schrijver in de weg.
- In de praktijk weet een schrijver bij de start van het schrijven vaak nog niet waar het stuk opgevoerd zou moeten/kunnen worden.
- Het is niet duidelijk hoe het FPK precies kijkt naar deze relatie met een producent. Het is een pre, maar aan de andere kant kan het niet zo zijn dat het stuk hierdoor sowieso geproduceerd en uitgevoerd gaat worden, want dan is subsidie niet nodig.

Belangrijk om op te merken is dat er ook enkele (gehonoreerde) aanvragers zijn, die bovengenoemde spanning niet herkennen. Zij hebben juist aangegeven het goed te vinden om vooraf na te denken over waar ze graag zouden willen dat het stuk terecht komt, zonder dat ze hierdoor druk ervaren.

Niet gehonoreerde aanvragers zijn kritisch op de adviesteksten. De redenen waarom de adviesteksten op deze manier worden opgesteld, zijn echter goed te volgen.

Gehonoreerde aanvragers zijn positief over de adviezen, omdat die hen helpen verder te ontwikkelen en het plan te verbeteren. Vrijwel alle afgewezen aanvragers zijn kritisch op de adviezen die zij ontvingen, omdat ze die als beperkt ervaren en het hen niet duidelijk is waarom ze afgewezen zijn. Het FPK en het Letterenfonds zijn zich bewust van deze kritiek, maar geven aan dat het bij een subsidie die direct naar een persoon gaat (in plaats van via een instelling), belangrijk is om voorzichtig te formuleren.

5.5. Aanbevelingen

Op basis van bovenstaande conclusies en bevindingen bevelen we het FPK het volgende aan:

- **Verduidelijk richting aanvragers hoe in de beoordeling wordt gekeken naar de relatie met een producent.** Als het er puur om gaat dat een theaterauteur heeft nagedacht over de productie van zijn/haar stuk, dan dient dat duidelijk te zijn (en hoeft een theaterauteur dus nog geen daadwerkelijke relaties aan te knopen). Maar ook de mate waarin het al dan niet hebben van deze relatie meetelt in de beoordeling is belangrijk om helder te maken voor aanvragers.
- **Werk aan de bekendheid van de werkbijdrage theatertekst en aan het verlagen van de barrières om de werkbijdrage aan te vragen. Het FPK kan meer bereiken, als de regeling bekender is bij aanvragers.** Het FPK heeft benoemd dat het (ook) de verantwoordelijkheid van auteurs zelf is om op de hoogte te zijn van subsidiemogelijkheden. Tegelijkertijd, als het FPK haar doelen wil bereiken, is het nodig dat (in dit geval) theaterauteurs op de hoogte zijn van de mogelijkheden. We raden het FPK daarom aan om te zoeken naar manieren om meer bekendheid voor de regeling te genereren. Het interview in NRC in 2020 heeft geleid tot meer bekendheid, dus een optie is om wederom de publiciteit te zoeken. Daarnaast kan het FPK werken aan het verlagen van de barrières om aan te vragen, bijvoorbeeld door te overwegen de aanvraagronde langer open te stellen of eerder aan te kondigen.
- **Monitor de komende jaren het aantal aanvragen voor de werkbijdrage.** Ondanks de ondervraging van de regeling, heeft het FPK de laatste jaren wel inspanningen gepleegd om meer bekendheid te vergaren. Het is mogelijk dat die effecten pas later zichtbaar worden. Naast het werken aan de bekendheid van de regeling, is het dus van belang om ook te monitoren hoe het aantal aanvragen zich ontwikkelt.
- **Expliciteer wat 'diversiteit' van het Nederlands theaterrepertoire betekent en pas de inrichting van de regeling hier op aan.** Onderdeel van het doel van de regeling is de diversiteit van het Nederlands theaterrepertoire te stimuleren. Momenteel is diversiteit echter geen onderdeel van de beoordeling van aanvragen. We raden het FPK aan om te expliciteren wat ze verstaat onder diversiteit, en om de inrichting van de regeling hier vervolgens op aan te passen.
- **Bepaal voor welke typen theaterauteurs de regeling toegankelijk moet zijn.** De sector wordt steeds meer multidisciplinair: we raden het FPK aan na te denken voor welke typen theaterauteurs wel en eventueel ook niet terecht kunnen bij de werkbijdrage.

6. Programma urban projecten

In dit hoofdstuk behandelen we de evaluatie van het programma urban projecten. In de inleiding beschrijven we feitelijke achtergrondinformatie over bijvoorbeeld de vereisten voor aanvragers en budgetten. Ook presenteren we de gereconstrueerde ToC. Daarna lopen we de onderdelen van de ToC van achter naar voren langs. Hiermee maken we inzichtelijk of de doelen zijn behaald (6.2 Conclusies: doelbereik), welke resultaten hier een indicatie voor zijn (6.3 Resultaten van de regeling) en welke keuzes in de inrichting van de regeling hier wel of niet aan hebben bijgedragen (6.4 Inrichting van de regeling). In 6.3 en 6.4 zijn onze bevindingen steeds dikgedrukt. In de teksten daaronder zijn deze bevindingen uitgewerkt aan de hand van de voor die bevinding relevante feiten en percepties. Het hoofdstuk sluit af met een paragraaf waarin wordt beschreven wat wij het FPK willen meegeven voor de toekomst (6.5 Aanbevelingen).

6.1. Inleiding

Het programma urban projecten is een subsidie gericht op urban arts. Het gaat om “muziek-, dans- en theatervormen die een link hebben met de urban cultuur of worden beïnvloed door maatschappelijke ontwikkelingen binnen de grootstedelijke dynamiek.”⁹ De doelen van het programma urban projecten zijn de ontwikkeling van de urban podiumkunsten in Nederland en dat meer mensen zich herkennen in het aanbod. Het programma is gestart in 2018 en bestaat uit middelen die van de productiesubsidie zijn overgeheveld.¹⁰

Vereisten voor aanvragers	Beoordelingscriteria
<p>Het programma is bedoeld voor artiesten die al actief zijn in de eigen omgeving, maar landelijk nog niet heel bekend zijn. Deze artiesten moeten voldoen aan een aantal kenmerken:</p> <ul style="list-style-type: none">• In Nederland wonende artiesten die momenteel geen hbo-kunstvakopleiding volgen of hebben gevolgd;• Die 18 jaar of ouder zijn;• Die zich bewegen binnen de grootstedelijke maakcultuur in hun omgeving;• Die zich nog niet of maar beperkt landelijk hebben gemanifesteerd;• Die activiteiten willen uitvoeren die bijdragen aan hun artistieke ontwikkeling;• Waarbij wordt toegewerkt naar een openbaar resultaat en een live toonmoment in Nederland. <p>In het eerste jaar (2018) konden enkel artiesten die via een matchmaker waren aangedragen, subsidie aanvragen. Vanaf 2019 werd de regeling opengesteld voor iedereen in de urban arts.</p>	<p>Voor de beoordeling van aanvragen voor het programma urban projecten zijn geen criteria vastgesteld.</p>

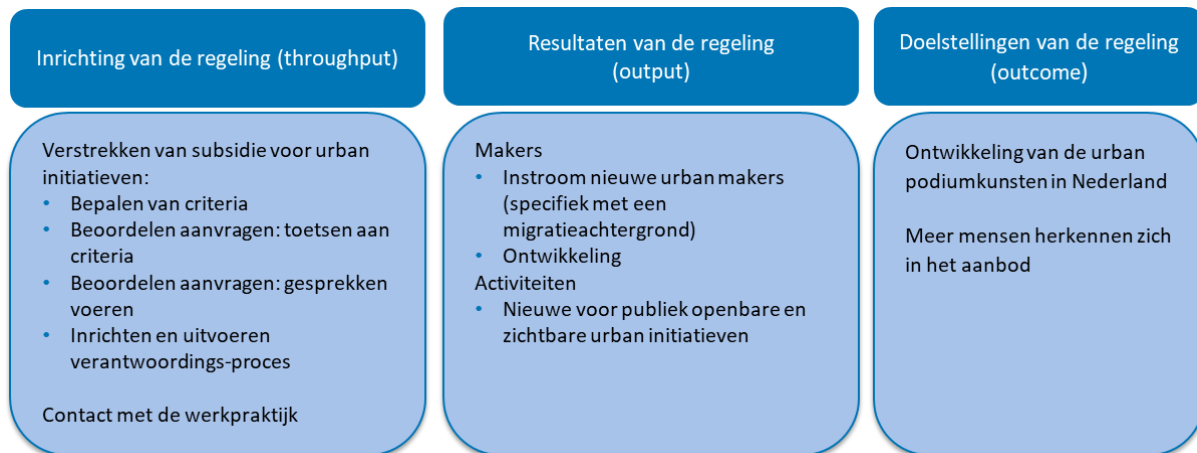
⁹ https://fondspodiumkunsten.nl/nl/subsidies/maken_en_produceren/programma_urban_projecten/

¹⁰ De doelstelling van het programma urban projecten is niet op de website van het FPK gespecificeerd (zoals bij de andere regelingen wel het geval is). De doelstelling die wij hier hebben opgenomen, is gereconstrueerd op basis van het document ‘Toelichting Programma urban projecten Fonds Podiumkunsten’ en vervolgens getoetst bij medewerkers van het FPK.

Tabel 8. Criteria programma urban projecten.

De subsidie kan doorlopend worden aangevraagd, tot het jaarlijkse budget op is. Onderdeel van de aanvraagprocedure is een gesprek met het FPK, waarin de activiteiten besproken worden waar de aanvrager een financiële bijdrage voor vraagt. Een artiest kan maximaal twee keer subsidie krijgen via het programma. Jaarlijks is in de periode 2019-2021 het vooraf vastgestelde subsidieplafond tussen de €550.000 en €680.000 en gehonoreerde aanvragers krijgen gemiddeld een financiële bijdrage van circa €12.000.

In onderstaande figuur is uiteengezet welke activiteiten het FPK inzet, welke beoogde effecten die hebben en aan welke doelstellingen daarmee wordt bijgedragen.

Figuur 18. Theory of Change van het programma urban projecten.

6.2. Conclusies: het doelbereik

In deze paragraaf gaan we in op het doelbereik van het programma en op welke manier de resultaten en inrichting van de regeling hier wel of niet aan bijdragen. In de paragrafen daarna gaan we in op de onderbouwing voor de bevindingen over resultaten en inrichting.

De doelen van het programma urban projecten zijn de ontwikkeling van de urban podiumkunsten in Nederland en dat meer mensen zich herkennen in het aanbod.

Conclusie 1: De subsidie vanuit het programma urban projecten stelt urban artiesten in staat projecten te realiseren én zichzelf te ontwikkelen. Daarmee draagt het programma bij aan de ontwikkeling van de urban podiumkunsten in Nederland.

De subsidie vanuit het programma urban projecten stelt urban artiesten in staat projecten te realiseren, met name in de urban muziekwereld. De wijze waarop het programma en het aanvraagproces zijn ingericht dragen bij aan de ontwikkeling van de urban projecten én aan de ontwikkeling van de individuele artiesten: het is een aparte subsidie voor urban artiesten, de aanvraagprocedure bevat een gespreksronde, het FPK stelt zich toegankelijk op en geeft adviezen (zowel positief als negatief) waar de aanvragers iets aan hebben. Daarnaast bereikt het FPK op deze manier een doelgroep die eerder niet bereikt werd. Zodoende draagt het programma bij aan de ontwikkeling van de urban podiumkunsten in Nederland.

Conclusie 2: Het is aannemelijk dat de subsidie vanuit het programma urban projecten de creatie van aanbod stimuleert, waarin een bredere groep mensen in Nederland zich herkennen.

De artiesten die subsidie hebben ontvangen vanuit het programma zijn een andere groep dan de aanvragers die ‘traditioneel’ subsidie krijgen via het FPK. Tevens bedienen zij een ander publiek dan het publiek dat via de andere projectsubsidies van het FPK bereikt wordt. Het is aannemelijk dat dit ertoe leidt dat het FPK via het programma de creatie van aanbod stimuleert, waarin een bredere groep mensen in Nederland zich kan herkennen.

Conclusie 3: Het effect van de subsidie is nog niet optimaal, omdat niet de gehele doelgroep wordt bereikt.

De grootte van de bijdrage zou nog groter kunnen zijn, wanneer de gehele doelgroep wordt bereikt. Te zien is dat het aantal aanvragen stijgt, wat impliceert dat het bereik van de regeling groeit. Tegelijkertijd blijft het subsidieplafond stabiel, waardoor het aantal artiesten dat het FPK ondersteunt ook gelijk blijft. Daarnaast zijn er indicaties dat het programma niet de gehele reikwijdte van de doelgroep bereikt. Hierdoor wordt het doelbereik mogelijk beperkt.

6.3. Resultaten van de regeling

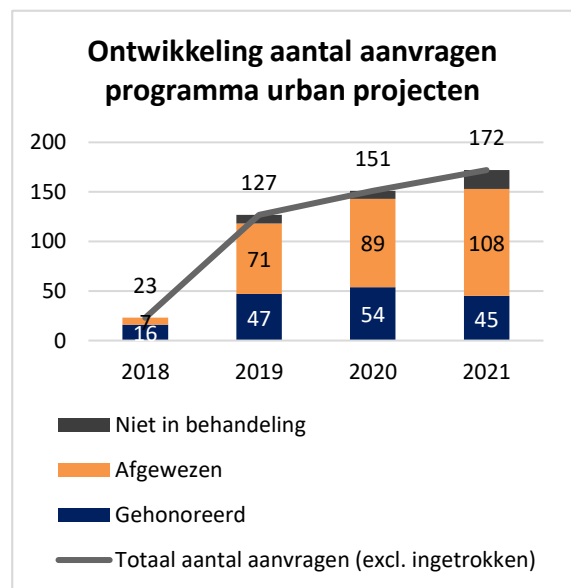
De vraag naar subsidie vanuit het programma urban projecten neemt toe. Het beschikbare subsidiebedrag blijft gelijk. Er komt dus steeds meer druk op het budget van de regeling. De subsidie wordt ingezet voor het realiseren van urban projecten en helpt veel aanvragers het mogelijk te maken een productie te financieren. Hoewel het bedrag vaak nog onvoldoende is om de volledige kosten van projecten te dekken, vormt het voor artiesten een substantiële bijdrage op hun begroting.

Het aantal aanvragen neemt jaarlijks toe. Bij de start van het programma in 2018 waren er in totaal slechts 23 aanvragen. Artiesten konden toen enkel subsidie aanvragen wanneer zij door een matchmaker werden aangedragen. Sinds het openen van de regeling voor alle artiesten die aan de vereisten voldoen, is het aantal aanvragen jaarlijks toegenomen.

Het subsidieplafond blijft jaarlijks nagenoeg gelijk en was in 2021 zelfs lager dan in 2020. Het aantal aanvragen dat gehonoreerd wordt blijft daardoor ook gelijk. De regeling wordt dus jaarlijks steeds meer overvraagd: in 2019 werd 37% van aanvragen gehonoreerd, in 2021 26%.

Om subsidie te krijgen moet de aanvrager één presentatiemoment opnemen in het plan, maar achteraf vindt geen structurele verantwoording plaats (enkel op steekproefbasis). Zo blijft de subsidie laagdrempelig. Het is daardoor niet vast te stellen hoe de subsidie uiteindelijk is ingezet. De gehonoreerde aanvragers die zijn gesproken in dit onderzoek, geven allemaal aan het geld ingezet te hebben voor het project waar zij voor aanvroegen. Ook geven ze aan dat het hen heeft geholpen plannen te realiseren, die anders niet op eenzelfde wijze/dezelfde grootte gerealiseerd hadden kunnen worden.

Gemiddeld krijgen gehonoreerde aanvragers circa €12.000 subsidie. Aanvragers geven aan dat de bedragen hen helpen plannen te realiseren. Zij hadden anders niet op dezelfde wijze of zelfs helemaal niet hun plannen kunnen realiseren. Hoewel de bedragen voor veel aanvragers slechts een deel van hun totale begroting financieren, zien zij dit niet als probleem en vormt het wel degelijk een belangrijk onderdeel van het mogelijk maken van een project.

Figuur 19. Aantal aanvragen programma urban projecten.

De regeling wordt gebruikt door een groep makers die normaliter niet bij fondsen aanvraagt. Ondanks het groeiende aantal aanvragen ervaren urban artiesten in de praktijk nog steeds barrières bij het indienen van een aanvraag. Daarnaast gaat de bekendheid grotendeels via via, waardoor het mogelijk is dat het programma niet de gehele doelgroep bereikt.

De doelgroep van het urban programma is niet gewend subsidie aan te (kunnen) vragen bij een fonds. Dit heeft de volgende effecten:

- Artiesten ervaren een drempel om contact op te nemen met het FPK en/of een aanvraag in te dienen. Het is mogelijk dat hierdoor het FPK niet in staat is potentieel succesvolle artiesten te helpen.
- Artiesten weten niet goed hoe zij een aanvraag moeten indienen. Dit leidt er waarschijnlijk toe dat makers met hulp (bijvoorbeeld een matchmaker, manager of producer) eerder een aanvraag indienen en ook eerder gehonoreerd worden dan makers zonder.
- De bekendheid met de regeling gaat veelal via via, waardoor bekendheid over de regeling afhangt van de contacten die iemand heeft en het aantal succesverhalen in de omgeving. Eerder werkte het FPK met matchmakers om deze bekendheid te verbeteren, maar het FPK heeft eind 2021 besloten het matchmakerprogramma niet meer te verlengen, mede omdat het aantal aanvragen zonder matchmakers toenam. Het is mogelijk dat het bereik van de regeling groter is in bepaalde disciplines dan in andere. Opvallend is bijvoorbeeld dat verreweg de meeste gebruikers van de regeling (87% in 2020) binnen de discipline muziek vallen. Een mogelijke verklaring is dat dansinitiatieven beter hun weg vinden naar de productiesubsidie, omdat zij al een collectief hebben en partners.

Het FPK herkent deze uitdagingen en werkt aan het zoveel mogelijk verlagen van de drempel om contact op te nemen met het FPK en een aanvraag in te dienen, bijvoorbeeld door goed contact te onderhouden met de doelgroep. Deze moeite wordt gewaardeerd en als positief ervaren door de sector.

Gehonoreerde aanvragers zetten de subsidie in voor urban projecten en bedienen daarmee een andere vorm van de podiumkunsten dan andere aanvragers bij het FPK. Hierdoor wordt een breed publiek bereikt, dat minder bereikt wordt via andere regelingen van het FPK. Het is aannemelijk dat dit ertoe leidt dat meer mensen zich herkennen in het aanbod dat het FPK ondersteunt.

De mate waarin meer mensen zich herkennen in het aanbod, is niet vast te stellen op basis van dit onderzoek, omdat publiek niet bevraagd is. Wat we wel kunnen concluderen is dat de makers die subsidie vanuit het urban programma krijgen, over het algemeen een andere groep zijn dan de makers die 'traditioneel' subsidie krijgen via het FPK. Bijvoorbeeld: één betrokkene uit de urban sector licht toe dat urban makers vaak niet 'traditioneel' geschoold zijn: ze hebben geen diploma in het hoger onderwijs en zijn niet naar de dansacademie of het conservatorium geweest. Daarnaast bedienen zij een andere vorm van de podiumkunsten en een ander publiek dan via de andere projectsubsidies van het FPK bereikt wordt, namelijk veelal de hip-hop scene. Het is aannemelijk dat dit ertoe leidt dat het FPK op deze manier de creatie van aanbod stimuleert, waarin een bredere groep mensen in Nederland zich kan herkennen.

Er bestaan knelpunten voor de doorstroom van makers naar andere regelingen van het FPK.

Door artiesten via het urban programma kennis te laten maken met het FPK, zou het FPK graag zien dat deze artiesten beter hun weg gaan vinden naar andere regelingen. Gehonoreerde aanvragers van de regeling geven echter aan dat zij niet hebben ervaren dat deze doorstroom toegankelijk is. Aanvragers willen wel, maar ervaren uitdagingen. Voor de verschillende regelingen komen in gesprekken met het FPK en met aanvragers verschillende uitdagingen naar voren:

- Nieuwe makersregeling: veeleisende regeling die moeilijk te krijgen is; grote commitment van maker nodig om hier in deel te nemen (2 jaar verbinden).

- Productiesubsidie: grote stap, veeleisende regeling; past niet altijd bij de werkpraktijk om een stichting/organisatie te hebben (met name in de muziekwereld werken artiesten veelal alleen en is het voor hen niet logisch om voor een relatief klein subsidiebedrag een stichting op te richten), veel makers willen gewoon zelf iets maken en opvoeren; 4 maanden 'wachtijd' na subsidieverstrekking past ook niet bij de werkpraktijk van met name artiesten in de muziekwereld.
- Upstream: Music: het FPK had op voorhand verwacht een doorstroom naar deze regeling te zien, maar gesprekspartners noemen deze regeling niet expliciet als optie. Het FPK geeft aan dat slechts 1-2 makers deze overstap hebben gemaakt.

6.4. Inrichting van de regeling

De aanvraagprocedure en beoordeling zijn over het algemeen goed ingericht en dragen bij aan het doel van de regeling om bij te dragen aan de ontwikkeling van de urban podiumkunsten in Nederland. De wijze waarop het FPK contact heeft met aanvragers speelt hierin een belangrijke rol.

De wijze waarop de aanvraagprocedure is ingericht en hoe het FPK zich opstelt is bevorderlijk voor de ontwikkeling van de plannen én van de artiesten zelf:

- De gespreksronde biedt het FPK én artiesten zelf de kans om hun plannen te bespreken. Aanvragers geven aan dat de kritische vragen uit het gesprek, hen helpen om plannen te verbeteren.
- Gedurende het aanvraagproces ervaren aanvragers het FPK als benaderbaar en toegankelijk. Dit helpt hen bij het doen van een goede aanvraag en het nader uitwerken van de plannen.
- Aanvragers vinden de adviezen (zowel positief als negatief) eerlijk en nuttig. Ze ervaren de beoordeling als leerzaam en nuttig voor de plannen waar ze voor aanvragen, maar ook voor hun vervolgcarrière. Hiermee levert het FPK een bijdrage aan de ontwikkeling van artiesten en dus de urban podiumkunsten.

De wijze waarop de aanvraagprocedure is ingericht, is bevorderlijk voor het bereiken van de doelgroep. De doelgroep is in principe minder gewend om subsidie aan te vragen dan 'traditionele' aanvragers bij het FPK en weet dus vaak niet hoe zij hun plannen goed op papier kunnen zetten. De keuze voor een gespreksronde in plaats van een volledig schriftelijke procedure, helpt artiesten om goed hun verhaal over te brengen. Dit vermindert het risico dat een goed plan, geen subsidie krijgt omdat de schriftelijke aanvraag onvoldoende is.

Gesprekspartners vinden de eisen waar een aanvrager aan moet voldoen logisch. Wel zit er een spanning rondom de vraag hoe 'gevestigd' iemand moet zijn om subsidie te krijgen. Soms heeft een maker nog te weinig ervaring/bekendheid, soms juist te veel. Aanvragers vinden het onvoldoende duidelijk wanneer zij wel/niet in aanmerking komen voor subsidie.

De keuze voor het opzetten van een apart programma voor urban artiesten (in plaats van ruimte maken voor deze artiesten in bestaande regelingen) zorgt voor een verbreding van het type makers en type podiumkunsten die het FPK bereikt. Wel bestaat er nog kritiek.

Het opzetten van een apart programma voor urban artiesten wordt in de sector als zeer positief ervaren. Eerder konden zij zeer moeilijk terecht bij het FPK, omdat andere regelingen onvoldoende toegankelijk waren. Door deze relatief laagdrempelige subsidie met een andersoortige procedure aan te bieden, lukt het FPK om deze groep makers te bereiken en bij te dragen aan ontwikkeling in de sector.

De keuze voor een apart programma met de naam 'urban projecten' kent nog wel kritiek. De kritiek is tweeledig:

1. Sommige stakeholders van buiten de urban sector stellen dat het FPK andere regelingen toegankelijker had moeten maken voor deze doelgroep, in plaats van een aparte regeling te creëren. Op deze manier wordt de scheidslijn tussen urban artiesten en meer ‘traditionele’ podiumkunsten benadrukt, terwijl die juist weggenomen moet worden. Tegelijkertijd benoemen stakeholders binnen de urban sector dat het de juiste keuze is geweest van het FPK om een apart programma te starten, omdat urban artiesten anders niet zo goed als nu betrokken konden worden bij het FPK. Het is voor deze groep belangrijk om beoordeeld te worden ten opzichte van artiesten uit een vergelijkbare sector in plaats van met aanvragers uit andere genres. Dit bijvoorbeeld omdat deze artiesten voor hun gevoel in andere regelingen zouden ondersneeuwen, mede vanwege gebrek aan specifieke expertise binnen de adviescommissies. Het FPK geeft echter aan dit te ondervangen door te zorgen dat onder de preadviseurs alle genres waar aanvragers in vallen worden gepresenteerd.
2. De keuze voor de term ‘urban’ levert regelmatig discussie op. Stakeholders uit de sector geven aan dat de term niet past bij de werkpraktijk, waar de term urban in veel kringen een negatieve connotatie heeft. Deze stakeholders erkennen echter wel dat dit een langlopende discussie is die lastig te beslechten is.

6.5. Aanbevelingen

Op basis van bovenstaande bevindingen en conclusies bevelen we het FPK het volgende aan:

- **Continueer het programma urban projecten de komende jaren, teneinde uiteindelijk een succesvolle integratie van de doelgroep in andere regelingen te realiseren.** Uit de evaluatie blijkt dat urban artiesten door het programma het FPK beter hebben leren kennen, dat de drempel om subsidie bij het FPK aan te vragen is verlaagd en dat de bijdrage is gebruikt om urban projecten te realiseren. De drempel en onbekendheid bij de doelgroep bestaan echter nog steeds. Hier is vooruitgang zichtbaar, maar het programma is nog niet klaar voor een volgende stap (bijvoorbeeld het onderbrengen bij een andere regeling). Dit omdat urban artiesten nog steeds vaak niet weten van subsidiemogelijkheden en nog steeds een drempel ervaren om het FPK te benaderen. Ook zijn de andere regelingen nog niet toegankelijk genoeg voor urban artiesten. Door het programma in ieder geval voorlopig te continueren, verwachten we dat een groter deel van de doelgroep bereikt gaat worden en dat de drempel voor urban artiesten om het FPK te benaderen verder verkleind wordt. Tegelijkertijd kan het FPK werken aan het bevorderen van de toegankelijkheid van andere regelingen (zie ook volgende aanbeveling).
- **Onderzoek hoe doorstroom naar andere regelingen van het FPK bevorderd kan worden.** Artiesten (met name in de discipline muziek) geven aan dat zij momenteel nog beperkt doorstroom vinden naar andere regelingen van het FPK, met als risico dat de verbinding tussen het FPK en urban artiesten weer afzwakt. Nader onderzoek in de sector en binnen het FPK kan uitwijzen in hoeverre doorstroom wel of niet plaatsvindt en wat de beste manier is om als het FPK in de toekomst bij te blijven dragen aan de ontwikkeling van de urban podiumkunsten.
- **Overweeg om het subsidieplafond te verhogen en heroverweeg daarbij de huidige aanvraagcyclus.** Het aantal aanvragen groeit en het is aannemelijk dat er nog een groot deel van de doelgroep is dat nog niet is bereikt door het programma. Als het FPK ambities heeft om de ontwikkeling van de urban podiumkunsten verder te ondersteunen, is het de overweging waard het subsidieplafond te verhogen, zodat meer urban artiesten geholpen kunnen zijn met het programma. Dit om te voorkomen dat het honoreringspercentage verder zakt. We raden aan om daarbij ook de inrichting van de aanvraagcyclus te heroverwegen. Momenteel kunnen artiesten op elk moment aanvragen en worden zij direct beoordeeld. De regeling voor artiesten die in aanmerking komen is dus *first come, first serve* en niet in rondes. Tot op dusver werkte deze inrichting goed, omdat het aantal aanvragen nog beperkt was. Met het groeiende aantal aanvragen en de verwachting dat dit aantal blijft groeien, raden we aan te

onderzoeken of een aangepaste inrichting (bijvoorbeeld met rondes) zou leiden tot de honorering van de projecten met de hoogste kwaliteit.

7. De regelingen in samenhang

In dit hoofdstuk staat de samenhang tussen de projectsubsidiereregelingen van het FPK centraal. Het doel dat het FPK nastreeft met de projectsubsidiereregelingen in samenhang, is het stimuleren van de kwaliteit en verscheidenheid/diversiteit in de podiumkunsten in Nederland. In dit hoofdstuk beoordelen we in hoeverre het FPK dit doel bereikt.

We beoordelen het doelbereik van de projectsubsidiereregelingen in twee stappen. In [paragraaf 7.1](#) beschrijven we de signalen die bij het evalueren van meerdere regelingen naar voren zijn gekomen, waardoor zij een oplossing (of voortzetting) behoeven op een algemener niveau dan een individuele regeling. De gedachte is dat een groter doelbereik gerealiseerd wordt wanneer het FPK aan de slag gaat met deze signalen. In [paragraaf 7.2](#) beschrijven we vervolgens hoe de zes projectsubsidiereregelingen zich tot elkaar verhouden. Hiermee hopen we het FPK aanknopingspunten te geven om de zes projectsubsidiereregelingen in de toekomst mogelijk anders te organiseren of uit te voeren, waardoor er uiteindelijk meer kwaliteit, diversiteit of verscheidenheid in de podiumkunsten in Nederland ontstaat (meer doelbereik). Binnen deze twee paragrafen zijn onze bevindingen steeds dikgedrukt. In de teksten daaronder zijn deze bevindingen uitgewerkt aan de hand van de voor die bevinding relevante feiten en percepties.

Het hoofdstuk sluit af met conclusies en aanbevelingen ([paragraaf 7.3](#)). De conclusies zijn een samenvatting van de bevindingen uit paragraaf 7.1 en 7.2 en geven daarmee weer hoe het FPK meer doelbereik kan realiseren. De aanbevelingen volgen uit deze conclusies.

7.1. Regelingoverstijgende signalen

Over het algemeen zijn aanvragers, brancheorganisaties en andere betrokkenen tevreden over het FPK en de projectsubsidies. Deze waardering is een belangrijke indicatie dat de regelingen in samenhang aansluiten bij de werkmpraktijk.

Uit de gesprekken blijkt op hoofdlijnen dat het veld het werk van het FPK en de beschikbare subsidiereregelingen waardeert. Aanvragers kunnen over het algemeen goed met de regelingen uit de voeten en vinden het een logisch geheel. Gehonoreerde aanvragers benoemen dat de regelingen bijdragen aan het maken van nieuw werk, dat anders niet of niet volledig gerealiseerd had kunnen worden.

Daarnaast hebben gesprekspartners, waaronder veel brancheorganisaties, aangegeven dat het FPK een goed beeld heeft van wat er speelt in de sector. Tot slot benoemen veel gesprekspartners dat veel keuzes die het FPK de afgelopen jaren heeft gemaakt (zoals het ontschotten van de productiesubsidie of het leggen van contact met de urban scene), door hen worden begrepen.

We zien ook indicaties voor deze tevredenheid en waardering voor de regelingen in de kwantitatieve gegevens. De meeste regelingen kennen een stabiel of groeiend aantal aanvragen uit verschillende disciplines en verschillende delen van het land, wat kan duiden op een 'gevoel van kans', positieve mond-tot-mond-reclame over regelingen en aanvragers die meerdere keren een aanvraag indienen. Daarnaast worden jaarlijks tussen de 0% en 78% eerste aanvragen gedaan bij de verschillende regelingen.¹¹ De reeks compositie of libretto is

¹¹ Eerste aanvragen betreffen aanvragers van makers/organisaties/gezelschappen die voor het eerst een aanvraag doen bij het FPK in het algemeen. In sommige gevallen betreft dit een eerste aanvraag van een nieuw opgerichte stichting/gezelschap, wat niet automatisch betekent dat de schrijver van de aanvraag nog nooit een aanvraag heeft ingediend bij het FPK (bijvoorbeeld binnen de productiesubsidie).

specifiek bedoeld voor ervaren opdrachtgevers, vandaar de lage percentages eerste aanvragers in deze regeling. Binnen het Programma urban projecten is niet eenduidig bijgehouden of een aanvrager voor het eerst een aanvraag heeft gedaan. Waarschijnlijk betreft de meerderheid een eerste aanvraag, maar er zijn ook aanvragers die twee keer een aanvraag hebben gedaan. In Tabel 1 is het percentage eerste aanvragen per regeling weergegeven.

	2017	2018	2019	2020	2021
Productiesubsidie	28%	28%	27%	23%	31%
Opdracht compositie of libretto	32%	30%	33%	24%	31%
Reeks compositie of libretto	7% ¹²	-	0%	-	0%
Werkbijdrage theatertekst	74%	69%	59%	78%	60%
Werkbijdrage muzikanteur	40%	40%	41%	38%	42%
Programma urban projecten	<i>Niet bijgehouden</i>	<i>Niet bijgehouden</i>	<i>Niet bijgehouden</i>	<i>Niet bijgehouden</i>	<i>Niet bijgehouden</i>

Tabel 9. Percentage eerste aanvragers in de zes subsidieregelingen.

Het contact dat aanvragers kunnen hebben met het FPK voorafgaand aan het indienen van een aanvraag, is waardevol.

Het FPK stelt aanvragers in de gelegenheid om hun conceptaanvraag voor te leggen aan een medewerker van het FPK (een subsidieconsulent). Deze medewerker geeft feedback op de aanvraag (bijvoorbeeld door te geven welke onderbouwing nog onvoldoende duidelijk is) en kijkt of het project goed aansluit bij de gekozen regeling.

Deze mogelijkheid wordt door de aanvragers die hier gebruik van hebben gemaakt, zeer gewaardeerd. Ze geven aan dat hun aanvraag beter is geworden na het contact. Bovendien noemen gesprekspartners dat zij dit contact met het FPK als prettig hebben ervaren.

De inrichting van de aanvraagprocedures van de meeste geëvalueerde projectsubsidiereregelingen is zeer talig. Hierdoor zijn de kansen van verschillende typen makers (achtergrond, genre, moedertaal, ervaring met het schrijven van subsidieaanvragen) in deze aanvraagprocedures niet gelijk.

De meeste geëvalueerde projectsubsidiereregelingen kennen een schriftelijke aanvraagprocedure, alleen het programma urban projecten kent een combinatie van een mondelinge en schriftelijke procedure. De aanvraagprocedures vragen op drie verschillende manieren om taalvaardigheden van de aanvrager:

- Er zijn taalvaardigheden nodig om als aanvrager te begrijpen hoe de procedures en de beoordelingscriteria in elkaar zitten.
- Er zijn taalvaardigheden nodig om artistieke ideeën om te zetten in subsidieaanvragen.

¹² In 2017 is één eerste aanvraag ingediend en vanwege het kleine aantal aanvragen vormt deze aanvraag 7% van het totaal aantal aanvragen. Deze aanvraag is niet in behandeling genomen.

- Er zijn taalvaardigheden nodig om een Nederlandse of Engelse aanvraag in te kunnen dienen. Deze vaardigheid is niet bij alle aanvragers aanwezig, gezien het geïnternationaliseerde culturele veld.

Veel aanvragers en brancheorganisaties hebben kritiek op de talige inrichting van de aanvraagprocedures van de zes geëvalueerde regelingen. Met name aanvragers binnen de werkbijdrage muzikanteur en de productiesubsidie hebben kritiek op de gevraagde taalvaardigheid, maar ook aanvragers van andere regelingen hebben vaker aangegeven dat de talige procedures de toegankelijkheid van de regelingen verkleint. Specifiek geven brancheorganisaties aan dat een talige aanvraagprocedure de kwaliteit van de aanvragen (en daarmee de kwaliteit van de honoreringen) niet ten goede komt.

Ook bij het programma urban projecten is er een schriftelijke ronde waarbij taalvaardigheden volgens gesprekspartners de kans op honorering vergroot. Desalniettemin vinden veel gesprekspartners het programma urban projecten een goed voorbeeld van een aanvraagprocedure die niet volledig staat of valt bij de taalvaardigheid van de aanvrager. Binnen deze regeling is een gesprek met de beoordelaar onderdeel van de aanvraag. Gesprekspartners verwachten dat het voeren van een gesprek of het geven van een pitch (eventueel na een eerste schriftelijke selectie) een meer artistieke en inclusieve aanvraag tot resultaat zal hebben en het FPK beter in staat stelt de 'beste' aanvragers te honoreren. Dit brengt het doelbereik van de regelingen waarschijnlijk dichterbij.

Gesprekspartners geven de volgende voorbeelden die illustreren dat de talige inrichting van de aanvraagprocedure volgens hen ongewenst is:

- Aanvragers schrijven regelmatig 'naar de regeling of adviescommissie toe': wanneer aanvragers bekend zijn met formuleringen 'die vaak goed landen bij adviescommissies', schrijven zij deze op, terwijl het de inhoud van hun aanvraag in wezen niet verandert. De aanvragen die 'naar de adviescommissie zijn toegeschreven' worden volgens gesprekspartners vaak beter beoordeeld. Een aantal aanvragers van bijvoorbeeld de productiesubsidieregeling, de opdrachtregeling compositie of libretto en de werkbijdrage muzikanteur hebben aangegeven dat zij daarom expertise inhuren om een aanvraag in te dienen (bijvoorbeeld professionele fondsenwervers, coaching of ondersteuning van bijvoorbeeld brancheorganisaties). Ingehuurde ervaring met het schrijven van aanvragen vergroot volgens hen de kansen op honorering, terwijl het de artistieke kwaliteit van het project niet noodzakelijkerwijs verbetert. Het feit dat deze ondersteuning vaak geld kost, maakt dat aanvragers niet altijd een gelijke kans op honorering lijken te hebben, zeker binnen regelingen die bedoeld zijn voor individuele makers (zoals de werkbijdrage muzikanteur, de werkbijdrage theatertekst en het programma urban projecten).
- Makers benadrukken dat het zeer moeilijk is om artistieke ideeën om te zetten naar taal, met name binnen disciplines als muziek en dans. Wanneer makers meer gelegenheid hebben om te communiceren in hun eigen 'taal'/discipline, zouden er betere aanvragen gemaakt kunnen worden. De vaardigheid 'schrijven' zegt immers niet altijd iets over de artistieke potentie van een maker. Binnen een aantal regelingen bestaat de mogelijkheid om werk mee te sturen met de aanvraag (bijvoorbeeld eerder werk binnen de werkbijdrage muzikanteur). Echter, de vaardigheid om de *toekomstige* ideeën (waarvoor subsidie wordt aangevraagd) om te zetten naar een schriftelijke aanvraag, blijft volgens gesprekspartners te belangrijk voor een aanvraag om kans te maken op honorering.
- Brancheorganisaties benadrukken dat het veld steeds verder internationaliseert, waardoor talige aanvraagprocedures in toenemende mate zouden kunnen leiden tot een kloof tussen de betreffende regeling en het veld, met name wanneer dit regelingen betreft die door individuele makers kunnen worden aangevraagd (zoals de werkbijdrages). Aanvragen kunnen bij het FPK ook in het Engels gedaan worden, maar voor veel makers in bijvoorbeeld de dans- en muziekwereld is dit niet hun moedertaal en niet de taal waarin zij gewend zijn te schrijven over hun kunst.

Het FPK maakt hierbij drie opmerkingen. Allereerst benoemt het FPK dat er veel voorbeelden zijn van aanvragen die duidelijk geschreven zijn door ervaren aanvragers, maar niet gehonoreerd worden. Ten tweede geeft het FPK aan dat in een aanvraag niet alleen de artistieke kwaliteit beoordeeld wordt, maar ook zaken als marketing, technische voorbereiding, et cetera. Zeker op deze punten maakt een goede (eventueel ingehuurde) fondsenwerver ook het project zelf beter, omdat zaken beter doordacht worden. Ten derde is het voeren van gesprekken met elke aanvrager voor het FPK niet binnen alle regelingen haalbaar, met name omdat de organisatie van FPK daar niet op berust is (in verband met capaciteit en de financiële mogelijkheden om die eventueel uit te breiden). Het FPK probeert aanvragers wel tegemoet te komen, bijvoorbeeld door de mogelijkheid om een conceptaanvraag te laten toetsen door een FPK-medewerker.

De operationalisering van verschillende beoordelingscriteria van de geëvalueerde regelingen is onvoldoende duidelijk voor veel aanvragers die individuele makers of kleinere organisaties zijn. Het risico bestaat dat de huidige mate van onduidelijkheid bij deze aanvragers leidt tot een minder toegankelijke regeling voor hen, met name wanneer makers geen of weinig budget hebben om iemand in te huren die ervaring heeft met het doen van aanvragen bij het FPK. Het strikt definiëren of afbakenen van criteria zou echter ook leiden tot een onwenselijke situatie, omdat er ook (terechte) behoefte bestaat aan vrijheid bij het doen van een aanvraag en enige vrijheid in het beoordelen ervan (verrast worden).

De beoordelingscriteria van de regelingen zijn gepubliceerd op de website van het FPK. Van de zes geëvalueerde regelingen geldt dat in het geval van het programma urban projecten geen criteria zijn vastgesteld. Voor de overige vijf regelingen geldt dat de criteria over het algemeen breed geformuleerd zijn (bijvoorbeeld het criterium 'betekenis van het resultaat van de activiteiten voor de podiumkunsten in Nederland' dat bij meerdere regelingen terugkomt). Deze brede formulering heeft als doel de aanvragers enige vrijheid te bieden en de regelingen niet dicht te timmeren.

Uit de gesprekken is gebleken dat veel aanvragers de operationalisering van de beoordelingscriteria onvoldoende duidelijk vinden. Over alle geëvalueerde regelingen waarbij criteria zijn gehanteerd, zijn door aanvragers opmerkingen gemaakt over een of meerdere criteria die volgens hen onduidelijk zijn. Bij twee regelingen (de opdracht en reeks compositie of libretto) zijn relatief weinig kritische opmerkingen gemaakt over de beoordelingscriteria, omdat de (professionele) organisaties die een aanvraag doen vaak ervaren zijn met het doen van een aanvraag. Kritische aanvragers geven bijvoorbeeld aan dat:

- Voor hen onduidelijk is welke criteria belangrijker zijn dan andere (prioritering). Bij de beoordeling van de aanvragen, kan een aanvraag punten krijgen op de verschillende criteria. Het maximale aantal punten kan verschillen per criterium, maar de verdeling van het aantal punten over de verschillende beoordelingscriteria is vaak niet bekend bij de aanvrager. In toelichtingen bij regelingen wordt bovendien soms genoemd dat iets 'wordt aangemoedigd', zoals 'dat de auteur samenwerking zoekt met een producent die hem een podium biedt' (werkbijdrage theatertekst). Voor aanvragers is dan niet duidelijk wat hier precies mee bedoeld wordt en hoe deze aanmoediging zich verhoudt tot de geformuleerde beoordelingscriteria.
- Zij niet goed weten wat het FPK nu 'precies wil weten' en wanneer een aanvraag een goede score krijgt (uitwerking van de criteria). Veel aanvragers hebben behoefte aan een nadere uitwerking van de criteria, omdat de breed geformuleerde criteria hen onvoldoende richting geven en omdat zij ervaren dat de adviescommissies wel werken aan de hand van zo'n uitwerking, terwijl deze bij henzelf niet bekend is. Adviescommissies maken gebruik van interne beoordelingswijzers die criteria voor adviseurs en medewerkers meer concretiseren. De toelichting bij de criteria op de website van het FPK is voor veel aanvragers nog onvoldoende concreet.

Specifiek het criterium 'pluriformiteit' dat in sommige regelingen terugkomt, leidt tot veel verwarring bij aanvragers. Zij doen verschillende aannames over wat het begrip inhoudt of benoemen dat zij de definitie van

dit begrip niet kennen of begrijpen. Het FPK geeft zelf aan dat ze kijken wat vanuit het publiek gezien, in grote lijnen, pluriform is. Dit kan ook niet anders, want op detailniveau is iedere aanvraag uniek en onderscheidend.

Sommige gesprekspartners benoemen dat het concretiseren van de breed geformuleerde criteria ervoor zorgt dat de regelingen meer dichtgetimmerd worden. Dat is niet wenselijk, omdat je daarmee als FPK minder ruimte laat om verrast te worden door de aanvragen. Ook het FPK geeft aan dat de balans tussen duidelijkheid enerzijds en een 'open' regeling of vrijheid anderzijds, complex is. Bovendien moet bij meer geconcretiseerde criteria de beoordeling ook meer 'juridisch dichtgetimmerd' worden, wat door veel aanvragers juist als vervelend wordt ervaren.

Veel gesprekspartners voelen zich niet gerepresenteerd door de adviescommissies en/of herkennen zich niet in de gronden waarop adviescommissies aanvragen hebben afgewezen. Het gaat voor ons als evaluatoren te ver om te beoordelen in hoeverre de kritiek op (de samenstelling van) de adviescommissies terecht is, omdat de door gesprekspartners genoemde voorbeelden vaak specifieke situaties betreffen. We zien wel dat het FPK goed heeft nagedacht over de samenstelling van de adviescommissie en de voorbereiding van de beoordeling van de aanvragen.

Bij het beoordelen van aanvragen maakt het FPK binnen de meeste subsidieregelingen gebruik van preadviseurs en een integrale adviescommissie.¹³ Zowel preadviseurs als commissieleden komen uit de adviseurspool van het FPK. De preadviseurs verdiepen zich in een aantal specifieke aanvragen. De integrale adviescommissie beoordeelt in gezamenlijkheid alle aanvragen binnen die regeling en die ronde. Hieronder beschrijven we eerst feitelijk de rol van preadviseurs en de adviescommissies. Vervolgens beschrijven we de percepties van gesprekspartners over de samenstelling van de adviescommissies.

- De preadviseurs binnen de productiesubsidieregeling beoordelen enkel aanvragen die aansluiten bij hun expertise op het niveau van een subgenre. Elke aanvraag wordt beoordeeld door twee preadviseurs. Het FPK benoemt dat in een ronde van de productiesubsidie met rond de 50 aanvragen geregeld zo'n 20 preadviseurs aan het werk zijn. Het FPK geeft aan veel waarde te hechten aan de diversiteit aan expertise van preadviseurs en gaat soms specifiek op zoek naar een preadviseur voor een specifieke aanvraag. De preadviseur worden niet genoemd in het uiteindelijke advies dat de aanvrager ontvangt, om de onafhankelijkheid van de preadviseurs te beschermen.
- De preadviseurs binnen de werkbijdrage muzikanteur worden gevraagd op basis van hun expertise op het niveau van hun (sub)genre. Ze beoordelen individueel en schriftelijk het eerdere werk van de aanvrager en beoordelen samen, in een subcommissie, de gehele aanvraag (ondersteund door een analyse van een medewerker van het FPK zelf). In de subcommissies heeft elke adviseur een gelijkwaardige stem. Er wordt geen speciale expertise opgeroepen wanneer er een aanvraag binnenkomt.
- De integrale adviescommissie wordt samengesteld uit deskundigen uit verschillende hoofdgenres (productiesubsidie) of hoofd- en subgenres (compositieopdrachten en werkbijdragen). De verhouding wordt afgeleid uit de aanvragen uit vorige rondes: hoe meer aanvragen uit bepaalde genres, hoe meer mensen met die hoofdexptise in de volgende adviescommissies plaatsnemen. Verder wordt bij de samenstelling van de integrale adviescommissie gekeken naar andere expertises, zoals ondernemerschap, marketing of diversiteit.

Veel gesprekspartners zijn ervan overtuigd dat de samenstelling van de adviescommissie een (grote) rol speelt bij de beoordeling. Veel aanvragers benoemen bijvoorbeeld dat ze ervan overtuigd zijn dat ze in de ene ronde meer kans maken dan in de andere ronde, afhankelijk van de vertegenwoordiging van iemand met expertise van hun genre in de adviescommissie.

¹³ Binnen deze evaluatie kent alleen het programma urban projecten een andere beoordelingsprocedure.

Niet alleen de samenstelling van de adviescommissies, maar ook de gronden waarop besluiten zijn gebaseerd, worden door gesprekspartners niet altijd 'eerlijk' gevonden. Individuele niet-gehonoreerde aanvragers begrijpen regelmatig niet goed waarom hun aanvraag is afgewezen en vragen zich af of er door het FPK 'gezocht wordt naar een stok om mee te slaan'. Zij ervaren dat subsidiebesluiten zijn geschreven om juridisch dekkend te zijn. Dat vinden ze enerzijds begrijpelijk, maar anderzijds vervelend.

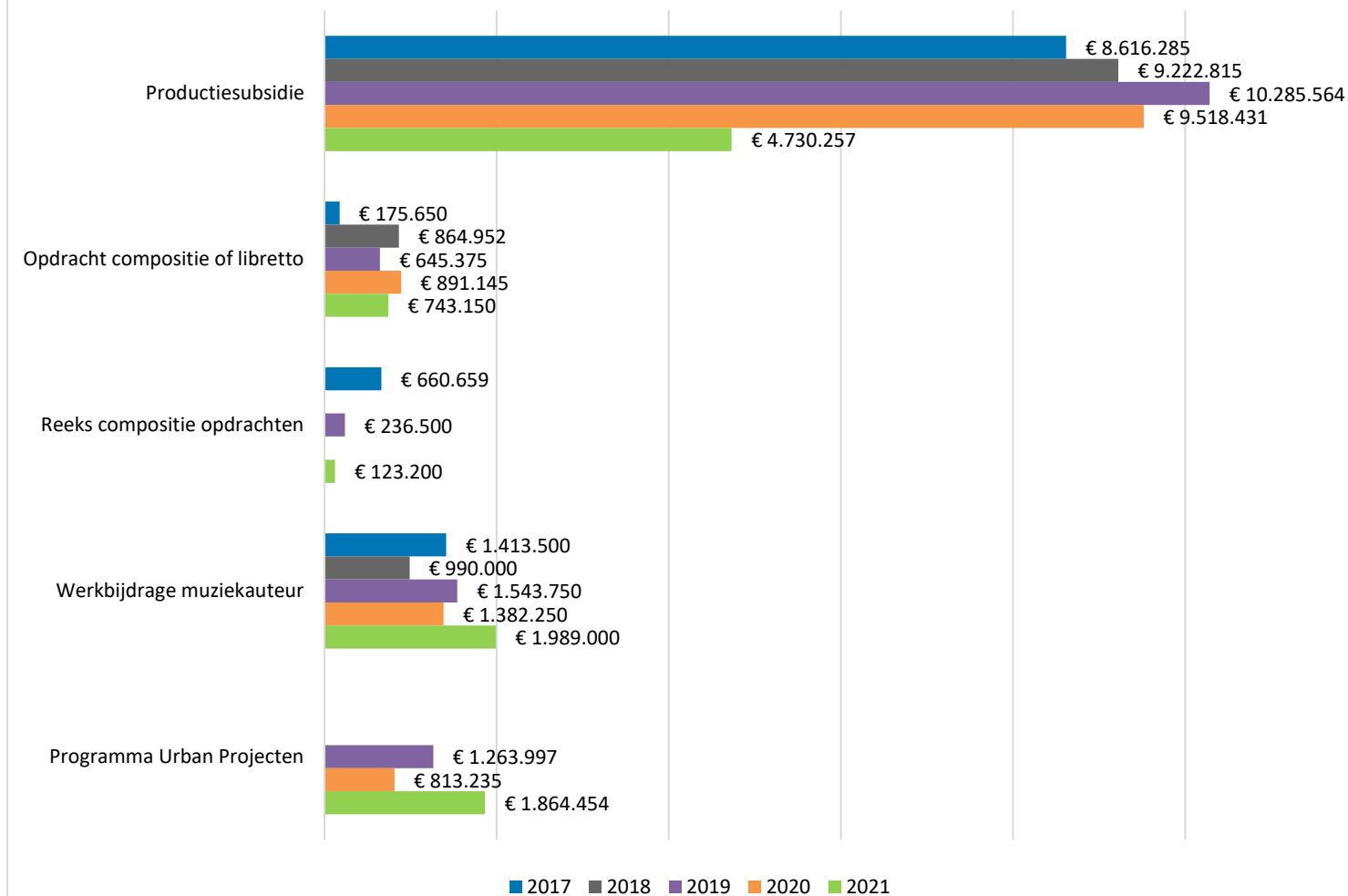
Zeker de aanvragers wiens aanvragen wel goed beoordeeld werden, maar onvoldoende scoorden om boven de zaaglijn uit te komen (B-categorie), ervaren deze frustratie. Ze hadden het gevoel dat hun aanvraag op een klein detail is afgewezen en vinden het oneerlijk dat juist dat detail is uitgekozen om een 'afwijzing te rechtvaardigen'. Sommige aanvragers hebben de suggestie gedaan dat aanvragen rond de zaaglijn beter geloot zouden kunnen worden. Dat zou hen een eerlijker gevoel geven. Daarnaast benoemen sommige gesprekspartners dat de adviescommissie vaker ook positieve punten zou kunnen noemen in hun besluit, omdat dit leerzaam is en bovendien meer recht doet aan de geschreven aanvraag.

7.2. De wijze waarop de regelingen zich tot elkaar verhouden

De zes regelingen kennen onderling grote verschillen in gebruik en budget. Bij de productiesubsidie, opdrachtregeling en werkbijdrage muzikanteur is sprake van overvraging van de regeling. Daarnaast staat het budget van het programma urban projecten ook onder druk.

De figuur hierna bevat een weergave van de druk op de subsidiebudgetten van de verschillende regelingen. Met 'druk op het budget' bedoelen we de vraag die bestaat in het veld naar een subsidieregeling ten opzichte van het totaal beschikbare subsidiebudget. De druk op het budget is berekend door het totale beschikbare budget (het subsidieplafond) af te trekken van het totale aangevraagde bedrag van alle aanvragen (gehonoreerde, afgewezen en niet in behandeling genomen aanvragen). De subsidieplafonds van de meeste regelingen zijn stabiel, maar het plafond van de werkbijdrage muzikanteur is tijdelijk verdubbeld in 2020 en 2021 dankzij COVID-19-gelden van het ministerie van OCW. De productiesubsidie kende één uitschieter (meer budget) in 2020. Desondanks is de druk op het budget voor die regelingen in die jaren niet significant afgenomen. De werkbijdrage theatertekst is niet in dit overzicht opgenomen, omdat theaterauteurs in hun subsidieaanvraag geen specifiek bedrag aanvragen en het toegekende budget bij honorering wordt bepaald door het FPK.

Druk op budget (aangevraagd bedrag min subsidieplafond)

Figuur 20. De druk op het budget van vijf regelingen.

In de tabel hierna is een aantal andere belangrijke kengetallen opgenomen die indicaties geven rondom de vraag naar de subsidieregelingen.

	Aantal aanvragen per jaar (gemiddeld per jaar)	Totaal aantal aanvragen 2017-2021	Percentage gehonoreerde aanvragen/ alle aanvragen	Totaal gehonoreerd bedrag per jaar (gemiddeld)
Productiesubsidie	357,8	1.789	28%	€ 4.122.906
Subsidie opdracht compositie en libretto	119,2	596	38%	€ 496.580
Reeks compositie-opdrachten	11	33	70%	€ 650.417
Werkbijdrage muzikauteurs	257	1.285	32%	€ 728.100
Werkbijdrage theatertekst	27,6	138	51%	€ 181.500

Programma Urban Projecten	118,25	473	34%	€ 487.937
---------------------------	--------	-----	-----	-----------

Tabel 10. Indicaties rondom over- of ondervraging van de subsidieregelingen.

De productiesubsidie kent de grootste druk op het budget. Dat is heel duidelijk te zien in figuur 2, waarin de hoge druk op het budget wordt weergegeven. Dat beeld wordt bevestigd door andere beschikbare cijfers: de productiesubsidie is de grootste regeling qua aantal aanvragers (gemiddeld 358 per jaar) en bedragen (gemiddeld 4 miljoen uitbetaald per jaar). De productiesubsidieregeling heeft bovendien het laagste honoreringsratio (gemiddeld 28% van de aanvragen wordt gehonoreerd).¹⁴

De druk op de reeks compositie of libretto en de werkbijdrage theatertekst is het kleinst. De reeks compositie of libretto heeft een klein aantal aanvragen, gaat over grote bedragen (omdat het een budget voor twee jaar betreft) en kent het hoogste honoreringsratio (gemiddeld 70% van de aanvragen wordt gehonoreerd). Het budget van de werkbijdrage theatertekst wordt nagenoeg nooit volledig uitbetaald en de werkbijdrage kent een honoreringspercentage van 50%.

Ook de werkbijdrage muzikanteur en het programma urban projecten kennen een grote druk op het budget. Zeker wanneer wordt meegenomen dat het subsidieplafond voor de werkbijdrage muzikanteur in 2020 en 2021 tijdelijk is verdubbeld. Voor deze regelingen geldt bovendien dat het aantal aanvragen blijft groeien. Het is aannemelijk dat de druk op het budget van deze regelingen (zonder ingrijpen) steeds groter zal worden.

De druk op het budget staat niet noodzakelijkerwijs gelijk aan overvraging, omdat niet alle aanvragen die geen subsidie krijgen, daadwerkelijk in aanmerking komen voor subsidie. Tegelijkertijd wijst een analyse van de scores van aanvragen die zijn afgewezen uit dat deze overvraging wel degelijk aan de orde is bij drie van de regelingen. Relatief veel van de afgewezen aanvragen bij de productiesubsidie (gemiddeld 78% per jaar), opdrachtregeling (gemiddeld 71% per jaar) en werkbijdrage muzikanteur (gemiddeld 80% per jaar) vallen namelijk in de B-categorie (honoreren bij voldoende budget). Dit betekent dat deze aanvragen kwalitatief goed genoeg waren, maar vanwege een beperkt budget geen subsidie hebben gekregen.

Het FPK heeft de afgelopen jaren een positieve ontwikkeling doorgemaakt richting een meer diverse subsidiëringssystematiek. Er zijn twijfels of de diversiteit voldoende duurzaam geborgd is. Er zijn meer gegevens nodig om hier conclusies over te kunnen trekken.

Eén van de hoofddoelen van het FPK is het bijdragen aan een diverse podiumkunstensector in Nederland. Diversiteit is een breed begrip voor het FPK en omvat bijvoorbeeld diversiteit in (sub)disciplines en (sub)genres, diversiteit in artistieke praktijken, diversiteit in verhalen of diversiteit in achtergrond, vestigingsplaats of ervaring. Het FPK heeft het begrip diversiteit niet expliciet gedefinieerd; wanneer de diversiteitsdoelstelling wordt gehaald, is dus niet eenduidig vast te stellen.

Om een meer diverse podiumkunstensector in Nederland te realiseren of stimuleren, heeft het FPK de afgelopen jaren een aantal belangrijke stappen gezet. Bijvoorbeeld door kennis te maken met nieuwe groepen makers (het starten van het programma urban projecten en het aanstellen van matchmakers, het vergroten van de bekendheid van de werkbijdrage muzikanteur bij makers in de popmuziek) en door de beoordeling van aanvragen door een meer diverse adviescommissie te laten uitvoeren.

Gesprekspartners binnen en buiten het FPK zijn vaak positief over deze stappen van het FPK. Ze waarderen dat het FPK actief heeft gewerkt aan een meer diverse subsidiëringssystematiek, bijvoorbeeld door middel van het

¹⁴ Vanaf 2021 is door het FPK meer geld beschikbaar besteld in de meerjarige productiesubsidieregeling, waardoor de verwachting van het FPK is dat het aantal aanvragen in de productiesubsidieregeling de komende jaren zal afnemen. Daarmee zal de honoreringsratio van de productiesubsidieregeling toenemen.

programma urban projecten. Volgens veel gesprekspartners zijn hiermee de eerste stappen richting een meer diverse podiumkunstensector gezet.

Tegelijkertijd zien veel gesprekspartners, zoals brancheorganisaties, dat nieuwe groepen makers nog wel tegen drempels of belemmeringen oplopen bij het aanvragen van projectsubsidies van het FPK. Om diversiteit duurzaam te borgen, moet het FPK volgens veel gesprekspartners nog verdere stappen zetten:

- De doorstroom van nieuwe doelgroepen van het FPK naar de grotere regelingen, zoals de productiesubsidie, is volgens gesprekspartners nog te beperkt. Artiesten die via het programma urban projecten kennismaken met het FPK ervaren bijvoorbeeld uitdagingen bij het aanvragen van de productiesubsidie of een werkbijdrage, ook al zouden zij dit wel graag willen (zie hoofdstuk 6). Ook jonge/nieuwe makers en gezelschappen in andere regelingen geven aan dat met name de aanvraag van een productiesubsidie te intensief is voor hun beperkte ervaring en/of dat zij geen kans maken door de grote concurrentie binnen die regeling. Terwijl tegelijkertijd door veel gesprekspartners is aangegeven dat het juist voor deze doelgroep belangrijk is om te kunnen 'doorpakken' nadat zij wat bekendheid of ervaring hebben vergaard met behulp van andere subsidies van het FPK.
- De criteria en de planning van de regelingen zijn daarnaast nog te veel afgestemd op de meer 'klassieke' podiumkunsten (zoals theateruitvoeringen, concerten, et cetera). Dit sluit niet aan op de werkpraktijk van bijvoorbeeld de popmuziek en de urban scene. Er zou in de criteria van de regelingen bijvoorbeeld nog onvoldoende ruimte zijn voor:
 - Speelbeurten of co-producties op festivals;
 - Digitale kunstvormen;
 - Werkbijdrages voor multidisciplinaire werken.
- Tegelijkertijd bestaat de perceptie dat die 'klassieke' podiumkunsten worden verdrongen door de meer innovatieve makers, terwijl ook deze klassieke werken van belang zijn voor de podiumkunstensector.

Op basis van de beschikbare data kunnen we niet beoordelen of de ervaringen over bijvoorbeeld de doorstroom overeenkomen met de feiten. De gegevens die het FPK heeft van de aanvragers van de verschillende regelingen, zijn niet goed met elkaar te combineren. Bijvoorbeeld omdat een aanvrager onder een andere naam aanvraagt (er wordt voor een productiesubsidie een rechtspersoon opgericht, terwijl een maker in een werkbijdrage individueel kon aanvragen of er wordt met een nieuwe samenstelling makers een andere rechtspersoon opgericht). Bovendien heeft het FPK het begrip 'diversiteit' niet gedefinieerd, wat een kwantitatieve analyse niet goed mogelijk maakt.

De subsidiëringssystematiek van het FPK zou volgens het veld nog verder verbeterd kunnen worden door makers aan het begin van hun carrière en makers met een grote staat van dienst meer (kans op) ondersteuning te bieden via de projectsubsidieregelingen van het FPK. Dit zou de diversiteit in de podiumkunsten en duurzaam makerschap te goede komen.

Binnen de regelingen van het FPK bestaan reeds mogelijkheden voor deze twee groepen makers om ondersteuning te krijgen. Het FPK kent een aantal projectsubsidieregelingen die geschikt of bedoeld zijn voor makers aan het begin van hun carrière, zoals de nieuwe makersregeling en het programma urban projecten. Het FPK kent geen regelingen die specifiek makers met een grote staat van dienst individueel ondersteunen, maar deze groep wordt wellicht wel vaker indirect ondersteund via de subsidies die de culturele instellingen ontvangen, via de meerjarige productiesubsidie en mogelijk via de opdracht/reeks compositie of libretto (binnen het muziekgenre).

Uit de gesprekken blijkt dat er bij diverse disciplines in het veld behoefte is aan productieregelingen met kleinere bedragen voor makers aan het begin van hun carrière (voor nieuwe makers) en regelingen waarbinnen de kwaliteit van eerder werk een grote rol speelt (makers met een grote staat van dienst).

Veel gesprekspartners uit het veld (vanuit verschillende disciplines, genres en met verschillende achtergronden) hebben aangegeven dat makers aan het begin van hun carrière en met een grote staat van dienst door deze regelingen nog onvoldoende ondersteund worden in hun makerschap, terwijl deze groepen bij uitstek bijdragen aan de doelstellingen van het FPK: het stimuleren van kwaliteit en diversiteit in de podiumkunsten in Nederland. Makers aan het begin van hun carrière werken vaak aan vernieuwende en actuele werken. Zij worden vaak de ‘humuslaag’ of ‘voedingsbodem’ van hun discipline of genre genoemd. Makers met een grote staat van dienst brengen vanwege hun ervaring veelal grote artistieke kwaliteit, ook wanneer zij minder vernieuwende of diverse projecten starten.

We weten hoeveel eerste aanvragen er worden gedaan binnen de regelingen waarbinnen beginnende makers zelf een aanvraag kunnen doen en waarbinnen tevens wordt bijgehouden of een aanvraag een eerste aanvraag betreft (productiesubsidie en werkbijdrages). Eerste aanvragen worden echter niet altijd gedaan door makers aan het begin van hun carrière (de aanvrager kan binnen de productiesubsidie bijvoorbeeld ook een nieuw opgerichte stichting betreffen of binnen de werkbijdrage muzikanteur een zeer ervaren danser of muzikanteur die pas voor het eerst bij het FPK aanvraagt). Deze cijfers geven dus een slecht beeld van de ruimte die daadwerkelijk bestaat voor nieuwe makers binnen de regelingen van het FPK.

De regelingen vormen gezamenlijk een logisch geheel dat een groot deel van de werkpraktijk bedient. Makers hebben aanvullend behoefte aan meer ruimte voor kleinschalige en experimentele projecten.

Het geheel aan regelingen kent een balans tussen regelingen die bedoeld zijn voor eenmalige projecten (zoals de productiesubsidie) en specifiek voor de ontwikkeling van nieuw werk en/of de artistieke ontwikkeling van een individuele artiest (zoals de werkbijdragen). Verder bedienen de regelingen een breed palet aan disciplines en genres, die binnen sommige regelingen ook samen kunnen werken (dankzij bijvoorbeeld de ontschotting in de productiesubsidie).

Doordat veel regelingen breed zijn opgezet, komen bovendien potentieel veel verschillende (sub)genres of (sub)disciplines ervoor in aanmerking. Sommige (sub)genres voelen zich in de praktijk soms onvoldoende gewaardeerd of gezien door het FPK, maar de kritiek die wordt geuit, betreft meestal de uitvoering van de regeling (bijvoorbeeld de samenstelling van de adviescommissies) en niet de opzet of het karakter van de regeling zelf.

De meeste gesprekspartners uit de werkpraktijk zelf geven dan ook aan dat ze het geheel aan projectsubsidies logisch vinden. Wanneer we aanvragers vroegen of zij regelingen misten, hoorden we in de meeste gevallen dat dit niet het geval was.

Door sommige aanvragers en door een aantal gesprekspartners van brancheorganisaties is wel de aanvullende behoefte geuit aan een regeling die bedoeld is voor kleinere, meer experimentele projecten. Er zou in de criteria minder focus moeten zijn op de kwaliteit van het eindproduct en meer focus op de kwaliteit van het voorgestelde proces. Sommige gesprekspartners geven bijvoorbeeld aan dat zij behoefte hebben aan een regeling waarin ruimte is voor projecten die nog geen duidelijk eindproduct voor ogen hebben, maar waarin een co-productie wordt verkend of waarin in samenwerking een nieuw stuk wordt gecreëerd dat ook nog mag ‘falen’ (ruimte voor onderzoek). Dit soort projecten komt de artistieke ontwikkeling van de makers en daarmee van de podiumkunsten in Nederland, ten goede. Sommige gesprekspartners geven ook aan dat zij graag aanvragen zouden willen doen met een kleiner aantal speelbeurten, dat eventueel in een later stadium uitgebreid zou kunnen worden.

7.3. Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

Over het algemeen zijn aanvragers, brancheorganisaties en andere betrokkenen tevreden over het FPK en de geëvalueerde projectsubsidies. Het veld waardeert het werk van het FPK (in het bijzonder het contact dat aanvragers kunnen hebben met het FPK voorafgaand aan het indienen van een aanvraag) en de beschikbare subsidieregelingen. Daarnaast heeft het FPK een goed beeld van wat er speelt in de sector. Veel keuzes die het FPK de afgelopen jaren heeft gemaakt, worden begrepen door het veld. Deze waardering en het begrip zijn belangrijke indicaties dat de regelingen in samenhang aansluiten bij de werkpraktijk.

We zien op basis van de kwantitatieve analyse en de gevoerde gesprekken ook een aantal signalen die de individuele subsidieregelingen overstijgen en die aanleiding zijn voor verbetering:

- Allereerst is de inrichting van de aanvraagprocedures van de meeste regelingen (te) talig. Hierdoor zijn de kansen van verschillende type makers (achtergrond, genre, moedertaal, ervaring met het schrijven van subsidieaanvragen) in de aanvraagprocedure, niet gelijk.
- Verder is de operationalisering van de beoordelingscriteria van de regelingen onvoldoende duidelijk voor de aanvragers.
- Tot slot zijn in gesprekken klachten geuit over de samenstelling van adviescommissies en de gronden waarop deze commissies aanvragen hebben afgewezen. Het is voor ons als evaluatoren lastig om te beoordelen in hoeverre de klachten terecht zijn, omdat ze vaak specifieke of zelfs individuele situaties betreffen. We zien dat het FPK goed heeft nagedacht over de samenstelling van de adviescommissies en de voorbereiding van de beoordeling van de aanvragen. Het gat tussen de ervaring van aanvragers en het proces van het FPK, lijkt aanleiding voor verbetering, in ieder geval op het niveau van transparantie over de samenstelling zelf.

De zes regelingen kennen onderling grote verschillen in gebruik en budget. Bij de productiesubsidie, opdrachtregeling en werkbijdrage muzikanteur is sprake van overvraging van de regelingen. Dit zou aanleiding kunnen zijn voor het FPK om de budgetten te herverdelen.

Het FPK heeft de afgelopen jaren een positieve ontwikkeling doorgemaakt richting een meer diverse subsidiëringssystematiek. Er zijn twijfels of de diversiteit reeds voldoende duurzaam geborgd is. Er zijn meer gegevens nodig om hier conclusies over te kunnen trekken, maar dit signaal kan een aanleiding zijn om de diversiteit structureler te borgen in het geheel van de projectsubsidie regelingen.

Tot slot is er vanuit het veld een overtuigende roep om makers aan het begin van hun carrière en makers met een grote staat van dienst meer (kans op) ondersteuning te bieden via de projectsubsidie regelingen van het FPK.

De regelingen vormen gezamenlijk een logisch geheel dat een groot deel van de werkpraktijk bedient. Er is ruimte voor verschillende makers met verschillende soorten behoeften. De werkpraktijk heeft aanvullend behoefte aan meer ruimte voor kleinschalige en experimentele projecten. Deze projecten kunnen bijdragen aan de doelen van het FPK, omdat de artistieke ontwikkeling van makers en daarmee de podiumkunsten in Nederland wordt bevorderd door deze kleinere projecten. Zo'n regeling zou wellicht ook de doorstroom van nieuwe doelgroepen naar 'grotere' regelingen van het FPK kunnen vergemakkelijken.

Aanbevelingen

Op basis van bovenstaande bevindingen en conclusies bevelen we het FPK het volgende aan:

- **Onderzoek de mogelijkheid om de productiesubsidie toegankelijker te maken.** De huidige overvraging leidt tot grote concurrentie, met als resultaat dat de 'stap' voor makers naar de productiesubsidie regeling groot is. Mogelijk kan een tweesplitsing in de productiesubsidie (grotere en kleinere producties) en/of een hoger beschikbaar budget, uitkomst bieden. Tegelijkertijd zou een hoger budget niet moeten leiden tot een situatie waarin het aanbod van podiumkunsten groter wordt dan de vraag.

- **Onderzoek hoe een diverse en inclusieve subsidiëringssystematiek duurzaam geborgd kan worden.** Het FPK heeft stappen gezet richting een diverse subsidiëringssystematiek waarin ruimte is voor nieuwe doelgroepen, bijvoorbeeld door het programma urban projecten. Het FPK kan de komende jaren aangrijpen om te onderzoeken welke stappen ertoe leiden dat deze ontwikkeling duurzaam wordt geborgd (zie ook hoofdstuk 6 over het programma urban projecten).
- **Onderzoek welke haalbare alternatieven er bestaan voor het doen van een schriftelijke aanvraag.** Vrijwel alle regelingen (met uitzondering van het programma urban projecten) kennen een zeer talige aanvraagprocedure, wat leidt tot ongelijke kansen en zeker niet altijd bijdraagt aan artistiek betere of interessantere projecten. We bevelen aan om in dit onderzoek met name te zoeken naar alternatieve mogelijkheden binnen regelingen die zijn bedoeld voor individuele makers (in plaats van meer professionele stichtingen/gezelschappen).
- **Verduidelijk de beoordelingscriteria voor aanvragers.** Het FPK zet al een belangrijke stap richting duidelijkheid door makers te ondersteunen bij het doen van een aanvraag (door een conceptaanvraag te voorzien van feedback). Er kunnen meer activiteiten van deze aard ondernomen worden, zoals het organiseren van webinars of informatieavonden, waardoor mogelijk veel vragen van aanvragers kunnen worden afgevangen. Ook kunnen begrippen als 'pluriformiteit' beter gedefinieerd worden, eventueel vergezeld door een disclaimer dat de adviescommissie de vrijheid behoudt om verrast te worden door andere vormen van pluriformiteit in een aanvraag.
- **Start een pilot waarbinnen subsidie door middel van loting wordt verdeeld onder positief beoordeelde aanvragers.** Wanneer er veel goede aanvragen worden gedaan, maar er beperkt subsidiebudget beschikbaar is, leidt afwijzing bij deze positief beoordeelde aanvragers tot veel (begrijpelijke) frustratie. Het risico bestaat dat de adviescommissie moet zoeken naar relatief irrelevante details (die ver afstaan van de essentie van de beoordelingscriteria) om een afwijzing rond de 'zaaglijn' te rechtvaardigen. We stellen voor om binnen een regeling met veel concurrentie en veel aanvragen van hoge kwaliteit (bijvoorbeeld de werkbijdrage muzikanteur) te starten met een pilot waarbinnen de aanvragen uit de A-categorie gehonoreerd worden, aanvragen uit de C-categorie afgewezen worden en aanvragen uit de B-categorie geloot worden.
- **Ga met de sector in gesprek over de samenstelling van de adviescommissies.** De kritiek op adviescommissies is groot en met name bij regelingen die een brede sector aanspreken, zoals de productiesubsidie of de werkbijdrage muzikanteur, richt deze kritiek zich op de expertise van de commissieleden. Kritiek van aanvragers op adviescommissies zal wellicht altijd bestaan en het FPK heeft goed nagedacht over de samenstelling van de commissies en de pre-adviseurs. Tegelijkertijd is het signaal breed en hebben ook brancheorganisaties kritiek geuit. Daarom bevelen we aan om samen met de sector te zoeken naar betere procedures en communicatie rondom de samenstelling van adviescommissies en/of een (nog) betere samenstelling van adviescommissies.
- **Onderzoek de mogelijkheid tot het inrichten van een kleinere projectsubsidieregeling.** Bij een deel van het veld is de behoefte aan een kleinere en meer flexibele projectsubsidieregeling. In deze regeling zou meer ruimte moeten zijn voor experiment, meer focus moeten liggen op het proces en minder focus moeten liggen op het eindproduct. Het FPK kan onderzoeken of er ruimte bestaat voor zo'n regeling en of deze regeling wellicht ook kan bijdragen aan de doorstroom van nieuwe doelgroepen naar de productiesubsidie (een tussenstap).

Monitor hoe de doorstroom tussen regelingen is en monitor in welke fase van hun carrière de gehonoreerde en afgewezen aanvragers zitten om te achterhalen of deze groepen inderdaad meer ondersteuning zouden moeten krijgen. Op basis van de huidige beschikbare cijfers kunnen we niet achterhalen hoe de kansen van de verschillende groepen makers zich tot elkaar verhouden. De gegevens die momenteel per regeling worden verzameld, zijn niet goed met elkaar te combineren (bijvoorbeeld omdat vergelijkbare definities of vergelijkbare manieren van noteren, ontbreken). Hier liggen kansen. Het FPK kan in de aanvraagprocedure de vraag stellen aan aanvragers bij welke regelingen zij eerder een aanvraag hebben ingediend. Op basis van deze

informatie kan het FPK beoordelen of makers aan het begin van hun carrière en/of makers met een grote staat van dienst beter ondersteund zouden moeten worden (en in hoeverre dit ten koste kan/mag gaan van mid-careers). Het verdient aanbeveling om bij het gestructureerder verzamelen van gegevens over de carrièrefasen en ervaring van aanvragers, tevens doelen te formuleren op dit thema (op hoeveel doorstroom wordt gerekend en waar werkt het FPK naartoe?)

Bijlage I: Kwantitatieve analyse

In dit document presenteren wij de eerste resultaten van de kwantitatieve analyse in het kader van de evaluatie van zes subsidieregelingen van het FPK. Voor deze analyse is gebruikt gemaakt van een databestand met daarin informatie over alle aanvragen die zijn gedaan voor deze zes regelingen in de periode 2017-2021. Dit databestand is aangeleverd door het FPK.

Leeswijzer

Allereerst geven we een kort overzicht van de zes regelingen en een aantal belangrijke kengetallen van deze regelingen. Vervolgens bevat deze bijlage een hoofdstuk per regeling. Per regeling geven we een overzicht van de inzichten die we uit de cijfers hebben gehaald. De informatie die per regeling is gepresenteerd, is afhankelijk van de beschikbaarheid van data bij het FPK.

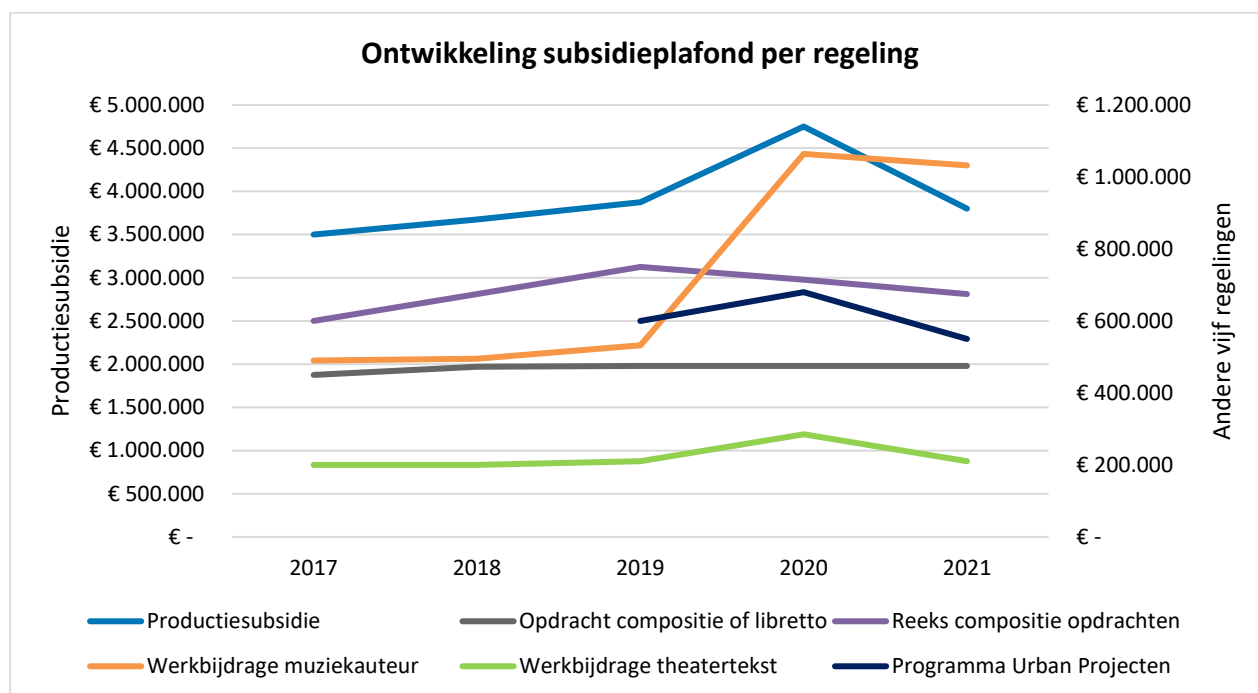
Overzicht zes regelingen

Onderstaande tabel toont een overzicht van de zes regelingen en een aantal belangrijke kengetallen van deze regelingen.

	Aantal aanvragen per jaar (gemiddeld per jaar)	Totaal aantal aanvragen 2017-2021	Percentage gehonoreerde aanvragen/alle aanvragen	Totaal gehonoreerd bedrag per jaar (gemiddeld)	Totaal gehonoreerd bedrag 2017-2021	Totaal aantal beoogde uitvoeringen
Productiesubsidie	357,8	1.789	28%	€ 4.122.906	€ 20.614.530	20.133
Subsidie opdracht compositie en libretto	119,2	596	38%	€ 496.580	€ 2.482.900	7240
Reeks compositie-opdrachten	11	33	70%	€ 650.417	€ 1.951.250	onbekend
Werkbijdrage muzikauteurs	257	1.285	32%	€ 728.100	€ 3.640.500	onbekend
Werkbijdrage theatertekst	27,6	138	51%	€ 181.500	€ 907.500	onbekend
Programma Urban Projecten	118,25	473	34%	€ 487.937	€ 1.951.748	onbekend

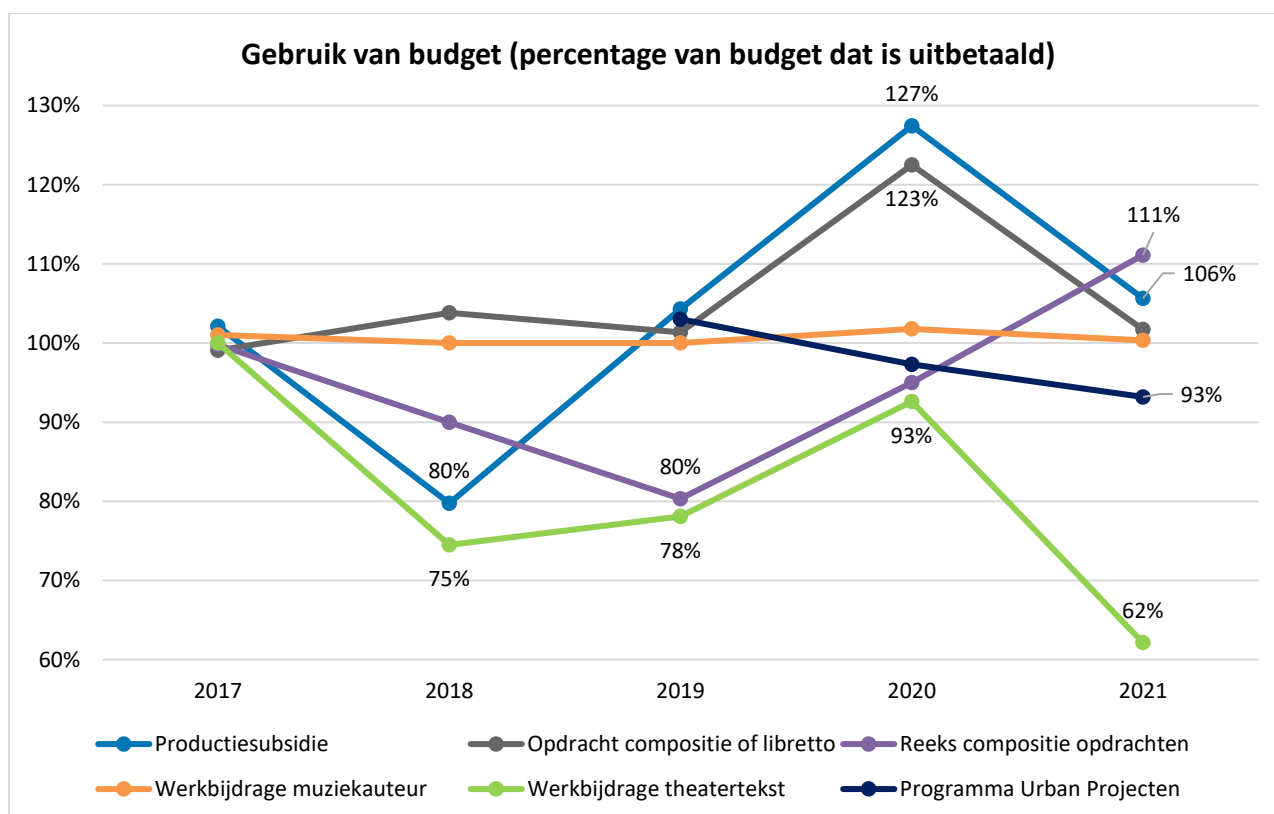
De productiesubsidie is de grootste regeling qua aanvragers (358 jaarlijks) en bedragen (gemiddeld 4 miljoen jaarlijks), maar heeft ook de laagste honoreringsratio (28% van aanvragers). De kleinste regeling v.w.b. de bedragen is de werkbijdrage theatertekst. Reeks compositieopdrachten heeft een klein aantal aanvragen, maar grote bedragen (want er wordt voor een reeks aangevraagd).

Per regeling wordt jaarlijks (bij regelingen in rondes: per ronde) een subsidieplafond ingesteld (maximaal te honoreren budget). De figuur hieronder toont de ontwikkeling van de subsidieplafonds per regeling in de periode 2017-2021. *Let op: omdat de productiesubsidie een relatief hoger subsidieplafond heeft dan de overige regelingen, is deze op een andere schaal (as) weergegeven.*

Te zien is dat de subsidieplafonds van de opdracht compositie of libretto, reeks compositie opdrachten, werkbijdrage theatertekst en urban projecten niet of weinig schommelen gedurende de jaren. Jaarlijks is dus ongeveer hetzelfde budget beschikbaar geweest voor subsidie. Opvallend is de bijna verdubbeling van het subsidieplafond van de werkbijdrage muzikanteur in 2020 en de uitschieter van productiesubsidie in 2020.

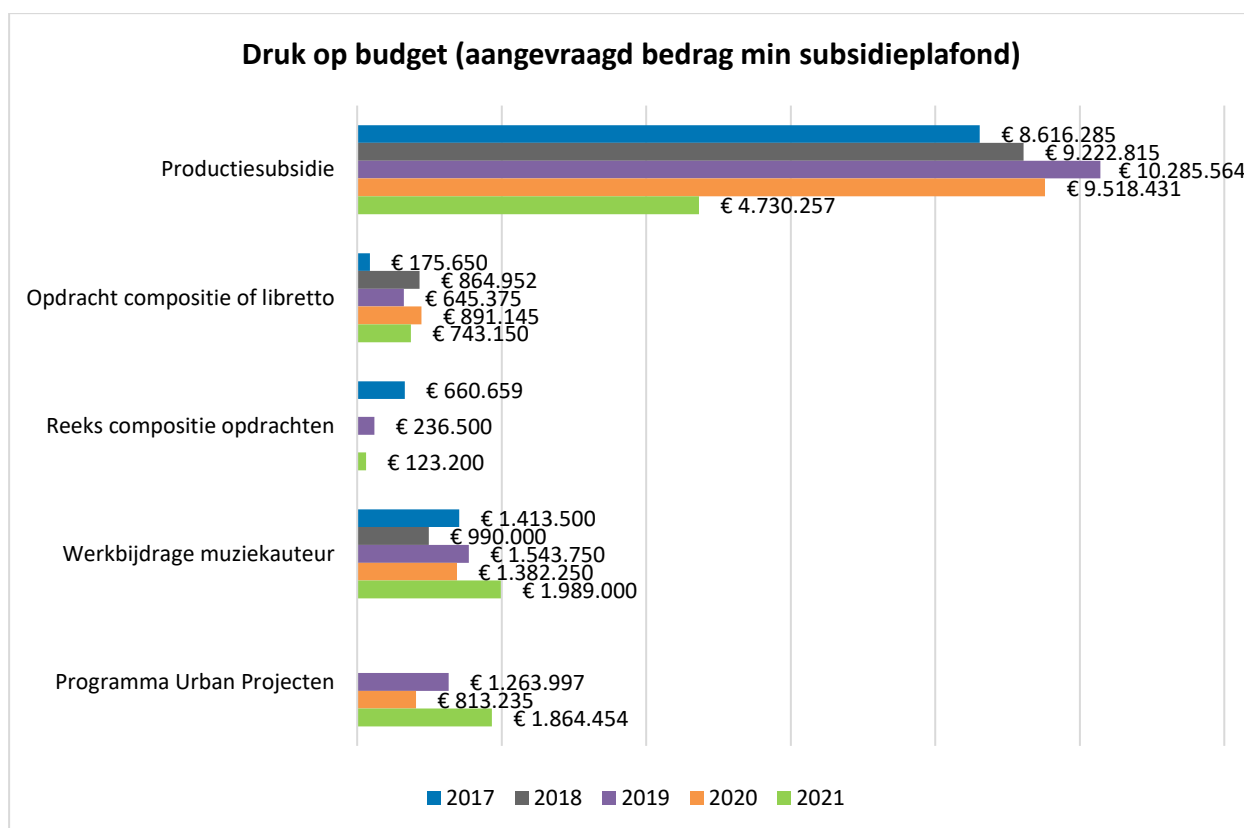
De figuur hierna toont hoeveel jaarlijks is uitbetaald van het budget. De exacte percentages zijn enkel getoond bij de jaren waarin het gebruik van het budget hoger is dan 105% of lager dan 95%.

Wat we zien per regeling:

- De productiesubsidie schommelt sterk: in 2018 werd 80% van het budget gebruikt, in 2020 127%. De schommelingen hebben waarschijnlijk te maken met de momenten van verstrekking, waardoor bijvoorbeeld een individuele aanvraag in het jaar van uitbetaling valt, maar de subsidie vanuit het voorafgaande jaar komt.
- Het gebruik van de opdracht compositie of libretto is rond de 100%, met een iets hoger gebruik in 2020. Het gebruik van de reeks is in 2019 relatief laag (80%), in de andere jaren is het wel volledig uitbetaald.
- Het beschikbare budget voor de werkbijdrage theatertekst wordt behalve in 2017 niet volledig gebruikt. Met name in 2018, 2019 en 2021 wordt een relatief laag percentage van het budget daadwerkelijk uitgekeerd.
- De werkbijdrage muzikanteur wordt jaarlijks nagenoeg volledig gebruikt, zonder bijzonderheden.
- Het gebruik van het budget van het programma urban projecten daalt licht. Dit betekent dat het budget in 2019 werd gebruikt, in 2020 nagenoeg volledig werd gebruikt en in 2021 slechts voor 93% werd gebruikt.
- In een aantal jaren is sprake van een hogere besteding dan het vooraf vastgestelde budget (>100%). Dit is het geval wanneer het FPK op een later punt heeft besloten het subsidiebudget op te hogen.

De figuur hierna toont de druk op het budget per regeling. De druk op het budget is berekend door het totale beschikbare budget (het subsidieplafond) af te trekken van het totale aangevraagde bedrag. *NB. De werkbijdrage theatertekst is niet in dit overzicht opgenomen, omdat theaterauteurs in hun subsidieaanvraag geen specifiek bedrag aanvragen en het toegekende budget bij honorering wordt bepaald door het FPK.*

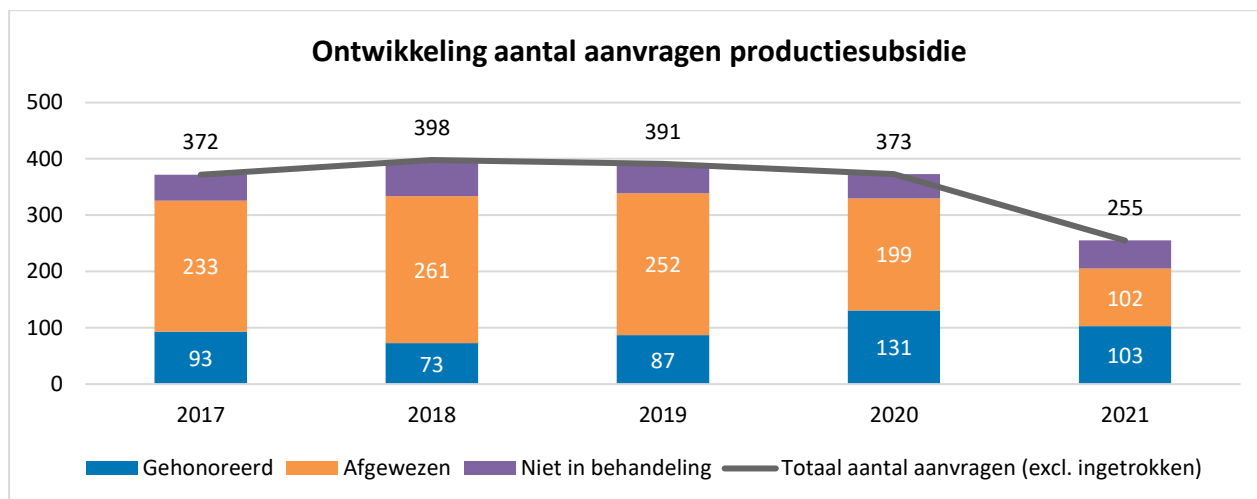

Te zien is dat er veel druk staat op het budget van de productiesubsidie: er wordt veel meer subsidie aangevraagd dan het subsidieplafond. Ook bij de werkbijdrage muzikanteur, het programma urban projecten en de opdrachtregeling staat druk op het budget.

Productiesubsidie

Aanvragen

Onderstaande figuur toont de ontwikkeling van het aantal aanvragen voor productiesubsidie in de periode 2017-2021. De tabel toont het percentage gehonoreerde aanvragen, ten opzichte van alle aanvragen en ten opzichte van de in behandeling genomen aanvragen.

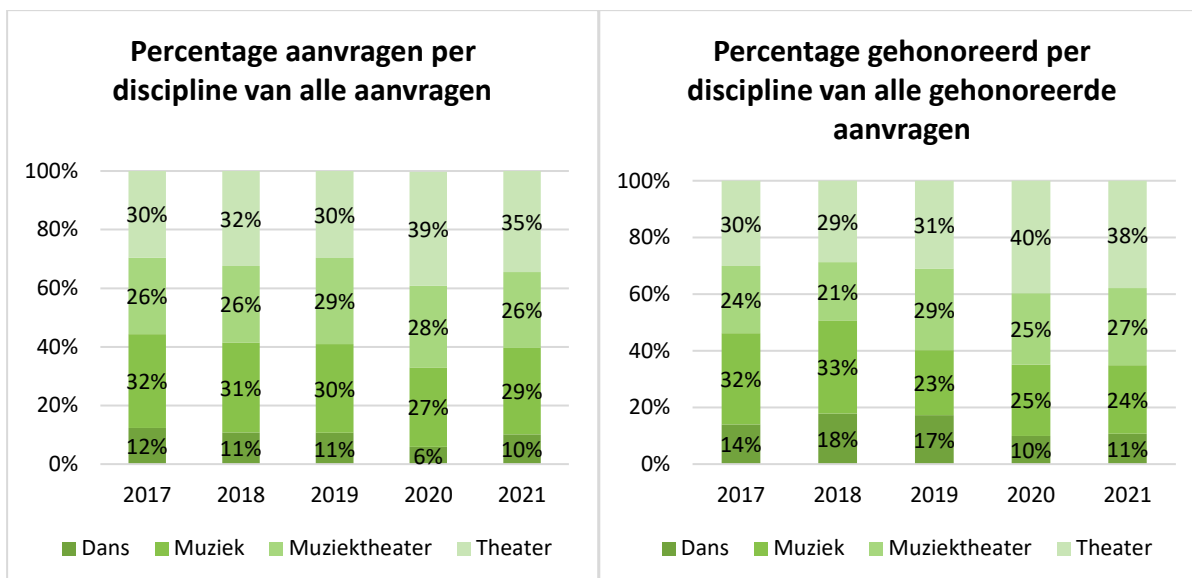
Het aantal aanvragen is stabiel in de periode 2017-2020. Er zijn relatief minder aanvragen in 2021. Te zien is dat in 2017-2019 in absolute en relatieve zin een stuk minder aanvragen werd gehonoreerd.

	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Percentage gehonoreerde aanvragen (t.o.v. alle aanvragen)	25%	18%	22%	35%	40%	28%
Percentage gehonoreerde aanvragen (t.o.v. in behandeling genomen aanvragen)	29%	22%	26%	40%	50%	33%

In totaal wordt van de in behandeling genomen aanvragen 33% gehonoreerd, van alle aanvragen 28%. In 2018 is het honoreringspercentage relatief laag, op 22% t.o.v. in behandeling genomen aanvragen. In 2020 en 2021 ligt het percentage gehonoreerde aanvragen relatief hoog (40% en 50%).

Uitsplitsing naar disciplines

Onderstaande figuren tonen de relatieve onderverdeling van aanvragen en gehonoreerde aanvragen naar disciplines.

De meeste (gehonoreerde) aanvragen vallen binnen de discipline theater, de minste aanvragen binnen dans. De verdeling is relatief stabiel gebleven sinds 2017. In de figuur rechts is te zien dat de verdeling van disciplines over gehonoreerde aanvragen, in verhouding staat tot de verdeling van disciplines over het totaal aantal aanvragen. Dit betekent dat per discipline een proportioneel aantal aanvragen wordt gehonoreerd.

Overlap met subsidie opdracht compositie en libretto

Het FPK houdt bij wanneer een aanvrager van de productiesubsidie, ook tegelijk een aanvraag indient voor de subsidie opdracht compositie en libretto.

	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Aantal aanvragers die ook opdracht compositie aanvragen	105	119	122	112	71	529
% van totaal	28%	30%	31%	30%	28%	30%
Aantal honoreringen	24	26	31	41	31	153
% van honoreringen	26%	36%	36%	31%	30%	31%

In totaal doet gemiddeld 30% van de aanvragers van de productiesubsidie, tegelijkertijd ook een aanvraag voor de opdrachsubsidie. Deze aanvragers zijn goed voor 31% van de gehonoreerde aanvragen. Het is niet bekend in hoeverre deze aanvragers ook gehonoreerd worden bij de opdrachsubsidie.

Eerste aanvragers

De tabel hieronder toont hoeveel aanvragen zijn gedaan door makers die voor het eerst bij het FPK aanvragen.

	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Aantal aanvragers die voor de eerste keer aanvragen	104	111	105	87	80	487
Percentage eerste aanvragers	28,0%	27,9%	26,9%	23,3%	31,4%	27,2%

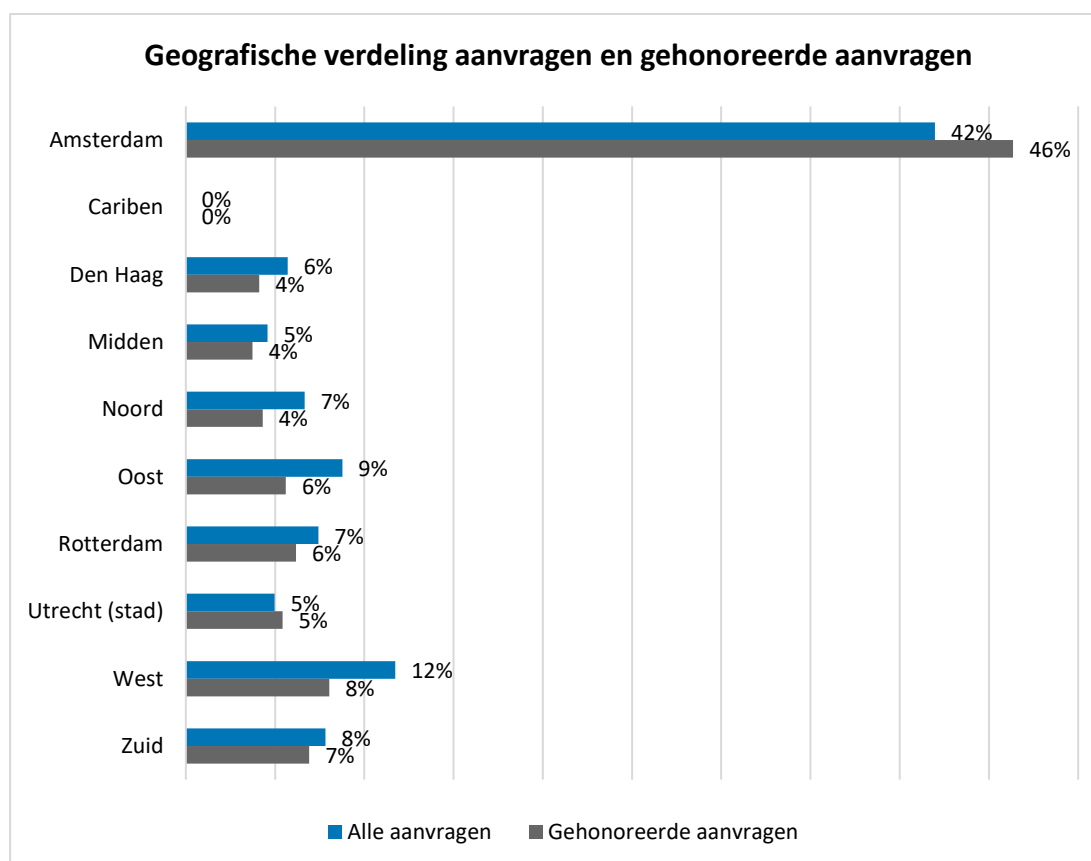
Aantal gehonoreerde eerste aanvragen	14	10	9	19	20	72
Percentage van alle gehonoreerde aanvragen dat een eerste aanvraag betreft	15%	14%	10%	15%	19%	15%
Percentage van eerste aanvragen dat gehonoreerd wordt	13,5%	9,0%	8,6%	21,8%	25,0%	14,8%

Gemiddeld 27% van de aanvragen is een eerste aanvraag, gemiddeld 15% van de gehonoreerden is een eerste aanvraag. Dit betekent dat eerste aanvragers gemiddeld minder vaak worden gehonoreerd dan niet-eerste aanvragers.

Daarnaast is het aantal eerste aanvragers relatief gelijk gebleven in de periode 2017-2021 (met een uitzondering in 2020), terwijl meer eerste aanvragen gehonoreerd worden. Dus het percentage gehonoreerde eerste aanvragen stijgt.

Geografische spreiding: vestigingsplaats aanvrager

Onderstaande figuur toont de verdeling van waar aanvragen (totaal en gehonoreerd) vandaan komen, in totaal in de periode 2017-2021. De tabel toont het percentage van de aanvragen in een regio dat gehonoreerd wordt.

	Amsterdam	Caribisch deel v.h. Koninkrijk	Den Haag	Midden	Noord	Oost	Rotterdam	Utrecht (stad)	West	Zuid
Percentage dat gehonoreerd wordt per regio	33%	33%	22%	24%	19%	19%	25%	33%	20%	26%

Van de aanvragen komt gemiddeld 42% uit Amsterdam, 12% uit West, de rest <10%.

Relatief veel van de aanvragen uit Amsterdam, de Cariben en Utrecht worden gehonoreerd (33%). In Noord, Oost en West (19%, 19% en 20%) is dit het laagst.

Geografische spreiding: speelbeurten

De tabel hieronder toont de geografische spreiding van waar voorgenomen uitvoeringen plaatsvinden van gehonoreerde aanvragers.

	Amsterdam	Buitenland	Den Haag	Midden	Noord	Oost	Rotterdam	Utrecht (stad)	West	Zuid
Percentage voorgenomen uitvoeringen per regio	16%	8%	4%	8%	13%	11%	5%	6%	13%	15%

Van de voorgenomen uitvoeringen vindt 16% plaats in Amsterdam, 15% in de regio Zuid, 13% in de regio West en 13% in de regio Noord, 11% in de regio Oost, de rest <10%.¹⁶

Bedragen

Onderstaande tabel toont een aantal statistieken rondom de aangevraagde en gehonoreerde bedragen.

	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Subsidieplafond	€ 3.500.000	€ 3.675.000	€ 3.875.000	€ 4.750.000	€ 3.800.000	€ 19.600.000
Totaal aangevraagd bedrag	€ 12.116.285	€ 12.897.815	€ 14.160.564	€ 14.268.431	€ 8.530.257	€ 61.973.352
Gemiddeld aangevraagd bedrag per aanvraag	€ 32.571	€ 32.407	€ 36.216	€ 38.253	€ 33.452	€ 34.641

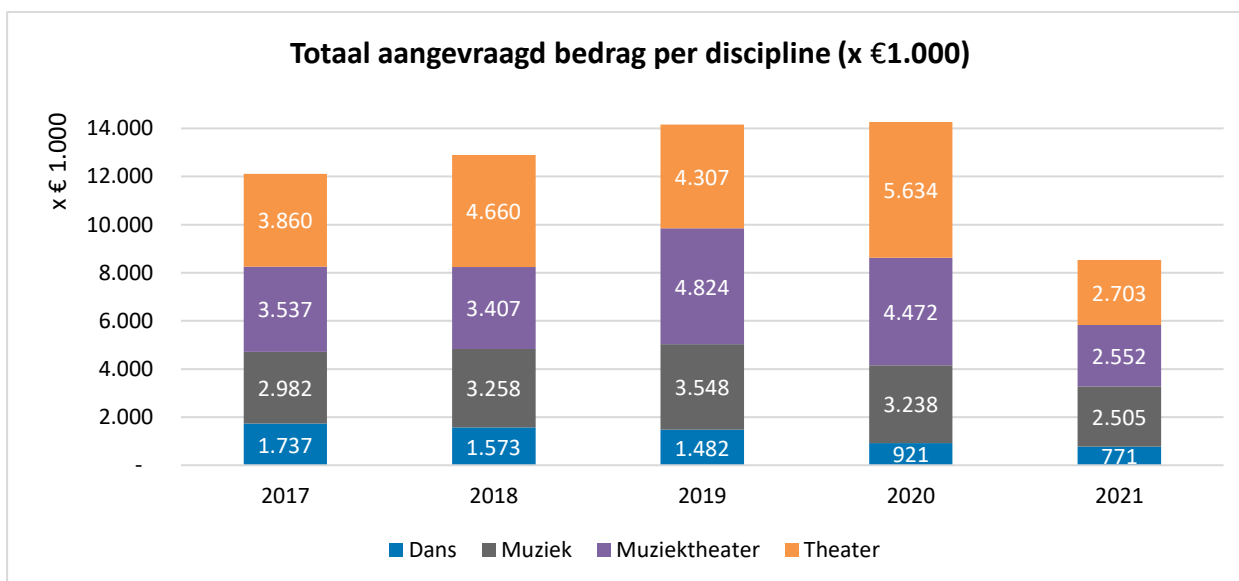
¹⁶ Om de spreiding goed weer te geven, is één aanvraag niet meegenomen in deze tabel. Het betreft een aanvrager die digitale kijkers als speelbeurten rekent en daarom 4.480 speelbeurten beoogde, waarvan een groot deel internationaal.

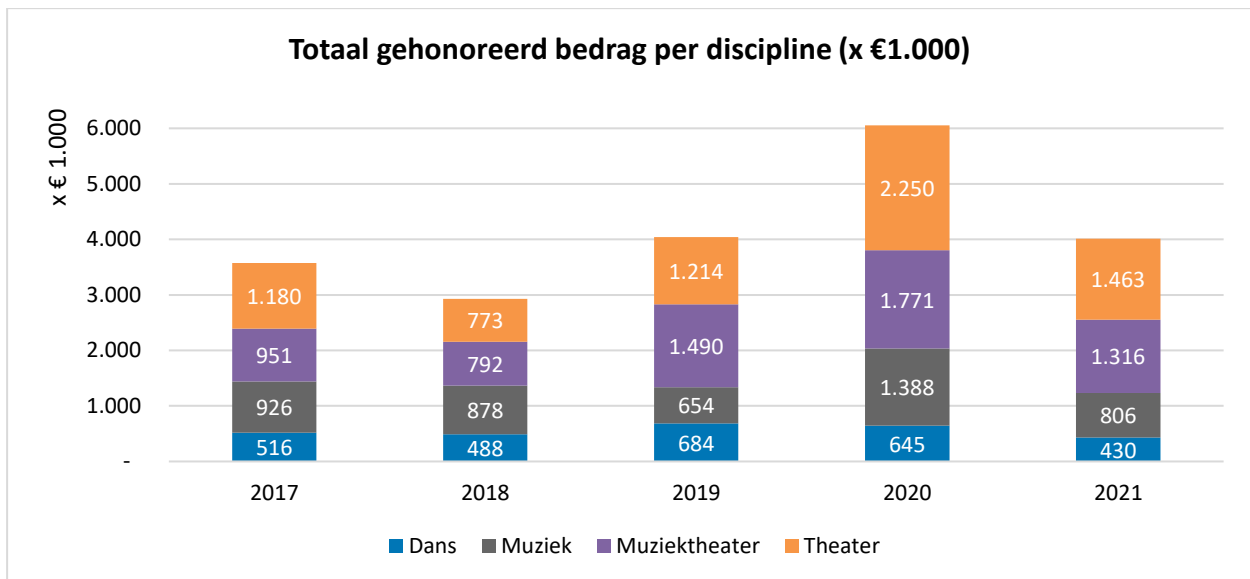
Totaal gehonoreerd bedrag	€ 3.573.575	€ 2.931.196	€ 4.041.660	€ 6.053.540	€ 4.014.559	€ 20.614.530
Percentage gehonoreerd/aangevraagd	29%	23%	29%	42%	47%	33%
Gemiddeld toegekend bedrag per gehonoreerde aanvraag	€ 38.426	€ 40.153	€ 46.456	€ 46.210	€ 38.976	€ 42.330
Maximaal gehonoreerd bedrag voor een aanvraag	€ 79.500	€ 102.090	€ 105.000	€ 129.150	€ 99.715	

Het gemiddelde aangevraagde bedrag per aanvraag ligt lager (ca. 34k) dan het gemiddelde toegekende bedrag per aanvraag (ca. 42k). Verder is te zien dat het percentage dat wordt gehonoreerd t.o.v. het totale aangevraagde bedrag, is toegenomen en hoger ligt in 2020 (42%) en 2021 (47%) dan in 2017 (29%), 2018 (23%) en 2019 (29%).

Uitsplitsing naar disciplines

Onderstaande figuren tonen het totaal aangevraagde bedrag en totaal gehonoreerde bedrag per discipline.

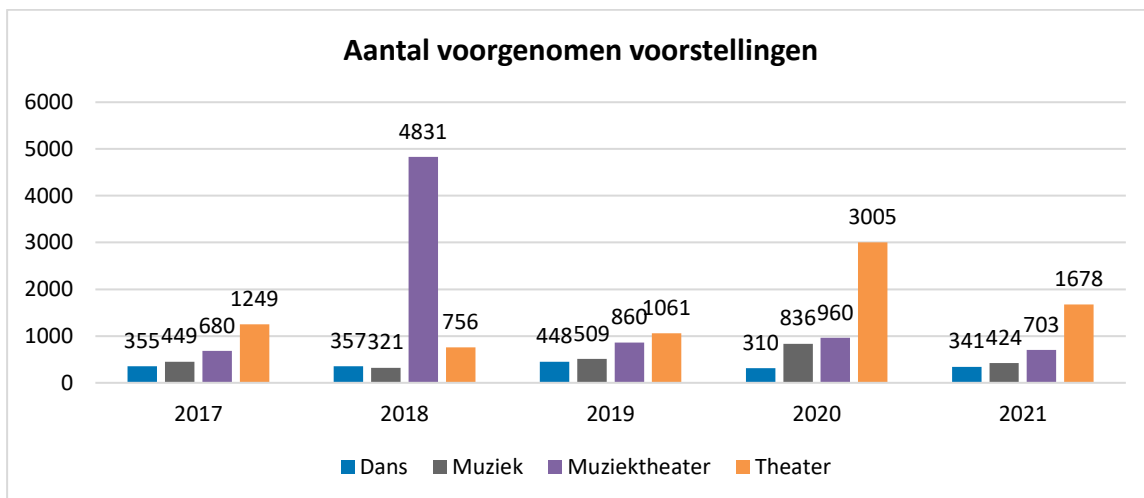

In totaal wordt het meest aangevraagd voor theater en muziektheater, deze twee disciplines krijgen ook het grootste deel van het budget toegekend.

Voorstellingen

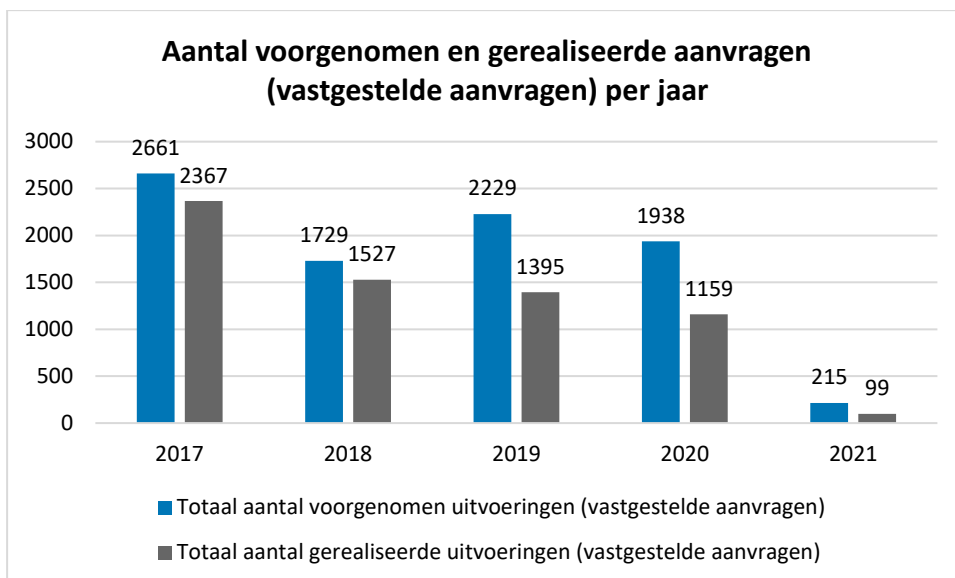
Onderstaande figuur toont het aantal voorstellingen dat gehonoreerde aanvragers beogen op te voeren.

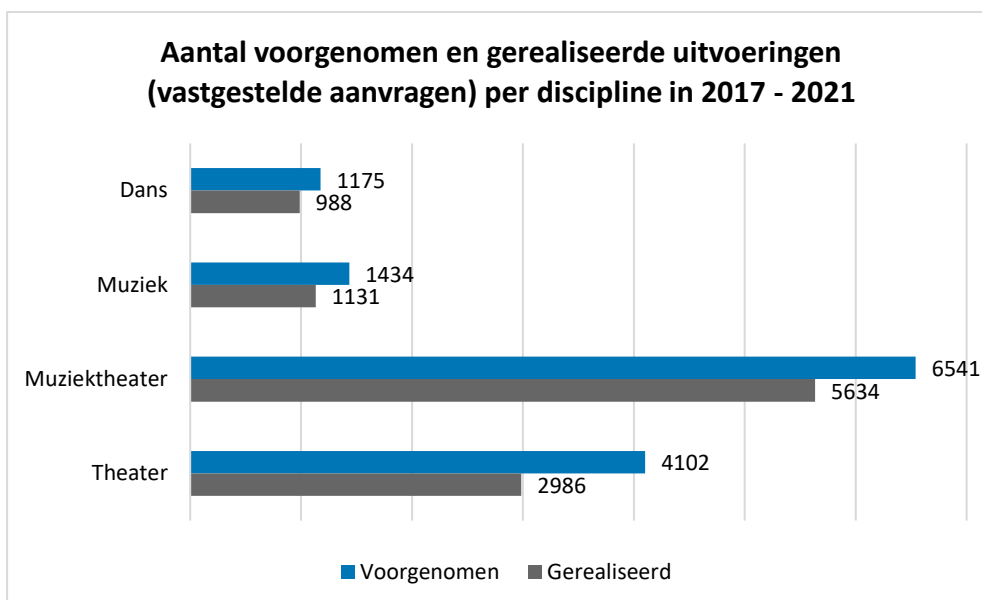
Over het algemeen vallen het meest aantal voorgenomen voorstellingen binnen theater, met één uitschieter bij muziektheater in 2018. Deze uitschieter is veroorzaakt door één aanvraag, die 4.480 voorstellingen beoogde. Dit betreft een aanvrager die digitale kijkers als speelbeurten rekent. Van alle gehonoreerde aanvragen, zijn er 10 aanvragers die meer dan 100 voorstellingen beogen.

Aantal gerealiseerde voorstellingen

De figuur hieronder toont het aantal voorgenomen en gerealiseerde aanvragen van gehonoreerde aanvragen die reeds verantwoording hebben ingediend bij het FPK. De hierboven genoemde uitschieter is niet in deze figuur opgenomen.

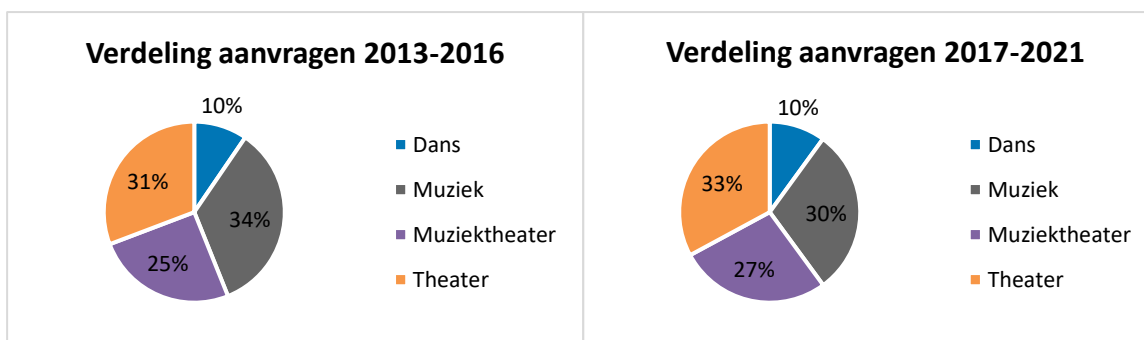
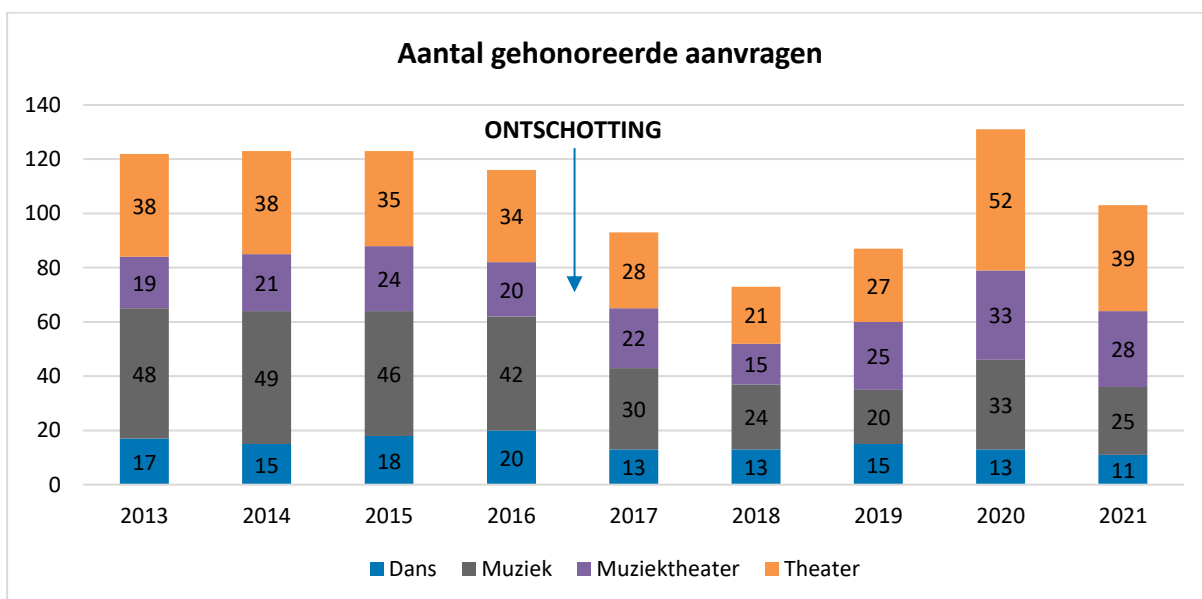
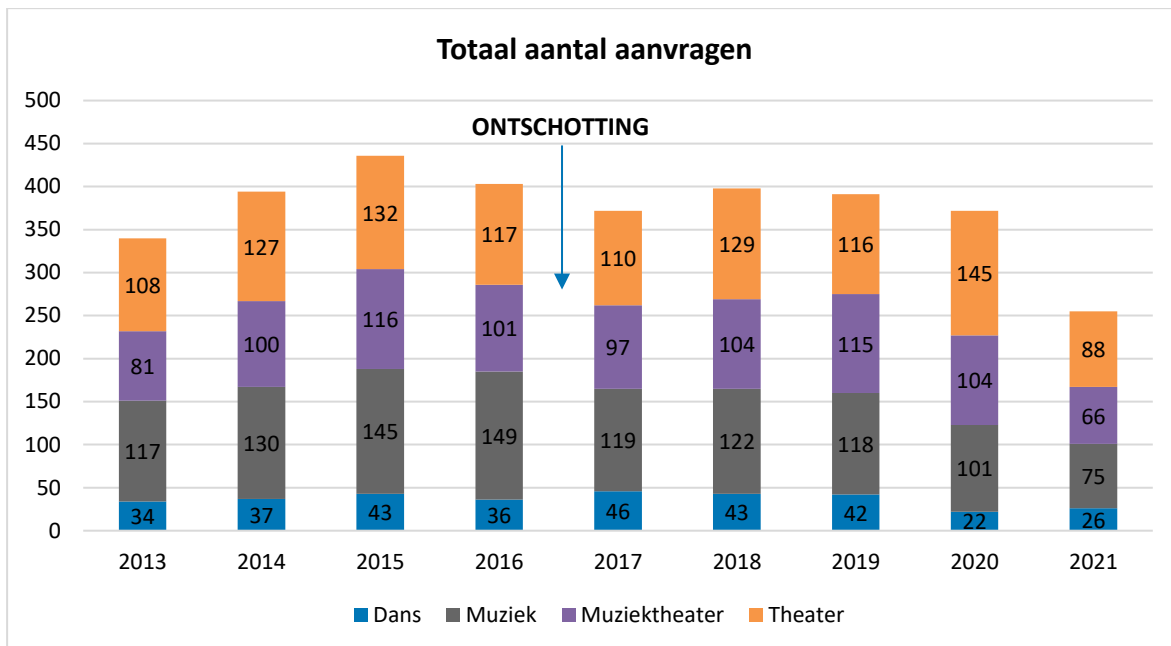
De figuur hieronder toont per discipline het aantal voorgenomen en gerealiseerde uitvoeringen van gehonoreerde aanvragen die reeds verantwoording hebben ingediend bij het FPK.

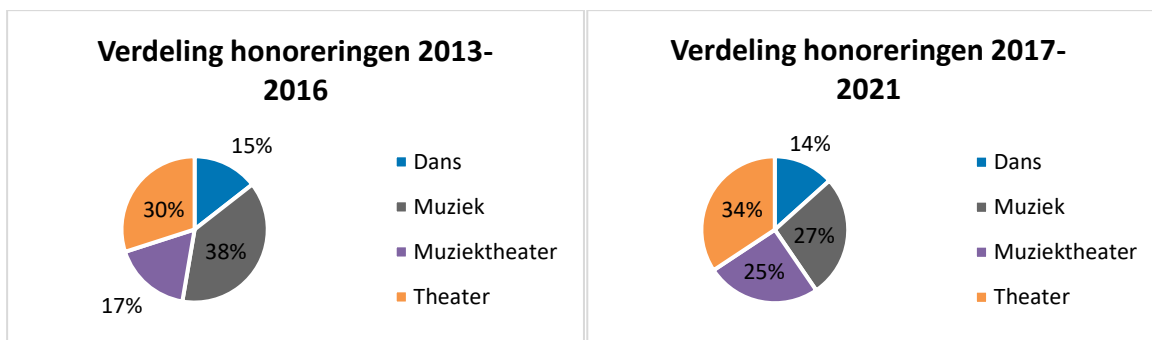

De figuur toont dat het grootste aantal voorgenomen en gerealiseerde uitvoeringen in de discipline muziektheater en theater vallen. Binnen dans en muziek worden relatief minder opvoeringen beoogd en gerealiseerd.

Effect ontschotting

De figuren hieronder tonen de ontwikkeling van het aantal aanvragen per discipline en het aantal gehonoreerde aanvragen per discipline.

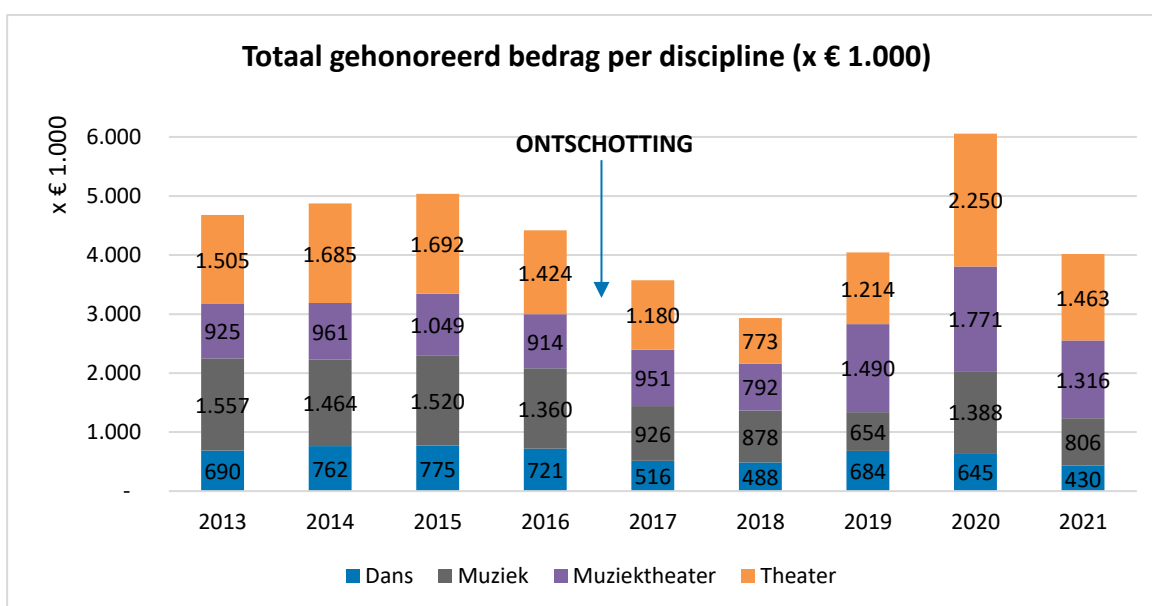

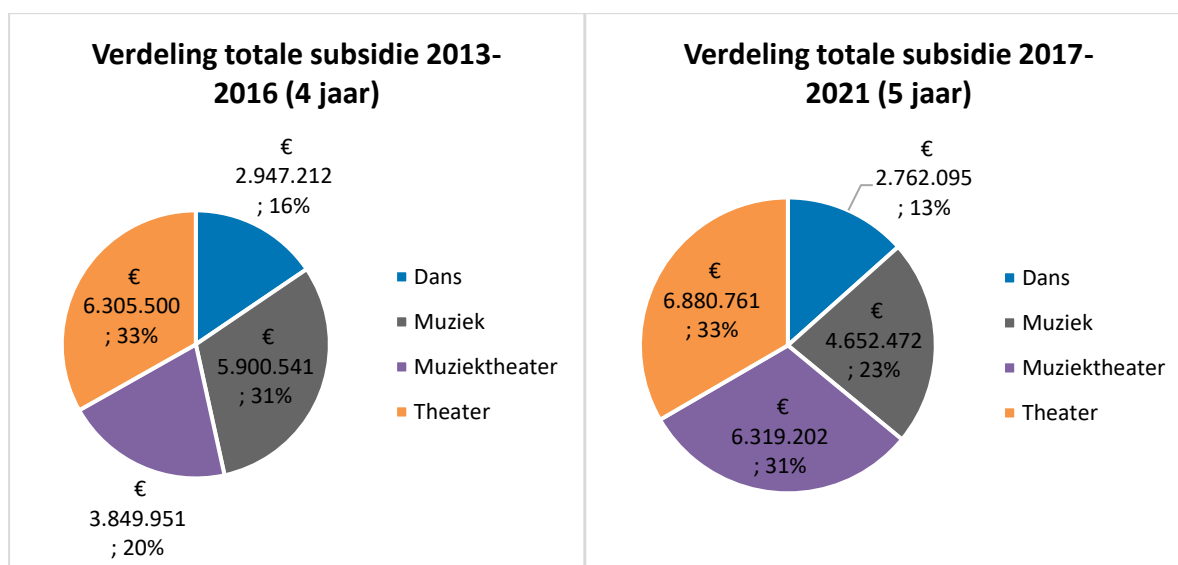

Te zien is dat het aantal aanvragen per discipline in de periode voor de ontschotting en na de ontschotting op vergelijkbare wijze schommelt zonder grote uitschieters. Hetzelfde geldt voor het aantal honoreringen per discipline.

In totaal is te zien dat in de periode 2013-2016 relatief meer aanvragen voor muziek waren dan na de ontschotting. In die periode werden ook relatief meer aanvragen voor muziek en voor dans gehonoreerd. In de periode na de ontschotting is de verdeling van honoreringen meer proportioneel aan de verdeling van aanvragen.

De figuren hierna tonen hoeveel subsidie per discipline is uitbetaald door het FPK, voor en na de ontschotting.

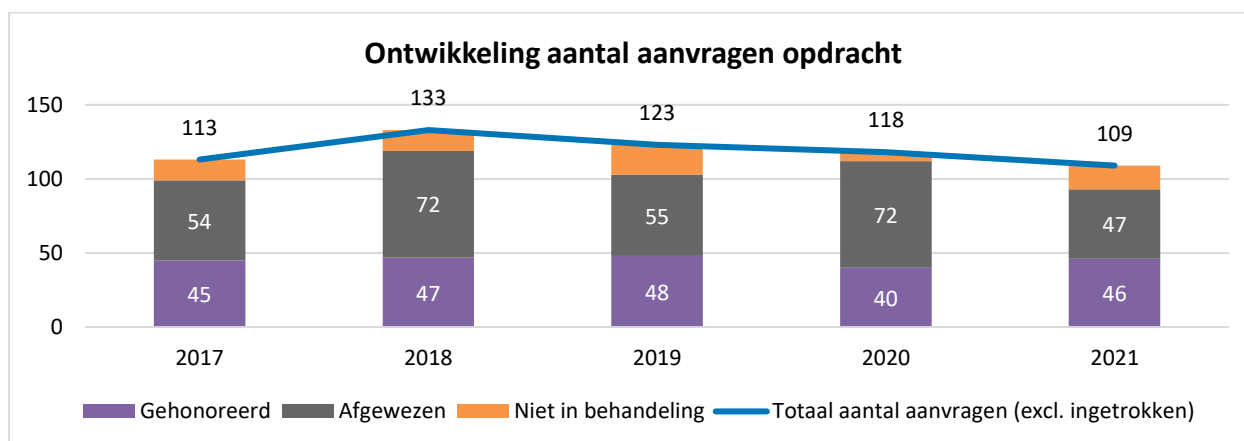

Na de ontschotting is een groter deel van de subsidie naar muziektheater gegaan (31%) en een kleiner deel van de subsidie naar muziek (23%). Verder is de verdeling van het bedrag nagenoeg gelijk gebleven.

Opdracht compositie of libretto

Aanvragen

Onderstaande figuur toont de ontwikkeling van het aantal aanvragen voor de subsidie opdracht compositie of libretto in de periode 2017-2021. De tabel daaronder toont het percentage gehonoreerde aanvragen, ten opzichte van alle aanvragen en ten opzichte van de in behandeling genomen aanvragen.

	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Percentage gehonoreerde aanvragen (t.o.v. alle aanvragen)	40%	35%	39%	34%	42%	38%
Percentage gehonoreerde aanvragen (t.o.v. in behandeling genomen aanvragen)	45%	39%	47%	36%	49%	43%

Het aantal aanvragen en honoreringen is in de periode 2017-2021 relatief stabiel gebleven.

Eerste aanvragers

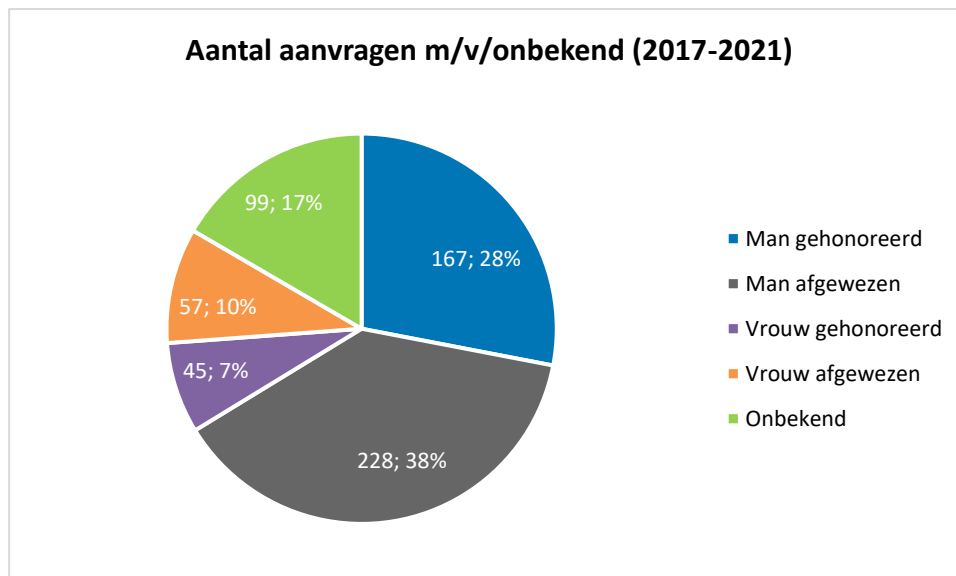
De tabel hieronder toont hoeveel aanvragen zijn gedaan door makers die voor het eerst bij het FPK aanvragen.

	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Aantal aanvragers die voor de eerste keer aanvragen	36	40	41	28	34	179
Percentage eerste aanvragers	31,9%	30,1%	33,3%	23,7%	31,2%	30,0%
Aantal gehonoreerde eerste aanvragen	9	9	10	5	8	41
Percentage van alle gehonoreerde aanvragen dat een eerste aanvraag betreft	20,0%	19,1%	20,8%	12,5%	17,4%	18,1%
Percentage van eerste aanvragen dat gehonoreerd wordt	25,0%	22,5%	24,4%	17,9%	23,5%	22,9%

Circa 30% van de aanvragen zijn eerste aanvragers, slechts 18% van het totaal aantal aanvragen wordt echter aan eerste aanvragers toegekend. 23% van eerste aanvragen wordt gehonoreerd.

Verdeling man/vrouw

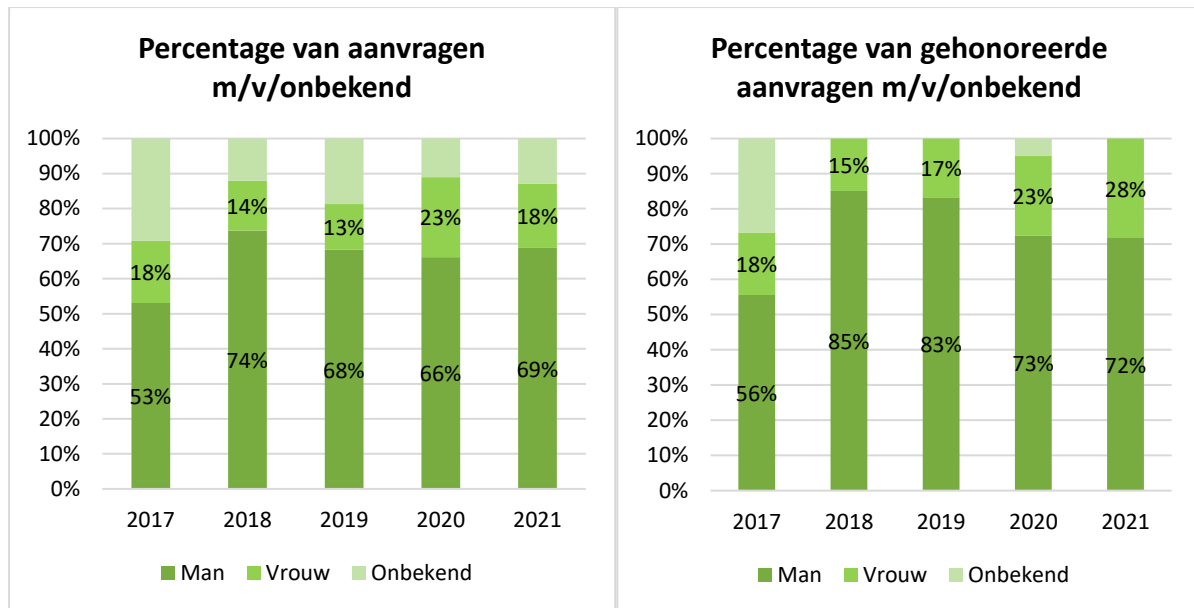
Onderstaande figuur toont de verdeling van het aantal aanvragen voor mannelijke en vrouwelijke componisten in de periode 2017-2021 (van ca. 17% van de aanvragen is het geslacht onbekend). Gemiddeld zijn er veel meer mannelijke componisten voor wie wordt aangevraagd (ten minste 395, 66% van het totaal aantal aanvragen). Het aantal vrouwelijke componisten voor wie wordt aangevraagd is ten minste 102 (17% van het totaal).

De figuren hieronder tonen de ontwikkeling van de man-vrouw verhouding van componisten.¹⁷ De figuur links toont de verhouding van aanvragen voor een mannelijke of vrouwelijke componist. Het aantal vrouwelijke componisten voor wie wordt aangevraagd is stabiel gebleven in de laatste vijf jaar, met een iets hoger percentage in 2020 (23% van totaal aantal aanvragen).

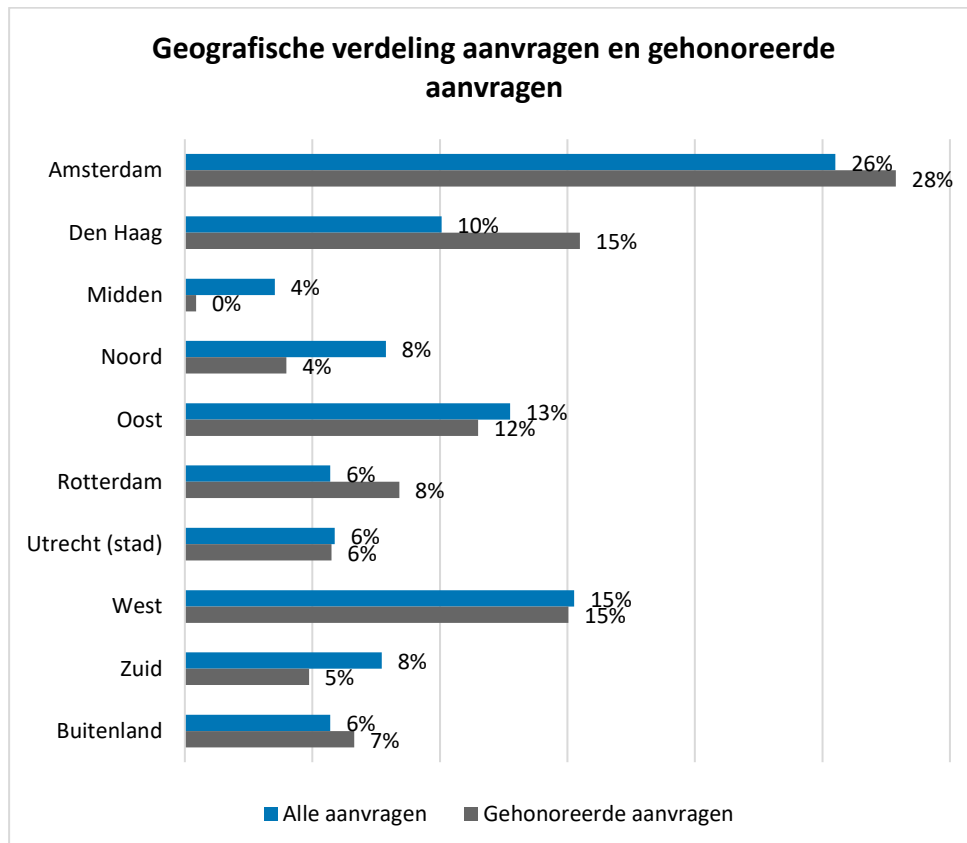
¹⁷ Het FPK is bezig met de overgang naar registratie van vrouw, man en non-binair.

De figuur rechts toont welk percentage van de gehonoreerde aanvragen voor een mannelijke componist is (gemiddeld 74%) en welk percentage voor een vrouwelijke componist (gemiddeld 20%). Te zien is dat het aandeel gehonoreerde aanvragen voor vrouwelijke componisten iets is toegenomen, terwijl het aantal aanvragen van vrouwen stabiel is gebleven.

Geografische spreiding: vestigingsplaats aanvrager

Onderstaande figuur toont de verdeling van waar aanvragen (totaal en gehonoreerd) vandaan komen, in totaal in de periode 2017-2021. De tabel toont het percentage van de aanvragen in een regio dat gehonoreerd wordt.

De meeste aanvragers komen uit Amsterdam. De geografische verdeling is meer in balans dan bij bijv. de productiesubsidie, waar bijna de helft van de aanvragers uit Amsterdam komt.

	Amsterdam	Den Haag	Midden	Noord	Oost	Rotterdam	Utrecht (stad)	West	Zuid	Buitenland
Percentage dat gehonoreerd wordt per regio	41%	58%	5%	19%	34%	56%	37%	37%	24%	44%

Relatief veel aanvragen uit Den Haag en Rotterdam worden gehonoreerd. Relatief weinig aanvragen uit midden worden gehonoreerd.

Bedragen

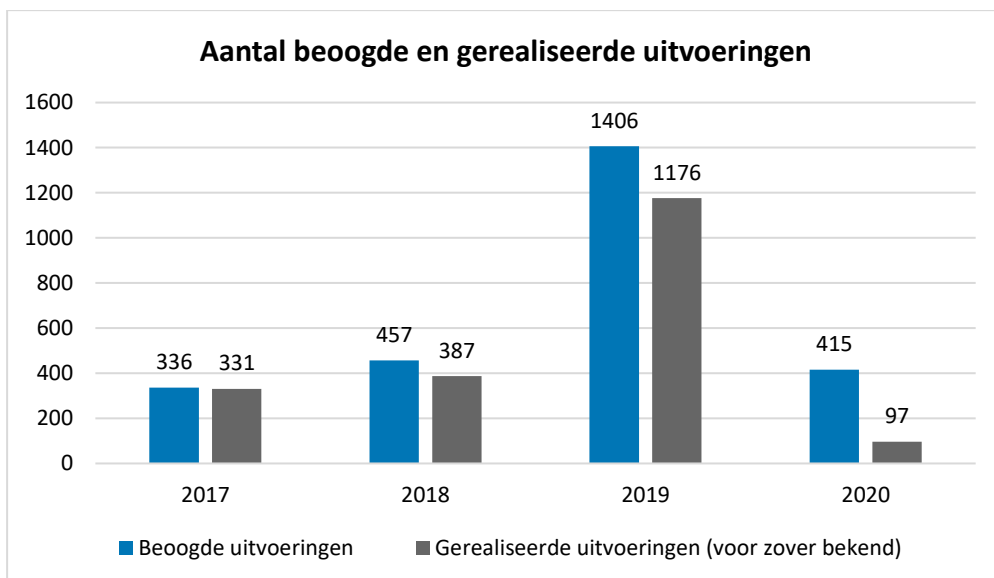
Onderstaande tabel toont een aantal statistieken rondom de aangevraagde en gehonoreerde bedragen.

	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Subsidieplafond	€ 450.000	€ 472.500	€ 475.000	€ 475.000	€ 475.000	€ 2.347.500
Totaal aangevraagd bedrag	€ 625.650	€ 1.337.452	€ 1.120.375	€ 1.366.145	€ 1.218.150	€ 5.667.772
Gemiddeld aangevraagd bedrag per aanvraag	€ 5.537	€ 10.056	€ 9.109	€ 11.578	€ 11.176	€ 9.510
Totaal gehonoreerd bedrag	€ 445.800	€ 490.600	€ 481.500	€ 581.900	€ 483.100	€ 2.482.900
Percentage gehonoreerd/aangevraagd	71%	37%	43%	43%	40%	44%
Gemiddeld toegekend bedrag per gehonoreerde aanvraag	€ 9.907	€ 10.438	€ 10.031	€ 14.548	€ 10.502	€ 10.986
Maximaal gehonoreerd bedrag voor een aanvraag	€ 23.000	€ 28.000	€ 23.000	€ 28.000	€ 23.000	

Het percentage gehonoreerd/aangevraagd is in 2017 relatief hoog, omdat in dat jaar 24 gehonoreerde aanvragers een aanvraagbedrag van €0 hebben. Dit is dus niet te vergelijken met de andere jaren.

Voorstellingen

Onderstaande figuur toont het aantal voorstellingen dat gehonoreerde aanvragers beogen op te voeren. Verder toont de figuur het aantal voorgenomen en gerealiseerde uitvoeringen (voor zover bekend). De aantallen zijn gebaseerd op de verantwoordingsinformatie die aanvragers aanleveren: nog niet alle aanvragers hebben dit gedaan (met name niet in de jaren 2020 en 2021). Dit betekent dat het mogelijk is dat er meer uitvoeringen zijn geweest dan inzichtelijk bij het FPK.

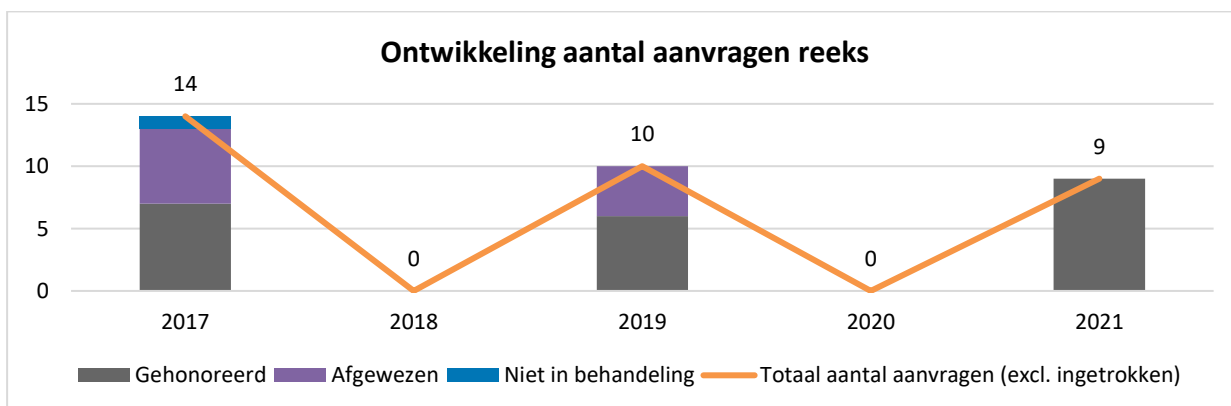

In 2019 is het aantal beoogde uitvoeringen relatief hoog vanwege één aanvrager die 919 uitvoeringen beoogde.

Reeks compositie of libretto

Aanvragen

Onderstaande figuur toont de ontwikkeling van het aantal aanvragen voor de subsidie reeks compositie of libretto in de periode 2017-2021. Deze subsidie kan eens in de twee jaar worden aangevraagd. De tabel toont het percentage gehonoreerde aanvragen, ten opzichte van alle aanvragen en ten opzichte van de in behandeling genomen aanvragen.

	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Percentage gehonoreerde aanvragen (t.o.v. alle aanvragen)	50%	nvt	60%	nvt	100%	42%
Percentage gehonoreerde aanvragen (t.o.v. in behandeling genomen aanvragen)	54%	nvt	60%	nvt	100%	43%

Het aantal aanvragen bij deze regeling is relatief laag. In 2021 werden alle aanvragen gehonoreerd.

Bedragen

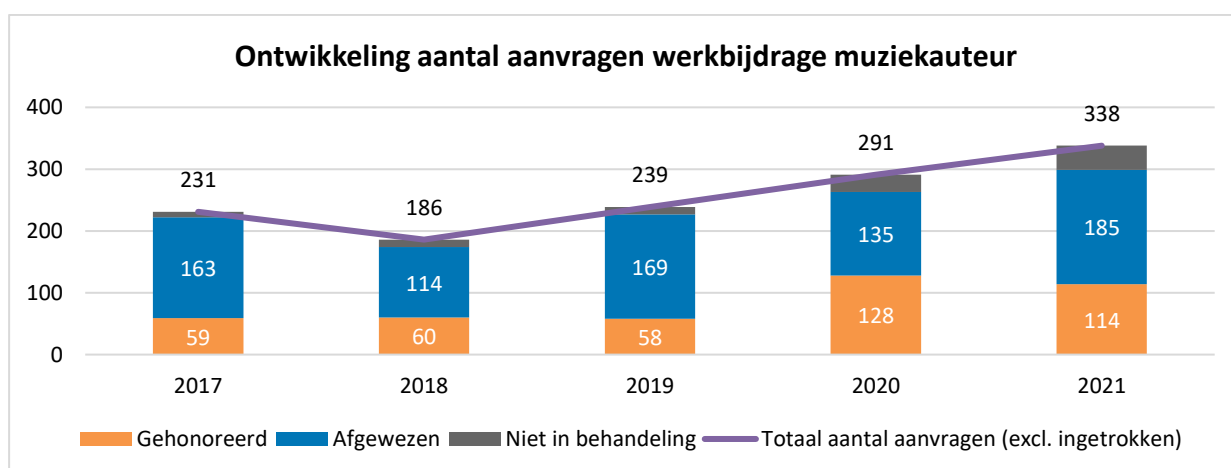
Onderstaande tabel toont een aantal statistieken rondom de aangevraagde en gehonoreerde bedragen.

	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Subsidieplafond	€ 600.000		€ 750.000		€ 675.000	€ 2.025.000
Totaal aangevraagd bedrag	€ 1.260.659		€ 986.500		€ 798.200	€ 3.045.359
Gemiddeld aangevraagd bedrag per aanvraag	€ 90.047		€ 98.650		€ 88.689	€ 92.284
Totaal gehonoreerd bedrag	€ 598.750		€ 602.500		€ 750.000	€ 1.951.250
Percentage gehonoreerd/aangevraagd	47%		61%		94%	64%
Gemiddeld toegekend bedrag per gehonoreerde aanvraag	€ 85.536		€ 100.417		€ 83.333	€ 88.693
Maximaal gehonoreerd bedrag voor een aanvraag	€ 130.000		€ 125.000		€ 100.000	

Werkbijdrage muzikanteur

Aanvragen

Onderstaande figuur toont de ontwikkeling van het aantal aanvragen voor een werkbijdrage voor muzikanteurs in de periode 2017-2021. De tabel toont het percentage gehonoreerde aanvragen, ten opzichte van alle aanvragen en ten opzichte van de in behandeling genomen aanvragen.

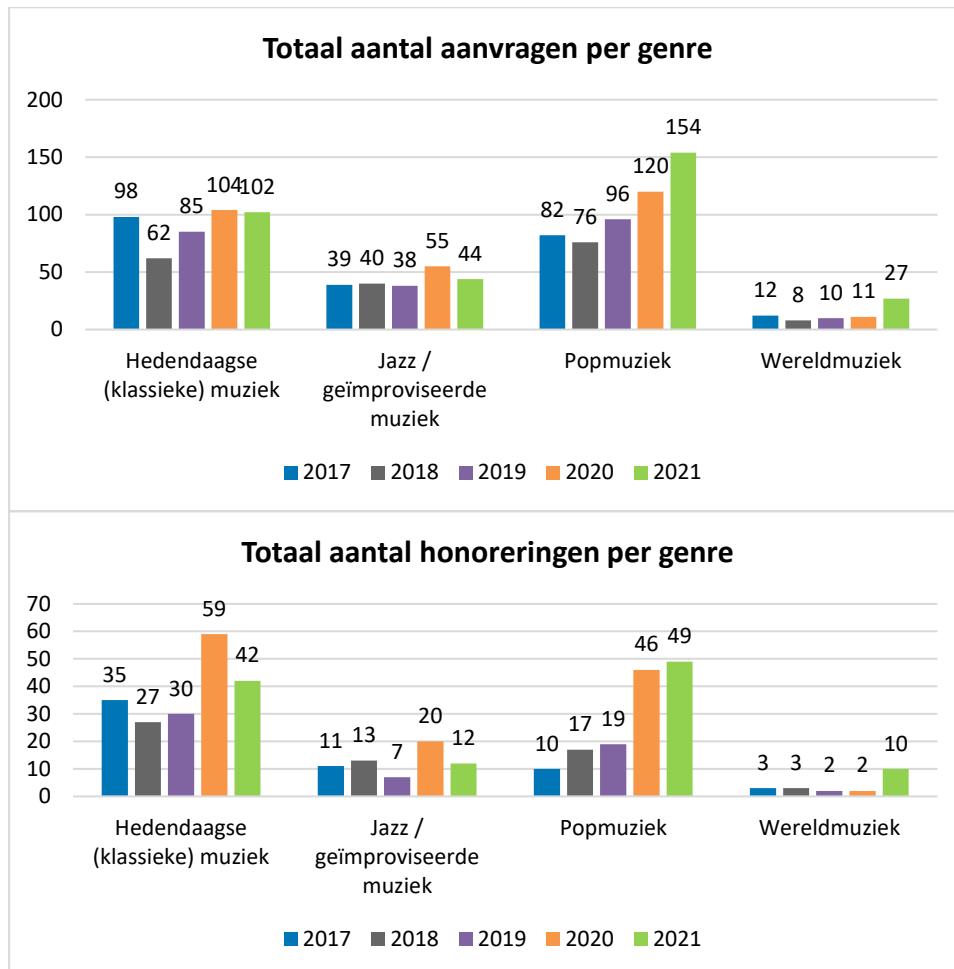

	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Percentage gehonoreerde aanvragen (t.o.v. alle aanvragen)	26%	32%	24%	44%	34%	32%
Percentage gehonoreerde aanvragen (t.o.v. in behandeling genomen aanvragen)	27%	34%	26%	49%	38%	35%

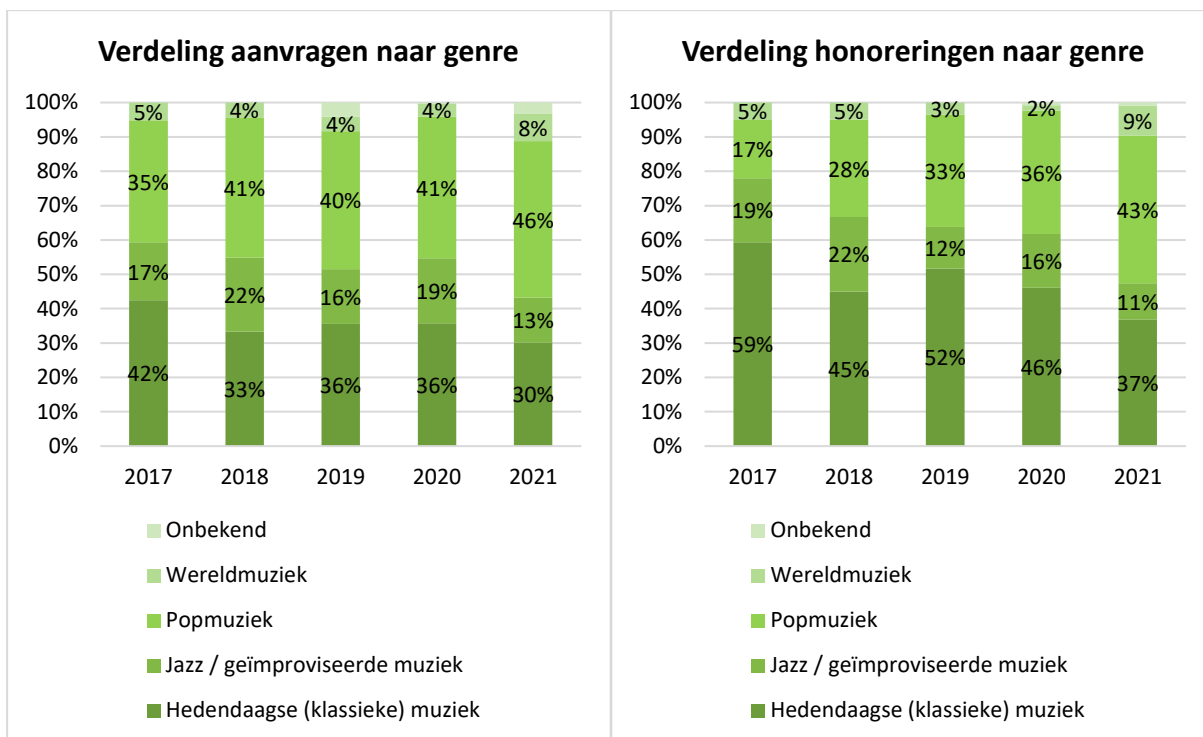
Te zien is dat het aantal aanvragen groeit sinds 2019. Het aantal honoreringen groeit in 2020 en 2021. Met name in 2020 werden relatief veel aanvragen gehonoreerd (49%).

Genres

De figuren hieronder tonen de ontwikkeling van het aantal aanvragen per genre en het totaal aantal honoreringen per genre. Te zien is dat het aantal aanvragen voor popmuziek stijgt, terwijl de overige genres relatief stabiel zijn.

De figuren hierna tonen de verdeling van de aanvragen naar genre.

Hierin is te zien dat hedendaagse (klassieke) muziek relatief vaker wordt toegekend dan de andere genres. Bijvoorbeeld: in 2019 schreef slechts 36% van de aanvragen dit genre, terwijl 52% van de honoreringen dit genre schreven.

Eerste aanvragers

De tabel hieronder toont hoeveel aanvragen zijn gedaan door makers die voor het eerst bij het FPK aanvragen.

	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Aantal aanvragers die voor de eerste keer aanvragen	92	74	98	112	142	518
Percentage eerste aanvragers	40%	40%	41%	38%	42%	40%
Aantal gehonoreerde eerste aanvragen	15	18	8	40	33	114
Percentage van alle gehonoreerde aanvragen dat een eerste aanvraag betreft	25%	30%	14%	31%	29%	27%
Percentage van eerste aanvragen dat gehonoreerd wordt	16%	24%	8%	36%	23%	22%

Bedragen

Onderstaande tabel toont een aantal statistieken rondom de aangevraagde en gehonoreerde bedragen.

	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Subsidieplafond	€ 490.000	€ 495.000	€ 532.000	€ 1.064.000	€ 1.032.000	€ 3.613.000
Totaal aangevraagd bedrag	€ 1.903.500	€ 1.485.000	€ 2.075.750	€ 2.446.250	€ 3.021.000	€ 10.931.500

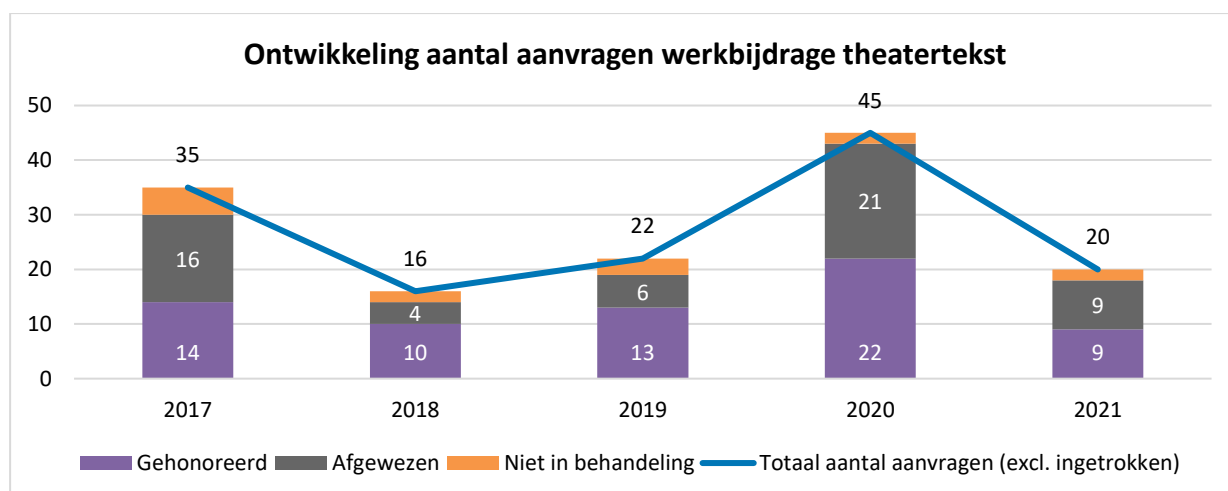
Gemiddeld aangevraagd bedrag per aanvraag	€ 8.240	€ 7.984	€ 8.685	€ 8.406	€ 8.938	€ 8.507
Totaal gehonoreerd bedrag	€ 495.000	€ 495.000	€ 532.000	€ 1.083.000	€ 1.035.500	€ 3.640.500
Percentage gehonoreerd/aangevraagd	26%	33%	26%	44%	34%	33%
Gemiddeld toegekend bedrag per gehonoreerde aanvraag	€ 8.390	€ 8.250	€ 9.172	€ 8.461	€ 9.083	€ 8.689
Maximaal gehonoreerd bedrag voor een aanvraag	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.500	€ 9.500	€ 9.500	

In 2020 en 2021 is het gehonoreerde bedrag nagenoeg verdubbeld ten opzichte van de voorgaande jaren.

Werkbijdrage theatertekst

Aanvragen

Onderstaande figuur toont de ontwikkeling van het aantal aanvragen voor werkbijdrage theaterteksten. De tabel toont het percentage gehonoreerde aanvragen, ten opzichte van alle aanvragen en ten opzichte van de in behandeling genomen aanvragen.

Het aantal aanvragen voor deze subsidie schommelt tussen de 16 (2018) en 45 (2020). In de periode 2017-2021 zijn in totaal 68 subsidieaanvragen gehonoreerd.

	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Percentage gehonoreerde aanvragen (t.o.v. alle aanvragen)	40%	63%	59%	49%	45%	51%
Percentage gehonoreerde aanvragen (t.o.v. in behandeling genomen aanvragen)	47%	71%	68%	51%	50%	58%

Jaarlijks wordt gemiddeld 51% van de aanvragen gehonoreerd. In 2018 was het aantal honorering het hoogst (63%), in 2017 het laagst (40%).

Eerste aanvragers

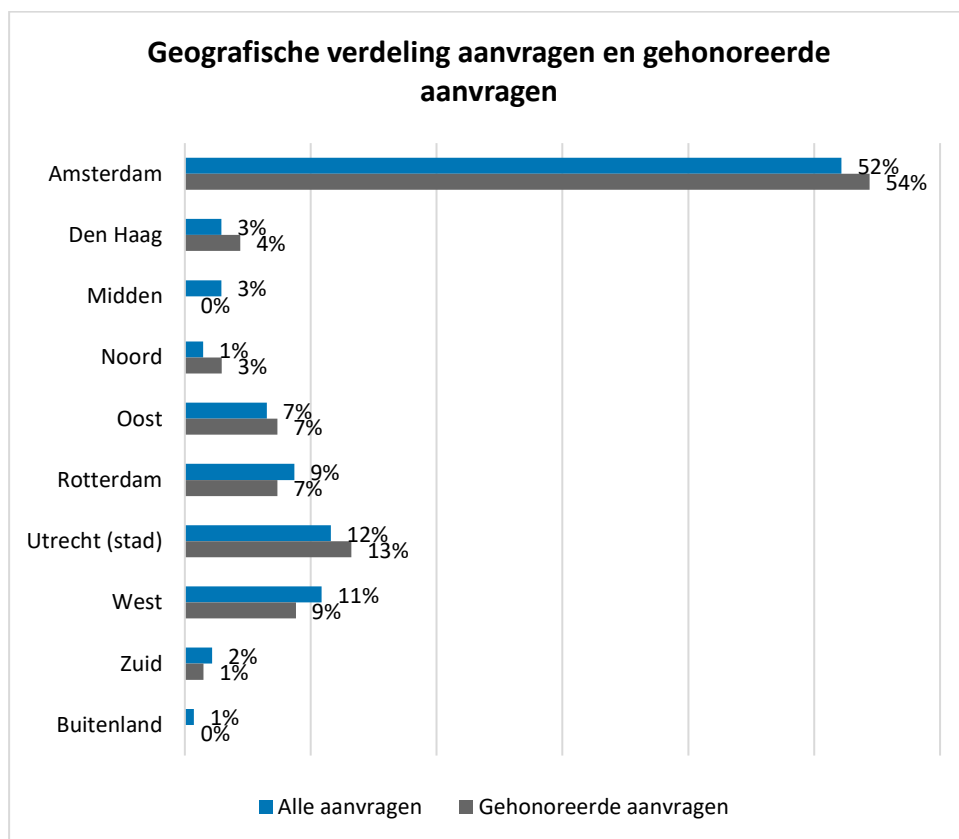
De tabel hieronder toont hoeveel aanvragen zijn gedaan door makers die voor het eerst bij het FPK aanvragen.

	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Aantal aanvragers die voor de eerste keer aanvragen	26	11	13	35	12	97
Percentage eerste aanvragers	74%	69%	59%	78%	60%	70%
Aantal gehonoreerde eerste aanvragen	8	6	5	16	6	41
Percentage van alle gehonoreerde aanvragen dat een eerste aanvraag betreft	57%	60%	38%	73%	67%	60%
Percentage van eerste aanvragen dat gehonoreerd wordt	31%	55%	38%	46%	50%	42%

Te zien is dat relatief veel aanvragers voor het eerst bij het FPK aanvragen. De verklaring hiervoor is dat een theaterauteur hoogstens eens in de twee jaar subsidie kan ontvangen uit deze regeling.

Geografische spreiding: vestigingsplaats aanvrager

Onderstaande figuur toont de verdeling van waar aanvragen (totaal en gehonoreerd) vandaan komen, in totaal in de periode 2017-2021. De tabel toont het percentage van de aanvragen in een regio dat gehonoreerd wordt.

Amsterdam	Den Haag	Midden	Noord	Oost	Rotterdam	Utrecht (stad)	West	Zuid	Buitenland
-----------	----------	--------	-------	------	-----------	----------------	------	------	------------

Aantal honoreringen	37	3	0	2	5	5	5	6	1	0
Percentage dat gehonoreerd wordt per regio	51%	75%	0%	100%	56%	42%	56%	40%	33%	0%

Meer dan de helft van de aanvragers is gevestigd in Amsterdam. Verder komen er relatief veel aanvragen uit regio Utrecht en regio West.

Bedragen

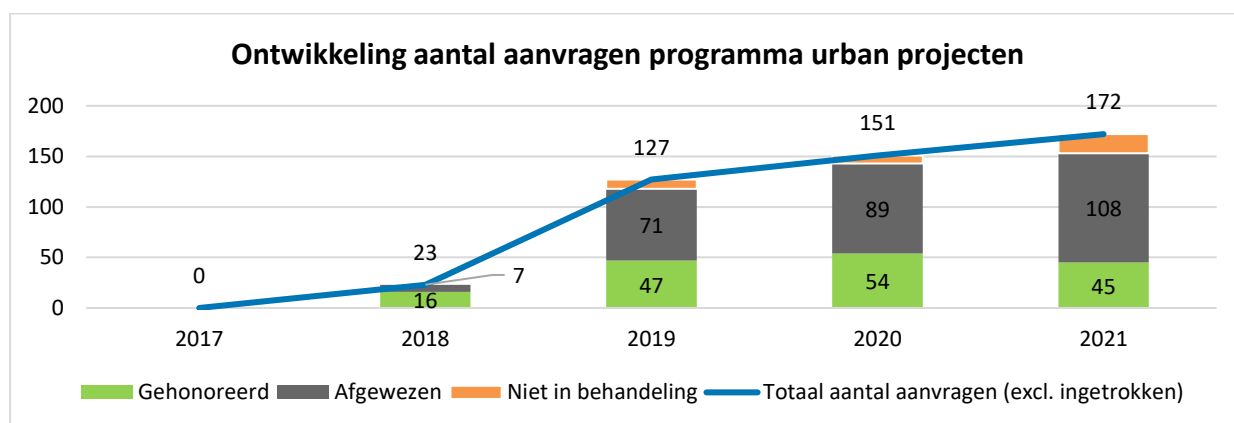
Onderstaande tabel toont een aantal statistieken rondom de gehonoreerde bedragen. Aangevraagde bedragen zijn voor deze regeling niet beschikbaar.

	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Subsidieplafond	€ 200.000	€ 200.000	€ 210.000	€ 285.000	€ 210.000	€ 1.105.000
Totaal aangevraagd bedrag	<i>Onbekend</i>					
Gemiddeld aangevraagd bedrag per aanvraag	<i>Onbekend</i>					
Totaal gehonoreerd bedrag	€ 200.000	€ 149.000	€ 164.000	€ 264.000	€ 130.500	€ 907.500
Percentage gehonoreerd/aangevraagd	<i>Onbekend</i>					
Gemiddeld toegekend bedrag per gehonoreerde aanvraag	€ 14.286	€ 14.900	€ 12.615	€ 12.000	€ 14.500	€ 13.346
Maximaal gehonoreerd bedrag voor een aanvraag	€ 16.500	€ 16.500	€ 14.500	€ 16.500	€ 14.500	€ 15.700

Programma urban projecten

Aanvragen

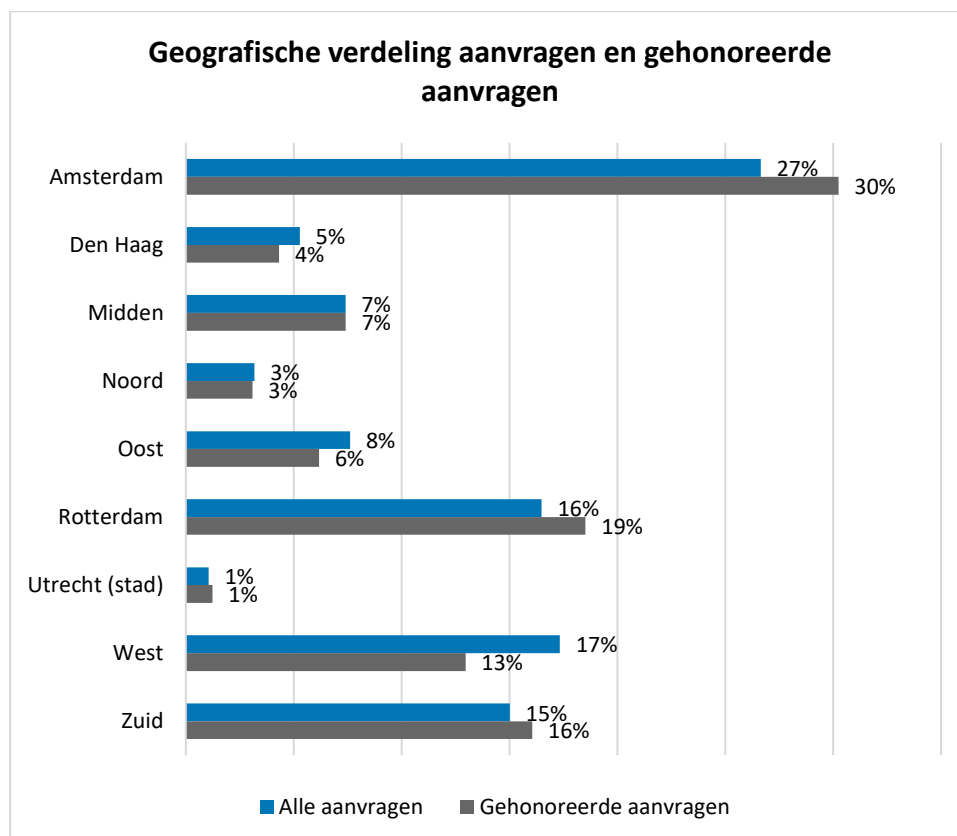
Onderstaande figuur toont de ontwikkeling van het aantal aanvragen voor subsidie vanuit het Programma urban projecten.

Te zien is dat het aantal aanvragen vanaf 2019 sterk is toegenomen. Het absolute aantal gehonoreerden blijft nagenoeg gelijk sinds 2019, wat betekent dat het percentage aanvragen dat wordt gehonoreerd afneemt (70% in 2018, 40% in 2019, 38% in 2020 en 29% in 2021).

Geografische spreiding: vestigingsplaats aanvrager

Onderstaande figuur toont de verdeling van waar aanvragen (totaal en gehonoreerd) vandaan komen, in totaal in de periode 2018-2021. De tabel toont het percentage van de aanvragen in een regio dat gehonoreerd wordt.

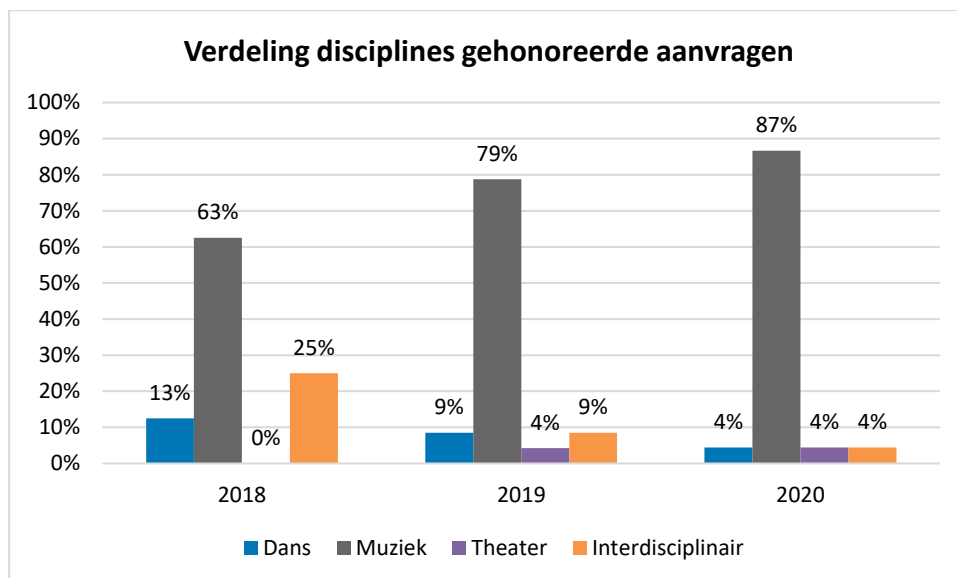

	Amsterdam	Den Haag	Midden	Noord	Oost	Rotterdam	Utrecht (stad)	West	Zuid	Buitenland
Percentage dat gehonoreerd wordt per regio	39%	28%	34%	33%	28%	38%	40%	26%	37%	0%

Te zien is dat het grootste deel uit Amsterdam komt. Ook is het grootste deel van de gehonoreerde aanvragen afkomstig uit Amsterdam. De minste aanvragen komen uit Utrecht (1%), Noord (3%) en Den Haag (5%). Verder valt op dat relatief weinig aanvragen uit Den Haag, Oost en West worden gehonoreerd.

Disciplines

Onderstaande figuur toont in welke disciplines gehonoreerde aanvragers actief waren in 2018, 2019 en 2020 (aanvragen t/m augustus).

Bedragen

Onderstaande tabel toont een aantal statistieken rondom de aangevraagde en gehonoreerde bedragen.

	2018	2019	2020	2021	Totaal
Subsidieplafond	<i>onbekend</i>	€ 600.000	€ 680.000	€ 550.000	-
Totaal aangevraagd bedrag	€ 338.766	€ 1.863.997	€ 1.493.235	€ 2.414.454	€ 6.110.452
Gemiddeld aangevraagd bedrag per aanvraag	€ 14.729	€ 14.677	€ 9.889	€ 14.038	€ 12.919
Totaal gehonoreerd bedrag	€ 159.486	€ 618.094	€ 661.620	€ 512.548	€ 1.951.748
Percentage gehonoreerd/aangevraagd	47%	33%	44%	21%	32%
Gemiddeld toegekend bedrag per gehonoreerde aanvraag	€ 9.968	€ 13.151	€ 12.252	€ 11.390	€ 12.048
Maximaal gehonoreerd bedrag voor een aanvraag	€ 15.800	€ 20.000	€ 22.340	€ 24.831	€ 24.831

In totaal is in de periode 2018-2021 circa 6 miljoen subsidie aangevraagd vanuit PUP. Hiervan is circa 2 miljoen (32%) gehonoreerd. Gemiddeld vragen makers voor ca. €14.000 subsidie aan (in 2020 iets lager, namelijk €9.889), het gemiddelde gehonoreerde bedrag per aanvraag ligt iets lager, rond de €12.000. Dit heeft te maken met het feit dat aanvragers ook slechts een gedeelte van het aangevraagde bedrag gehonoreerd kunnen krijgen. Het maximale bedrag dat een aanvrager aan subsidie heeft ontvangen is € 24.831, in 2021.

Bijlage II: Lijst met gesprekspartners

Met vertegenwoordigers van de volgende organisaties zijn gesprekken gevoerd:

- Het Fonds Podiumkunsten
- Ministerie van OCW
- Raad voor Cultuur
- Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) (*schriftelijke input*)
- Nieuw Geneco
- BAM/Popauteurs
- De Nederlandse Toonkunstenaarsbond (Ntb)
- Vereniging van Schouwburg en Concertgebouwdirecties (VSCD)
- Vlakke Vloer Platform
- Vereniging Nederlandse Poppodia en Festivals (VNPF)
- De Vereniging Podiumkunstfestivals
- ISH
- LEVELS Rotterdam
- Bimhuis
- Vereniging Nederlandse Jazzpodia en Jazzfestivals (VNJJ)
- Beroepsvereniging voor Improviserende Musici (BIM)
- Vereniging van Nederlandse Orkesten (VvNO)
- Het Letterenfonds

Daarnaast hebben we 6 focusgroepen met aanvragers en afnemers georganiseerd en 42 semi-gestructureerde telefonische interviews met aanvragers gehouden.

Bijlage III: Leden van de klankbordgroep

De volgende personen waren lid van de klankbordgroep:

- David Dramm (Nieuw Geneco)
- Silvie Dees (De Verenigde Podiumkunstfestivals en theaterproductiehuis Zeelandia)
- Niek vom Bruch (Grand Theatre Groningen)
- Edwin van Meerkerk (Radboud Universiteit Nijmegen)
- Conchitta Bottse (Poppodium PAARD)
- Tarik Yousif (gemeente Utrecht)

Vanuit het FPK was de directeur (Viktorien van Hulst) bij de sessies met de klankbordgroep aanwezig.

KWINK

GROEP

Nassaulaan 1
2514 JS Den Haag

+31 (0)70 359 6955
info@kwinkgroep.nl
www.kwinkgroep.nl